

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

**«ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ
ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ. Η
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΛΙΜΑΝΙΟΥ ΤΟΥ
ΚΑΤΑΚΟΛΟΥ»**

ΟΝ.ΜΟ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑΣ: ΚΑΡΑΚΑΛΙΔΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

ΠΥΡΓΟΣ, 2020

DEPARTMENT OF MUSEOLOGY

BACHELOR'S THESIS

TOPIC:

**«CRUISE TRAVEL MOTIVATIONS AND
EXPERIENCES IN A PORT OF EASTERN
MEDITERRANEAN. THE CASE STUDY OF THE
PORT OF KATAKOLO»**

NAME OF STUDENT: KARAKALIDOU ALEXANDRA

REGISTRATION NUMBER: 1064

SUPERVISING PROFESSOR: MICHALOPOULOU PANAGIOTA

PYRGOS, 2020

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την καθηγήτρια μου κ. Μιχαλοπούλου Παναγιώτα για τη βοήθεια και τις χρήσιμες ιδέες της, οι οποίες συνέβαλαν στην βελτίωση της εργασίας μου. Ευχαριστώ τους καθηγητές της σχολής που συνέβαλαν στην απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων, αλλά κυρίως οφείλω να ευχαριστήσω την μητέρα μου διότι χάρη σε εκείνη κατάφερα να ανταπεξέλθω και να ολοκληρώσω τους σπουδές μου.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στόχος της πτυχιακής είναι η καταγραφή και ανάλυση της γνώμης των επισκεπτών κρουαζιέρας σε ένα λιμάνι της Ανατολικής Μεσογείου σχετικά με την ικανοποίηση και τα κίνητρα της επίσκεψης προκειμένου να εντοπισθούν και να αξιολογηθούν τα κυρίαρχα προβλήματα και να αναδειχθούν οι βασικοί άξονες των παρεμβατικών ενεργειών. Ο προαναφερόμενος στόχος θα γίνει προσπάθεια να επιτευχθεί μέσω της μεθοδολογίας κοινωνικής έρευνας και της περιγραφικής στατιστικής ανάλυσης.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στόχος της πτυχιακής είναι η καταγραφή και ανάλυση της γνώμης των επισκεπτών κρουαζιέρας σε ένα λιμάνι της Ανατολικής Μεσογείου σχετικά με την ικανοποίηση και τα κίνητρα της επίσκεψης προκειμένου να εντοπισθούν και να αξιολογηθούν τα κυρίαρχα προβλήματα και να αναδειχθούν οι βασικοί άξονες των παρεμβατικών ενεργειών. Ο προαναφερόμενος στόχος θα γίνει προσπάθεια να επιτευχθεί μέσω της μεθοδολογίας κοινωνικής έρευνας και της περιγραφικής στατιστικής ανάλυσης. Προκειμένου να καλυφθεί το θέμα, η συγκεκριμένη εργασία δομήθηκε σε δύο τμήματα: το θεωρητικό και το ερευνητικό. Το θεωρητικό μέρος απαρτίζεται από τέσσερα κεφάλαια, εκ των οποίων το πρώτο αναφέρεται στο φαινόμενο του τουρισμού, το δεύτερο αναλύει την έννοια της κρουαζιέρας, την ιστορική εξέλιξη, τα είδη και τη συγκεκριμένη ταξινόμηση της. Επίσης, καταγράφονται οι κατηγορίες των κρουαζιερόπλοιων και στη συνέχεια αναλύεται ο τουρισμός της κρουαζιέρας. Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται στη σημασία της κρουαζιέρας ως προς την ελληνική οικονομία ενώ το τέταρτο κεφάλαιο αναλύει τη περίπτωση του λιμανιού Κατακόλου. Προχωρώντας εν συνεχεία, στο ερευνητικό τμήμα της παρούσας πτυχιακής εργασίας, στο κεφάλαιο πέντε, πραγματοποιείται παρουσίαση της μεθοδολογίας της έρευνας, όπου αναφέρεται ο σκοπός και η μέθοδος της έρευνας. Ακολουθεί, η μέθοδος της δειγματοληψίας και τέλος, η μέθοδος της ανάλυσης των αποτελεσμάτων. Το έκτο κεφάλαιο αναφέρεται στα αποτελέσματα της έρευνας και στο τελικό συμπέρασμα.

Λέξεις κλειδιά: εμπειρία κρουαζιέρας, κίνητρα, ικανοποίηση, λιμάνι ανατολικής μεσογείου

ABSTRACT

The aim of the thesis is to record and analyze the opinion of cruise visitors in an Eastern Mediterranean port about the satisfaction and motivation of the visit in order to identify and evaluate the main problems and highlight the key axes of interventionists. This objective will be achieved through social research methodology and descriptive statistical analysis. In order to address the issue, this work was structured in two parts: theoretical and research. The theoretical part consists of four chapters, the first of which deals with the phenomenon of tourism, the second analyzes the concept of cruise, its historical evolution, its species and its specific classification. It also lists the cruise ship categories and then analyzes the cruise tourism. The third chapter deals with the importance of the cruise to the Greek economy, while the fourth chapter analyzes the case of Katakolo Port. Subsequently, in the research section of this thesis, in Chapter Five, a presentation of the research methodology is presented, with the purpose and method of the research being presented. Following is the method of sampling and finally, the method of analysis of results. The sixth chapter deals with the results of the research and the final conclusion.

Keywords: cruise experience, motivation, satisfaction, Eastern Mediterranean port

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	9
ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑ	11
2.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ.....	11
2.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ.....	12
2.3 ΕΙΔΗ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ.....	13
2.4 ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΩΝ	16
2.4.1 ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ	17
2.4.2 ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΣ-ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ.....	17
2.4.3 ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΣ- ΕΞΩΤΙΚΕΣ.....	18
2.5 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΟΠΛΟΙΩΝ.....	18
2.6 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ.....	19
2.6.1 ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ	19
2.6.2 ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ.....	20
2.6.3 ΑΓΟΡΑ-ΣΤΟΧΟΣ.....	20
2.6.4 ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ.....	20
2.6.5 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΑΚΕΤΟ	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	22
3.1 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΗΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ.....	22
3.2 ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ HOME PORTING	33
3.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ.....	33
3.3.1 ΘΕΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	33
3.3.2 ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ.....	35
3.4 ΑΜΕΣΑ, ΕΜΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΠΑΓΩΓΙΚΑ ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ.....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΛΙΜΕΝΕΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΟΛΟΥ	37
4.1 ΟΙ ΛΙΜΕΝΕΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	37

4.2 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΟΛΟΥ	37
Η ονομασία.....	38
Ο σιδηρόδρομος	39
Αξιοθέατα του νομού.....	39
Η Ιερή Πόλη	42
Ναοί/ Μονές	43
4.3 ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ.....	43
4.4 ΕΡΓΑ ΣΤΟΝ ΛΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΟΛΟΥ	44
4.4.1 ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΕΙ	44
4.4.2 ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ ΝΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΟΥΝ....	45
4.5 ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΟΛΟΥ	46
4.6 ΠΛΟΙΟΚΤΗΤΡΙΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΟΠΛΟΙΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΥΝ ΤΟ ΚΑΤΑΚΟΛΟ	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	49
5.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	49
5.2 ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	49
5.3 ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ.....	51
5.4 ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	52
6.1 ΔΙΑΔΙΑΚΑΣΙΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	52
6.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	52
6.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	77
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ	79
Παράρτημα	83

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού ορίζει τους τουρίστες ως άτομα, τα οποία ταξιδεύουν και διαμένουν συνήθως σε χώρες του εξωτερικού για λόγους επαγγελματικούς, αναψυχής ή ψυχαγωγίας και για διάστημα όχι μεγαλύτερου του ενός συνεχόμενου έτους.

Ο τουρισμός είναι ένα κοινωνικό και οικονομικό φαινόμενο που έχει ανοδική πορεία τα τελευταία χρόνια. Έχει τόσο θετικές αλλά και αρνητικές επιπτώσεις ως προς την οικονομία, το περιβάλλον, την κοινωνία και τον πολιτισμό. Ως προς την θετική πλευρά ο τουρισμός αποτελεί μια σημαντική πηγή εσόδων διότι έχει τη δυνατότητα να συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη ενός κράτους με σκοπό τη δημιουργία εισοδημάτων, τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και τη δημιουργία φορολογικών εσόδων. Οι κυριότερες αρνητικές επιπτώσεις του τουρισμού οφείλονται στην απομίμηση ξενόφερτων προτύπων, στην εμπορευματοποίηση των ανθρωπίνων σχέσεων, στην μόλυνση των περιβάλλοντος και στην αλλοίωση του πολιτισμού.

Ο τουρισμός αποτελεί μια δημοφιλή και παγκόσμια δραστηριότητα αναψυχής. Ο διεθνής τουρισμός έχει εξερχόμενες και εισερχόμενες συνέπειες στην ισορροπία της οικονομίας μιας χώρας. Για αυτόν τον λόγο, ο τουρισμός είναι μια πηγή εσόδων για αρκετές χώρες και μπορεί να επηρεάσει την οικονομία των χωρών προέλευσης και υποδοχής.

Ο τουρισμός συνδέεται με τρία χαρακτηριστικά τα οποία είναι η μετακίνηση που κάνουν οι άνθρωποι, ένας τομέας της οικονομίας ή ένα κλάδο και ένα ευρύ σύστημα ανθρωπίνων σχέσεων σε αλληλεπίδραση, τις ανάγκες τους να ταξιδεύουν έξω από τις κοινότητές τους και υπηρεσίες που προσπαθούν να ανταποκριθούν σ' αυτές τις ανάγκες προσφέροντας προϊόντα.

Η ιστορία του τουρισμού ξεκίνησε αρχικά ως μορφή αθλητικού τουρισμού με τους Ολυμπιακούς Αγώνες το 776 π.Χ. Στις μέρες μας πλέον ο τουρισμός είναι μια αρκετά διαδεδομένη δραστηριότητα αποτελώντας δύναμη για πολλά αναπτυγμένα και αναπτυσσόμενα κράτη και προσφέρει σημαντικές προοπτικές για την ανάπτυξη των υπανάπτυκτων περιοχών της περιφέρειας. (Ανδριώτης Κ., 2005)

Το 1990, ο Leiper προσδιόρισε ένα οργανωτικό πλαίσιο για την ανάλυση του τουρισμού, το οποίο περιλαμβάνει τον τουρίστα, την περιοχή προέλευσης των ταξιδιωτών, τις περιοχές των τουριστικών προορισμών, τις διαδρομές διέλευσης για τους τουρίστες που ταξιδεύουν ανάμεσα στις περιοχές προέλευσης και προορισμού και την ταξιδιωτική και τουριστική βιομηχανία (κατάλυμα, μεταφορά, επιχειρήσεις και οργανισμούς που προσφέρουν υπηρεσίες και προϊόντα στους τουρίστες). Η μεταφορά έχει τον καθοριστικό ρόλο του τουριστικού συστήματος, διότι συνδέει τις περιοχές προέλευσης με εκείνες του προορισμού (Stephen J. Page, 2003).

Οι τομείς που ωφελούνται κυρίως από τον τουριστικό κλάδο είναι οι υπηρεσίες μεταφορών, όπως για παράδειγμα οι αεροπορικές εταιρείες, οι ακτοπλοϊκές, οι υπηρεσίες φιλοξενίας, όπως τα ξενοδοχεία, τα τουριστικά θέρετρα και τα καταλύματα, και οι χώροι διασκέδασης, όπως είναι τα καζίνο, τα εμπορικά κέντρα, τα θέατρα και οι χώροι ψυχαγωγίας και διασκέδασης. Σε αυτούς τους τομείς οι τουρίστες αγοράζουν αγαθά όπως αναμνηστικά, ρούχα και οτιδήποτε θεωρούν αναγκαίο για αυτούς.

Ο τουρισμός διακρίνεται σε διάφορες ομάδες και συγκεκριμένα ως προς: 1) τη γνωριμία με τη φύση και την ύπαιθρο, 2) τον πολιτισμό, τη θρησκεία, την επιστήμη και την εκπαίδευση, 3) τους επαγγελματικούς λόγους, 4) με κίνητρο τη θάλασσα, 5) τους κοινωνικούς λόγους, την υγεία και την ποιότητα ζωής, 6) το θεματικό κίνητρο και 7) με κυρίαρχα κίνητρα τον παραθερισμό, το οργανωμένο real estate εξοχικών κατοικιών και τη χρονομεριστική μίσθωση.

Το κεφάλαιο που θα αναλυθεί στην συνέχεια ανήκει στην κατηγορία του θαλάσσιου τουρισμού και συγκεκριμένα στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της κρουαζιέρας. Αποτελεί μια μορφή εναλλακτικού τουρισμού που συμπεριλαμβάνει το σύνολο των δραστηριοτήτων αναψυχής και ψυχαγωγίας, οι οποίες σχετίζονται άμεσα με τη θάλασσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑ

2.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ

Η βιομηχανία της κρουαζιέρας εντάσσεται στην ευρύτερη κατηγορία του θαλάσσιου τουρισμού. Η κρουαζιέρα έχει αρχίσει τα τελευταία χρόνια να εισέρχεται στο αναπτυξιακό προσκήνιο του τουρισμού και να παρουσιάζει συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση. Παρακάτω, διατυπώνονται ορισμένες εννοιολογικές προσεγγίσεις και ορισμοί για την κρουαζιέρα, με σκοπό στην καλύτερη κατανόηση αυτού του φαινομένου.

Οι Wild και Dearing (2000), οι οποίοι ορίζουν την κρουαζιέρα ως «μια θαλάσσια περιήγηση με επιβάτες που επί πληρωμή επιβιβάζονται σε ένα πλοίο με κύριο σκοπό τη μεταφορά τους». Με απλά λόγια, η κρουαζιέρα αποσκοπούσε στο να πραγματοποιήσουν οι άνθρωποι τα επαγγελματικά τους καθήκοντα και άλλους συναφείς λόγους.

Σύμφωνα με τον Διακομιχάλη Μ. (2009), ο θαλάσσιος τουρισμός είναι κάθε τουριστική δραστηριότητα που έχει ως κυρίαρχο κίνητρο τη θάλασσα και τις ακτές της είτε ως πεδίο δραστηριοτήτων τουρισμού είτε ως ειδικό ενδιαφέρον, συχνά με αθλητική ή πολιτιστική διάσταση.

Επιπλέον, η «κρουαζιέρα είναι μια πολυσύνθετη έννοια και συνδυάζει ένα μεγάλο μέρος της γνωστής «τουριστικής αλυσίδας»: μεταφορά, εστίαση, τουρισμό, ψυχαγωγία και ταξίδι» (Διακομιχάλης Μ., 2006).

Ένας ακόμη ορισμός διασαφηνίζει πως «ο τουρισμός κρουαζιέρας συνδυάζει σε ένα ταξίδι μεταφορά, εστίαση, πολιτισμό, τουρισμό αναψυχής και δραστηριότητες ψυχαγωγίας εν πλω». Οι ψυχαγωγίες μέσα στο πλοίο αφορούν θεατρικές παραστάσεις, αθλοπαιδιές, μουσικές εκδηλώσεις, συνέδρια, κινηματογράφο, καζίνο, πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις (Κοκκώσης Χ., κα., 2011).

Ακόμη, πολλοί ήταν εκείνοι που ασχολήθηκαν με την έννοια της κρουαζιέρας περιγράφοντας το περιεχόμενο της με σαφή και συγκεκριμένο τρόπο. Η έννοια της κρουαζιέρας μπορεί να ταυτιστεί με δύο τρόπους δηλαδή, α) με το ταξίδι ως μεταφορά και β) με τις δραστηριότητες που μπορεί να προσφέρει. Ένας από τους πιο ολοκληρωμένους ορισμούς διατυπώθηκε από τους Λεκάκου και Παλλή, σύμφωνα με τους οποίους η κρουαζιέρα αποτελεί: «ένα μείγμα θαλάσσιας μεταφοράς, ταξιδιού, τουρισμού και ελεύθερου χρόνου, ενώ ορίζεται ως η δραστηριότητα του ελεύθερου χρόνου των επιβατών που πληρώνουν για ένα δρομολόγιο και περιλαμβάνει τουλάχιστον μία διανυκτέρευση σε πλοίο χωρητικότητας 100 επιβατών» (Lekakou M. and Pallis A. 2004).

Οι παραπάνω ορισμοί μας επιτρέπουν να έχουμε πλήρη εικόνα για την έννοια της κρουαζιέρας.

2.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ

Η κρουαζιέρα είναι ένα φαινόμενο που δεν πρωτοεμφανίστηκε σήμερα αλλά υπήρχαν πλοία από την αρχαιότητα τα οποία χρησιμοποιούνταν για ψυχαγωγικούς λόγους. Δεν θα μπορούσε να παραληφθεί το σημαντικότερο πλοίο η «Συρακουσία», κατασκευάστηκε για τον Ιέρωνα (268 – 214 π.Χ.) τον τύραννο των Συρακουσών. Το πλοίο σχεδιάστηκε από τον Αρχία σύμφωνα με τις οδηγίες του Αρχιμήδη και ναυπηγήθηκε από τον Φίλεα. Στη συνέχεια ο Ιέρωνας δώρισε το πλοίο στον Πτολεμαίο της Αιγύπτου ο οποίος το μετονόμασε σε «Αλεξανδρίδα». Το πλοίο ήταν πολυτελέστατο καθώς διέθετε 30 δωμάτια, ναό της Αφροδίτης, βιβλιοθήκη με αναγνωστήριο και κήπο.

Κατά την εποχή του Περικλή, η θαλάσσια περιήγηση αρχικά χρησιμοποιήθηκε για εκπαιδευτικά και ψυχαγωγικά ταξίδια, καθώς κάθε χρόνο εξήντα τριήρεις με επιβάτες αθηναίους πολίτες πραγματοποιούσαν θαλάσσιες εκδρομές διαρκείας οκτώ μηνών. Τα ταξίδια αυτά αποσκοπούσαν στο να μπορέσουν οι Αθηναίοι να προετοιμαστούν κατάλληλα και να φέρουν νίκες στις ναυτικές μάχες.

Τη δεκαετία του 1830 εμφανίστηκαν τα ατμόπλοια με σκοπό να παρέχουν στις ναυτιλιακές εταιρείες τη δυνατότητα να προσφέρουν υπηρεσίες διασκέδασης. Τα πλοία αυτά είναι αρκετά γρήγορα και ασφαλή. Το πρώτο ατμοπλοϊκό ταξίδι πραγματοποιήθηκε το 1844 με σκοπό την αναψυχή.

Σύμφωνα με τον Διακομιχάλη (2006), το πλοίο της εταιρείας Black Line της νέας Υόρκης πραγματοποίησε ταξίδι και μετέφερε επιβάτες όχι όμως εμπορεύματα.

Η πρώτη κρουαζιέρα πραγματοποιήθηκε το 1835 από την εταιρία Peninsula & Oriental με αρχικό προορισμό τη Μεσόγειο και έπειτα την Καραϊβική και τη Βαλτική, ενώ το πρώτο ταξίδι αναψυχής πραγματοποιήθηκε το 1844. Οι κρουαζιέρες εξελίχθηκαν τον 20ο αιώνα και πιο συγκεκριμένα μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο με κύριο σκοπό τον συνδυασμό διακοπών και πολιτισμικής περιήγησης. Είχαν τη μορφή της οργανωμένης ομαδικής περιήγησης και θεωρούνταν επιλογές για διακοπές των ατόμων της τρίτης ηλικίας.

Τη δεκαετία του 1850 και του 1860 έγιναν σημαντικές βελτιώσεις στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους επιβάτες των πλοίων και ιδίως τη δεκαετία του 1860 επεκτάθηκε η ναύλωση και η διαχείριση των πλοίων. Ακόμη, τη δεκαετία του 1930 οι καμπίνες στα πλοία αναψυχής απέκτησαν χώρους υγιεινής. Επίσης, προστέθηκε ο κλιματισμός μέσα στα πλοία μετά τη δεκαετία του 1950, ενώ τα κρουαζιερόπλοια πρώτης γενιάς μετέφεραν λιγότερους από χίλιους επιβάτες. Με την είσοδο νέων εταιριών, τη δεκαετία του 1990, παρατηρήθηκε σχετική βελτίωση στην αγορά με στόχο τις οικογένειες, διότι τους παρείχαν επιπλέον παροχές, όπως είναι η φύλαξη παιδιών μέσα στο πλοίο.

Με την πάροδο των χρόνων, έγιναν αρκετές αλλαγές, όπως αναφέρει και η βιβλιογραφία, δηλαδή από την κρουαζιέρα «της πολυθρόνας» και το κρουαζιερόπλοιο «πλωτό οίκο ευγηρίας», περνάμε στην κρουαζιέρα «δράσης» και «πολυδύναμης δραστηριότητας». Μετά το 1990 έως και σήμερα οι κρουαζιέρες μπορούν να πραγματοποιηθούν για εκπαιδευτικούς

λόγους, για συνέδρια, για αθλητικές δραστηριότητες, για ψώνια καθώς αφορούν όλους τους ανθρώπους ανεξαρτήτως ηλικίας.

2.3 ΕΙΔΗ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ

Η κρουαζιέρα αποτελεί έναν ιδιαίτερο κλάδο της παγκόσμιας τουριστικής οικονομίας, ο οποίος αναπτύσσεται και εξελίσσεται με ταχύτατους ρυθμούς. Παρέχει διάφορες δραστηριότητες και υπηρεσίες με κύριο στόχο να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις των καταναλωτών της. Ανάλογα με τις διαφορετικές ανάγκες που καλύπτει κάθε φορά η κρουαζιέρα, διαμορφώνονται και οι διαφορετικοί τύποι της. Αυτοί διαφέρουν μεταξύ τους ανάλογα με τον **τουριστικό προορισμό** που επιλέγεται, τη **χρονική διάρκεια** που μπορεί να έχει το ταξίδι, καθώς και με τα **προφερόμενα προϊόντα** και τις **εξειδικευμένες δραστηριότητες** που προσφέρει (Διακομιχάλης Μ. 2006). Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικότερα οι τύποι κρουαζιέρας ανάλογα με τις διαφορετικές ανάγκες που εξυπηρετούν.

Πίνακας 1.1: Τύποι κρουαζιέρας

	Κατηγορία κρουαζιέρας
Τουριστικός προορισμός	<ul style="list-style-type: none">❖ Εσωτερικού/ Εγχώριες❖ Μικτές❖ Εξωτερικού

Πηγή: Κοκκώσης Χ. 2011

Αναλυτικότερα:

- Οι κρουαζιέρες **εσωτερικού ή εγχώριες** κρουαζιέρες πραγματοποιούνται στα χωρικά μέρη μιας χώρας δηλαδή στην χώρα από όπου κατάγεται ο τουρίστας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι κρουαζιέρες που πραγματοποιούνται μόνο μέσα στην Ελλάδα και έχουν μικρή διάρκεια.

- Οι **μικτές** κρουαζιέρες πραγματοποιούνται με αφετηρία τη χώρα προέλευσης και κατάληξη τη χώρα προορισμού, η οποία είναι διαφορετική από την χώρα προέλευσης όπως για παράδειγμα μια κρουαζιέρα, η οποία ξεκινάει από τα ελληνικά λιμάνια και καταλήγει στις ακτές της Τουρκίας.
- Οι κρουαζιέρες **εξωτερικού** υλοποιούνται στα χωρικά ύδατα της χώρας προορισμού. Δηλαδή ξεκινώντας από λιμάνια εκτός Ελλάδας προσεγγίζονται τα ελληνικά λιμάνια.

Πίνακας 1.2: Κατηγορίες οργανωμένων κρουαζιέρων

Χρονική διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Μονοήμερες ❖ Τριήμερες ❖ Μικρής διάρκειας ❖ Μέσης διάρκειας ❖ Μακράς διάρκειας
------------------	--

Πηγή: Κοκκώσης Χ. 2011

Πιο συγκεκριμένα:

- Οι **μονοήμερες** κρουαζιέρες πραγματοποιούνται σε μια ημέρα. Δεν είναι τόσο σημαντικές, διότι αποτελούν θαλάσσιες εκδρομές.
- Οι **τριήμερες** κρουαζιέρες έχουν διάρκεια έως και τρεις ημέρες. Συνήθως πραγματοποιούνται στο τέλος της εβδομάδας, δηλαδή τα σαββατοκύριακα και στις αργίες.
- Οι **μικρής διάρκειας** κρουαζιέρες ή αλλιώς *short cruises* διαρκούν από πέντε έως επτά ημέρες.

- Οι κρουαζιέρες **μέσης διάρκειας** πραγματοποιούνται από οκτώ έως δεκατέσσερις ημέρες.
- Και οι κρουαζιέρες **μακράς διάρκειας** ή *long cruises* έχουν την δυνατότητα να διαρκέσουν περισσότερες από δεκαπέντε ημέρες έως τρεις εβδομάδες.

Πίνακας 1.3: Μορφές κρουαζιέρας

Προσφερόμενα προϊόντα	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Παραδοσιακή ❖ Αεροπορικό Ταξίδι και Κρουαζιέρα ❖ Εύκολη ❖ Μικρή ❖ Κρουαζιέρα και Παραμονή ❖ Εκπαιδευτική
-----------------------	---

Πηγή: Κοκκώσης Χ. 2011

Συγκεκριμένα:

- Η **παραδοσιακή** κρουαζιέρα ή αλλιώς *traditional cruise* έχει συγκεκριμένο σκοπό. Κύριο χαρακτηριστικό της είναι ότι έχει ως αφετηρία και τελικό προορισμό το ίδιο λιμάνι.
- Το **αεροπορικό ταξίδι** και η **κρουαζιέρα** ή αλλιώς *fly and cruise* είναι ένας συνδυασμός μεταξύ κρουαζιέρας και αεροπορικού ταξιδιού, όπου πραγματοποιείται από τον τόπο αφετηρίας στον τόπο προορισμού. Για παράδειγμα, λιμάνι κρουαζιέρας και αντίστροφα με μικρό κόστος αεροπορικού εισιτηρίου.
- **Εύκολη** κρουαζιέρα ή *easy cruise*.

- Η **μικρή** κρουαζιέρα ονομαζόμενη και ως *mini cruise* έχει μικρή διάρκεια, συνήθως τρεις ή πέντε ημέρες.
- Η **κρουαζιέρα-παραμονή** (*cruise and stay*) συνδυάζει την παραμονή των συμμετεχόντων σε παράκτιο προορισμό έτσι ώστε οι τελευταίοι να τον εξερευνήσουν.
- Και η **εκπαιδευτική** κρουαζιέρα ή διαφορετικά *educational cruise* έχει εκπαιδευτικό σκοπό όπου φοιτητές ή εκπαιδευόμενοι παρακολουθούν μαθήματα και εργαστήρια εν πλω από εξειδικευμένους εμπειρογνώμονες.

Πίνακας 1.4: Εξειδικεύσεις

Εξειδικευμένες δραστηριότητες	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Αθλητικές ❖ Εκπαιδευτικές ❖ Τρίτης Ηλικίας ❖ Υγείας ❖ Ταξιδιού κινήτρων κ.λπ.
-------------------------------	---

Πηγή: Κοκκώσης Χ. 2011

2.4 ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΩΝ

Οι κρουαζιέρες διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες ονομαζόμενες ως: Κρουαζιέρες **Παραθερισμού (Resort)**, Κρουαζιέρες **Πολυτελείς- Αναψυχής (Deluxe/Luxury)** και Κρουαζιέρες **Περιπέτειας- Εξωτικές (Adventure/Exotic)**. Παρακάτω αναλύεται η ταξινόμηση τους για κάθε έννοια ξεχωριστά.

2.4.1 ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

Οι κρουαζιέρες Παραθερισμού (Resort) περιλαμβάνουν τα εξής χαρακτηριστικά:

- Τα πλοία τους είναι μεγάλα με χωρητικότητα από 1000 με 2000 και άνω επιβάτες.
- Υπάρχει μεγάλη ποικιλία από φαγητά και ποτά όμως χωρίς πάντα την δυνατότητα της κατηγορίας γκουρμέ.
- Επιλέγονται συγκεκριμένοι προορισμοί με περιοχές που έχουν ζεστό κλίμα.
- Οι κρουαζιέρες παραθερισμού απευθύνονται σε επιλεγμένους στόχους, όπως για παράδειγμα είναι οι οικογένειες με παιδιά λόγω της τμηματοποιημένης και διαφοροποιημένης αγοράς.
- Μέσα στο πλοίο μπορούν να διεξαχθούν ορισμένες δραστηριότητες όπως είναι η ψυχαγωγία, το αερόμπικ και το μίνιγκο.
- Τέλος, το δρομολόγιο έχει μικρή διάρκεια, δηλαδή από τρεις έως επτά ημέρες.

2.4.2 ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΣ-ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ

Οι Πολυτελείς ή αλλιώς κρουαζιέρες Αναψυχής (Deluxe/Luxury) περιλαμβάνουν τα εξής χαρακτηριστικά:

- Διάθεση υψηλού επίπεδου προσωπικής εξυπηρέτησης.
- Χωρητικότητα από 125 έως 950 επιβάτες.
- Τα γεύματα χαρακτηρίζονται από κομψότητα και πολυτέλεια, με κρυστάλλινα ποτήρια και πιάτα από λεπτή πορσελάνη.
- Οι καμπίνες είναι συνήθως σουίτες
- Το δρομολόγιο του πλοίου διαρκεί 14 ημέρες ή και περισσότερο, καθώς επίσης μπορεί να προσεγγίσει και τον ένα μήνα.

- Η ψυχαγωγία των επιβατών μπορεί να επιτευχθεί μέσω παραστάσεων, κλασσικής μουσικής και εκπαιδευτικών διαλέξεων.
- Τέλος, υπάρχει μεγάλος αριθμός προσωπικού για κάθε πελάτη. Η βιβλιογραφία αναφέρει πως η εταιρία Seabourn Cruise Line απασχολεί 140 υπαλλήλους, οι οποίοι εξυπηρετούν το πολύ 200 επιβάτες.

2.4.3 ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΣ- ΕΞΩΤΙΚΕΣ

Οι κρουαζιέρες Περιπέτειας (Adventure) ή Εξωτικές (Exotic) κρουαζιέρες περιλαμβάνουν τα εξής χαρακτηριστικά:

- Καταφθάνουν σε μικρά λιμάνια και παρέχουν στους πελάτες την δυνατότητα να κινηθούν σε κοντινά σημεία της παραλίας.
- Έχουν τη δυνατότητα εκπαίδευσης, ως τμήμα της διασκέδασης από εξειδικευμένους εκπαιδευτές καλύπτοντας θέματα που αφορούν το ταξίδι.
- Τα πλοία μπορεί να είναι παλιά και μικρότερα διότι, μπορεί να χρησιμοποιούνταν για κρουαζιερόπλοια παραθερισμού.
- Τα λιμάνια επίσκεψης δεν θεωρούνται συνηθισμένα.
- Η εξερεύνηση νέων τόπων και η αναζήτηση νέων εμπειριών είναι βασικός σκοπός του ταξιδιού, με ελάχιστο ενδιαφέρον να αποτελούν οι τουριστικές αγορές και τα αξιοθέατα.
- Διαθέτουν έναν βασικό τύπο γευμάτων.
- Τέλος, οι ταξιδιώτες είναι άτομα ηλικιωμένα με καλή μόρφωση. Πολλοί από αυτούς μπορεί να είναι επαγγελματίες και να ενδιαφέρονται για το περιβάλλον ή για άλλα παγκόσμια θέματα.

2.5 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΟΠΛΟΙΩΝ

Σύμφωνα με τον Διακομιχάλη Μ. (2006), διακρίνονται οι εξής κατηγορίες κρουαζιερόπλοιων:

- Yacht style ships: Έχουν χωρητικότητα από 72 έως και 180 επιβάτες
- Exhibition ships: Με ικανότητα φιλοξενίας από 20 έως και 200 επιβάτες και μέγιστης διάρκειας της κρουαζιέρας τις 36 μέρες
- Masted sailing ships: Πραγματοποιούν κρουαζιέρες μέγιστης διάρκειας 15 ημερών
- Mid-size cruise ships: Διάθεση φιλοξενίας από 120 έως και 800 επιβάτες
- Large cruise ships: Τα πλοία αυτά είναι μεγάλα και μπορούν να φιλοξενήσουν από 1.380 μέχρι και 2.852 επιβάτες
- Mega ships: Πρόκειται για αρκετά μεγάλα πλοία με ικανότητα φιλοξενίας από 1.950 έως και 3.838 επιβάτες.

2.6 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ

Ο τουρισμός της κρουαζιέρας είναι μια δραστηριότητα κατά την οποία, ο τουρίστας χρησιμοποιεί ένα ειδικό σκάφος το οποίο είναι το κρουαζιερόπλοιο με σκοπό να πραγματοποιήσει ένα ταξίδι αναψυχής και περιήγησης. Η διαχείριση της κρουαζιέρας διοργανώνεται από εξειδικευμένα ή μη ταξιδιωτικά πρακτορεία δηλαδή τους tour operators, τους ναυλομεσίτες ή αλλιώς brokers, σε ειδικά διαμορφωμένα πλοία, τα κρουαζιερόπλοια που καλύπτουν τις απαιτήσεις του μαζικού αλλά και του ειδικού τουρισμού. Ακόμη, περιλαμβάνει «διαφοροποιήσεις σχετικά με τα δρομολόγια, τη διάρκεια, το κόστος, διάφορους συνδυασμούς με άλλες τουριστικές δραστηριότητες στη χώρα προορισμού, καθώς και με τρόπους μετακίνησης προς και από τον τόπο αφετηρίας της κρουαζιέρας» (Κοκκώσης Χ., 2011).

Ο τουρισμός της κρουαζιέρας διακρίνεται σε πέντε διαστάσεις και συγκεκριμένα ως προς τη **χωρική**, την **χρονική**, την **αγορά-στόχο**, την **ταξιδιωτική δαπάνη** και το **τουριστικό πακέτο**. Παρακάτω διατυπώνονται αναλυτικότερα οι έννοιες αυτές.

2.6.1 ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Ως προς τη χωρική διάσταση η κρουαζιέρα πραγματοποιείται στην ανοιχτή θάλασσα με διεθνούς προορισμούς την Καραϊβική και την Μεσόγειο. Στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα προτιμητέα τα νησιά του Αιγαίου και του Ιονίου Πελάγους, ενώ μπορεί να συνδυαστεί ο προορισμός των νησιών του Αιγαίου με τις ακτές της Τουρκίας.

2.6.2 ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Μια κρουαζιέρα συνήθως διαρκεί δέκα έως δεκαπέντε ημέρες. Βέβαια, υπάρχουν περιπτώσεις που μια κρουαζιέρα μπορεί να έχει περιορισμένη διάρκεια όπως για παράδειγμα μια επταήμερη ή να είναι επεκταμένη όπως μηνιαία. Επιπλέον, οι καλές καιρικές συνθήκες λειτουργούν ευνοϊκά στο ταξίδι. Οι θαλάσσιες κρουαζιέρες στην Ελλάδα διεξάγονται από τον Απρίλιο μέχρι τον Νοέμβριο. Μια μέση διάρκεια για την εικοσιπενταετία 1980-2005 ήταν 6,5 ημέρες (Διακομιχάλης Μ., 2009).

2.6.3 ΑΓΟΡΑ-ΣΤΟΧΟΣ

Τα προϊόντα της κρουαζιέρας «στοχεύουν» σε όλους τους ανθρώπους, με σημαντική ιδιαιτερότητα το κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Ένα σημαντικό στοιχείο είναι η αίσθηση ασφάλειας που θέλει να αποκτήσει ο τουρίστας κατά την διάρκεια του ταξιδιού του. Για αυτόν τον λόγο, η κρουαζιέρα αποτελεί μια ασφαλή μέθοδο για τον τουρίστα που θέλει να δει τον κόσμο, καθώς άτομα μεγαλύτερης ηλικίας έχουν την ευκαιρία να διασκεδάσουν άφοβα. Επίσης, η κοινωνικότητα είναι ένα σημαντικό χαρακτηριστικό, διότι όσοι ταξιδεύουν σε κρουαζιερόπλοια «αποδέχονται» τον χαρακτήρα των συνεπιβατών τους, διότι ταξιδεύουν μαζί.

Οι τουρίστες, οι οποίοι πραγματοποιούν κρουαζιέρα διακρίνονται σε δύο κατηγορίες όσον αναφορά την ηλικία τους: στους νεώτερους και στους μεγαλύτερους. Συγκεκριμένα, οι νεώτεροι αφορούν άτομα ηλικίας κάτω των 50 ετών και το κύριο στοιχείο τους είναι η αναζήτηση της περιπέτειας, του ρομαντισμού, της πολυτέλειας και της χλιδής. Από την άλλη, οι μεγαλύτεροι αφορούν τους ανθρώπους, οι οποίοι είναι άνω των 50 ετών. Τα άτομα αυτά επιδιώκουν το στοιχείο της οργάνωσης και της ασφάλειας που παρέχεται, συναναστρέφονται με ανθρώπους που πραγματοποιούν και εκείνοι την κρουαζιέρα και επιζητούν ήπιες δραστηριότητες.

2.6.4 ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ

Οι συμμετέχοντες ή φιλοξενούμενοι στο πλοίο επιβάτες πληρώνουν τον ναύλο, ο οποίος περιλαμβάνει τη διαμονή, τη διατροφή και τις περιηγήσεις. Βέβαια, υπάρχει επιπλέον επιβάρυνση κόστους για προαιρετικές εκδρομές, άλλες αγορές κ.λπ.

2.6.5 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΑΚΕΤΟ

Το τουριστικό πακέτο αφορά ένα αυστηρά προκαθορισμένο και καλά οργανωμένο ταξίδι. Περιγράφει το πρόγραμμα πραγματοποίησης του ταξιδιού, το οποίο αναφέρει αναλυτικά το λιμάνι, την ώρα αναχώρησης και επιστροφής, το ακριβές δρομολόγιο, τα λιμάνια και τις ώρες που θα προσεγγιστούν, αλλά και τις ώρες παραμονής εκτός πλοίου εφόσον φυσικά υπάρχουν. Οι φιλοξενούμενοι στο πλοίο έχουν την υποχρέωση να το ακολουθήσουν, χωρίς παρεκκλίσεις από αυτό.

Ακόμη περιλαμβάνει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Διαμονή-διατροφή: πραγματοποιείται κυρίως στο κρουαζιερόπλοιο με έμφαση στη πολυτέλεια και στη χλιδή. Διαθέτουν περισσότερα γεύματα σε σχέση με άλλα απλά τουριστικά πακέτα ή υπάρχει ανοιχτός μπουφές.
- Μεταφορά- transfer: είναι προδιαγεγραμμένο από το τουριστικό γραφείο.
- Δραστηριότητες: μπορούν να γίνουν αρκετές εκδηλώσεις, όπως επισκέψεις με πολιτιστική διάθεση, τοπικά ψώνια ή αγορές παραδοσιακών προϊόντων. Άλλοι εναλλακτικοί τρόποι διασκέδασης πάνω στο κρουαζιερόπλοιο θα μπορούσαν να είναι οι θεματικές βραδιές με *animateur*, βραδιές χορού, *happening* ή εκπλήξεις κ.α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

3.1 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΗΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

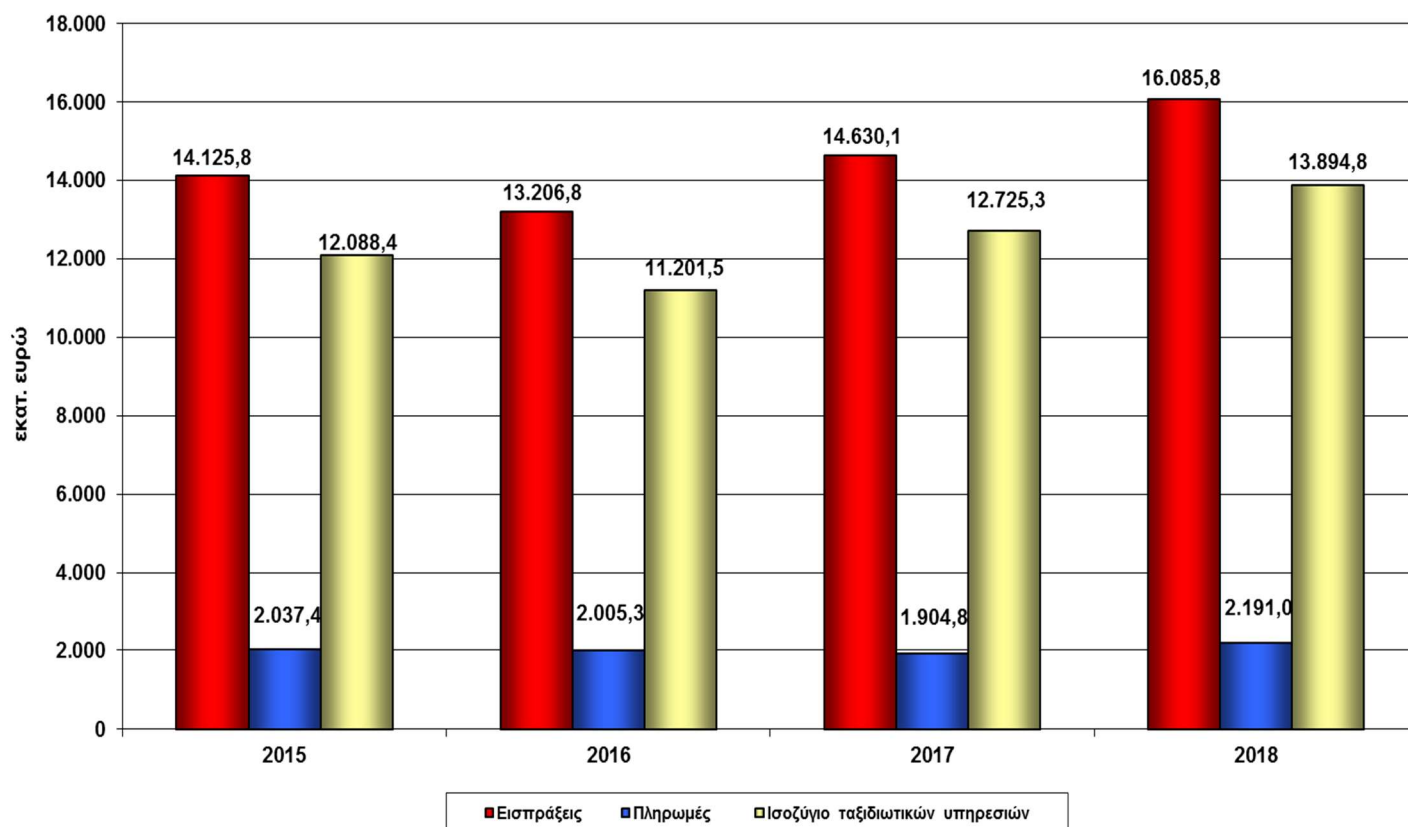
Ο τομέας της κρουαζιέρας δημιουργεί ευκαιρίες ανάπτυξης τόσο σε περιόδους ακμής αλλά και ύφεσης. Συγκεκριμένα, ο τουρισμός κρουαζιέρας στην Ελλάδα μπορεί να λειτουργήσει ως ένας από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους προκειμένου να αντιμετωπιστεί η κρίση, λόγω των εσόδων που μπορεί να προσφέρει. Σημαντικό πλεονέκτημα για την Ελλάδα αποτελεί η γεωγραφική της θέση καθώς η Μεσόγειος είναι η δεύτερη σημαντικότερη αγορά κρουαζιέρας παγκοσμίως.

Λόγω της χαμηλής επιβατικής κίνησης, ο τομέας της κρουαζιέρας μπορεί να ενισχύσει αρκετά την οικονομία της χώρας μας. Σύμφωνα με στοιχεία της εφημερίδας «Καθημερινή» ο κλάδος της κρουαζιέρας στην Ελλάδα συνεισφέρει άμεσα ετήσια έσοδα της τάξεως των 570 εκατ. ευρώ και έμμεσα έσοδα ύψους 1,4 δισ. ευρώ, από τα οποία το 1/3 των χρημάτων αυτών κατευθύνονται προς τη στελέχωση 11.000 άμεσων θέσεων εργασίας. Η Ελλάδα καταλαμβάνει την έβδομη χώρα της Ευρώπης με βάση τα άμεσα οικονομικά οφέλη που απολαμβάνει από την κρουαζιέρα, παρόλο αυτά αποτελεί έναν από τρεις ή τέσσερις δημοφιλέστερους προορισμούς στη Μεσόγειο.

Η απουσία του home porting δηλαδή, η χρήση ελληνικών λιμανιών για την αφετηρία κρουαζιέρων στην Ελλάδα αποτελεί τον βασικό λόγο των περιορισμένων εσόδων σε σχέση με άλλες χώρες της Νοτίου Ευρώπης. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η κατάσταση αυτή αποτελεί χρήσιμο να αναπτυχθούν οι υποδομές στα λιμάνια της χώρας μας καθώς επίσης, η Ελλάδα χρειάζεται ένα δίκτυο λιμανιών που να μπορούν να υποδεχθούν με ασφάλεια τα κρουαζιερόπλοια νέας γενιάς.

Σύμφωνα με στοιχεία από την Τράπεζα της Ελλάδας οι ταξιδιωτικές εισπράξεις το 2018 διαμορφώθηκαν στα 16.086 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 10,0% σε σύγκριση με το 2017. Παρακάτω παρουσιάζονται τα εξής αποτελέσματα:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1
Ταξιδιωτικό ισοζύγιο

Πηγή: www.bankofgreece.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Βασικά μεγέθη ταξιδιωτικών εισπράξεων

	Ιανουάριος-Δεκέμβριος						
	2015	2016	(%) Μεταβολή	2017	(%) Μεταβολή	2018	(%) Μεταβολή
Εισπράξεις (εκατ. ευρώ)	14.125,8	13.206,8	-6,5	14.630,1	10,8	16.085,8	10,0
Ταξιδιωτική κίνηση (χιλ. ταξιδιώτες)	26.114,2	28.070,8	7,5	30.161,0	7,4	33.072,2	9,7
Δαπάνη ανά ταξίδι (ευρώ)	540,9	470,5	-13,0	485,1	3,1	486,4	0,3
Δαπάνη ανά διανυκτέρευση (ευρώ)	75,1	68,3	-9,1	68,5	0,4	69,7	1,7
Μέση διάρκεια παραμονής (αριθμός διανυκτερεύσεων)	7,2	6,9	-4,3	7,1	2,7	7,0	-1,5

Σημείωση: Τυχόν διαφορές στις ποσοστιαίες μεταβολές οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

Πηγή: www.bankofgreece.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Ταξιδιωτικές εισπράξεις ανά προέλευση ταξιδιωτών (σε εκατ. ευρώ)

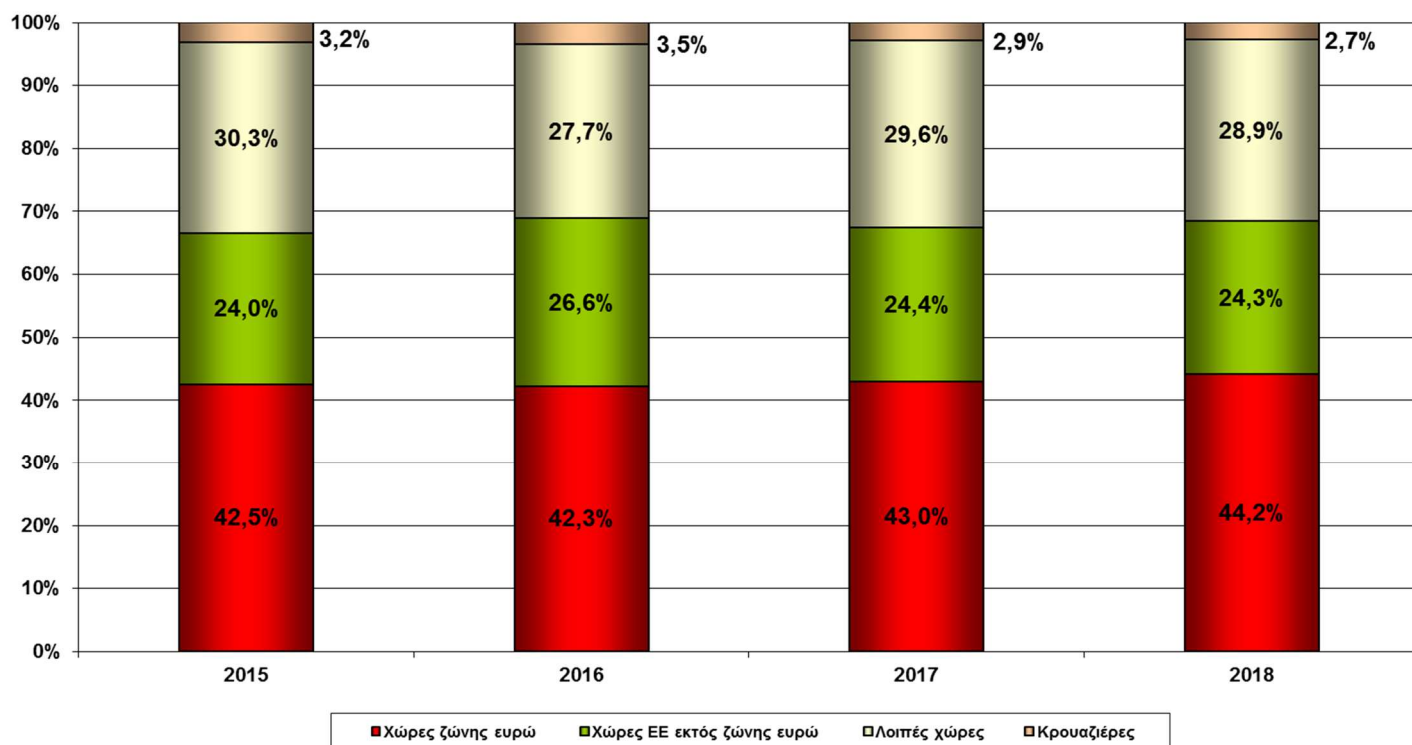
Χώρα προέλευσης	Ιανουάριος-Δεκέμβριος						
	2015	2016	(%) Μεταβολή	2017	(%) Μεταβολή	2018	(%) Μεταβολή
Χώρες ΕΕ-28	9.403,3	9.097,4	-3,3	9.872,0	8,5	11.008,7	11,5
Χώρες ζώνης ευρώ	6.008,5	5.580,4	-7,1	6.296,0	12,8	7.102,2	12,8
<i>εκ των οποίων:</i>							
Αυστρία	300,5	251,4	-16,4	256,9	2,2	363,5	41,5
Βέλγιο	373,1	317,6	-14,9	341,4	7,5	399,3	17,0
Γαλλία	1.194,3	888,8	-25,6	993,9	11,8	954,1	-4,0
Γερμανία	2.244,6	2.127,9	-5,2	2.552,7	20,0	2.961,6	16,0
Ιταλία	832,7	722,2	-13,3	753,3	4,3	938,9	24,6
Ολλανδία	438,8	480,7	9,6	640,0	33,2	615,4	-3,8
Κύπρος	249,2	310,5	24,6	333,8	7,5	361,1	8,2
Χώρες ΕΕ-28 εκτός ζώνης ευρώ	3.394,8	3.517,1	3,6	3.576,0	1,7	3.906,5	9,2
<i>εκ των οποίων:</i>							
Δανία	142,2	132,8	-6,6	146,6	10,4	213,2	45,4
Ηνωμένο Βασίλειο	2.019,5	1.944,2	-3,7	2.064,7	6,2	1.937,2	-6,2
Σουηδία	220,7	221,3	0,3	271,7	22,8	278,6	2,5
Βουλγαρία	195,6	295,8	51,3	236,0	-20,2	316,1	34,0
Λοιπές χώρες	4.275,9	3.651,8	-14,6	4.330,4	18,6	4.644,5	7,3
<i>εκ των οποίων:</i>							
Ελβετία	374,8	336,1	-10,3	341,3	1,6	399,5	17,0
ΗΠΑ	943,3	727,9	-22,8	813,9	11,8	1.040,1	27,8
Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας	247,1	185,1	-43,1	179,7	-89,6	155,3	-13,6
Ρωσία	421,3	436,1	3,5	418,1	-4,1	340,6	-18,5
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ (ΠΛΗΝ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ)	13.679,2	12.749,3	-6,8	14.202,5	11,4	15.653,2	10,2
Κρουαζιέρες*	446,6	457,5	2,4	427,7	-6,5	432,6	1,2
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	14.125,8	13.206,8	-6,5	14.630,1	10,8	16.085,8	10,0

Σημείωση: Τυχόν διαφορές στις ποσοστιαίες μεταβολές οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις

Πηγή: www.bankofgreece.gr

Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην αύξηση των εισπράξεων από τους κατοίκους των χωρών της ΕΕ-28 (Ευρωπαϊκής Ένωσης + Κροατία) κατά 11,5%, οι οποίες διαμορφώθηκαν στα 11.009 εκατ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 68,5% του συνόλου των εισπράξεων, καθώς και των εισπράξεων από τους κατοίκους των χωρών εκτός της ΕΕ-28 κατά 7,3%, οι οποίες διαμορφώθηκαν στα 4.645 εκατ. ευρώ. Αναλυτικότερα, οι εισπράξεις από κατοίκους των χωρών της ζώνης του ευρώ διαμορφώθηκαν στα 7.102 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 12,8%, ενώ οι εισπράξεις από κατοίκους των χωρών της ΕΕ-28 εκτός της ζώνης του ευρώ διαμορφώθηκαν στα 3.907 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 9,2%. Όσον αφορά τις σημαντικότερες χώρες προέλευσης ταξιδιωτών, οι εισπράξεις από τη Γερμανία αυξήθηκαν κατά 16,0% και διαμορφώθηκαν στα 2.962 εκατ. ευρώ, ενώ οι εισπράξεις από τη Γαλλία μειώθηκαν κατά 4,0% και διαμορφώθηκαν στα 954 εκατ. ευρώ. Οι εισπράξεις από το Ηνωμένο Βασίλειο επίσης μειώθηκαν κατά 6,2% και διαμορφώθηκαν στα 1.937 εκατ. ευρώ. Από τις χώρες εκτός της ΕΕ-28, μείωση κατά 18,5% παρουσίασαν οι εισπράξεις από τη Ρωσία, οι οποίες διαμορφώθηκαν στα 341 εκατ. ευρώ, ενώ οι εισπράξεις από τις ΗΠΑ σημείωσαν άνοδο κατά 27,8% και διαμορφώθηκαν στα 1.040 εκατ. ευρώ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2
Κατανομή ταξιδιωτικών εισπράξεων ανά κατηγορία χώρας προέλευσης

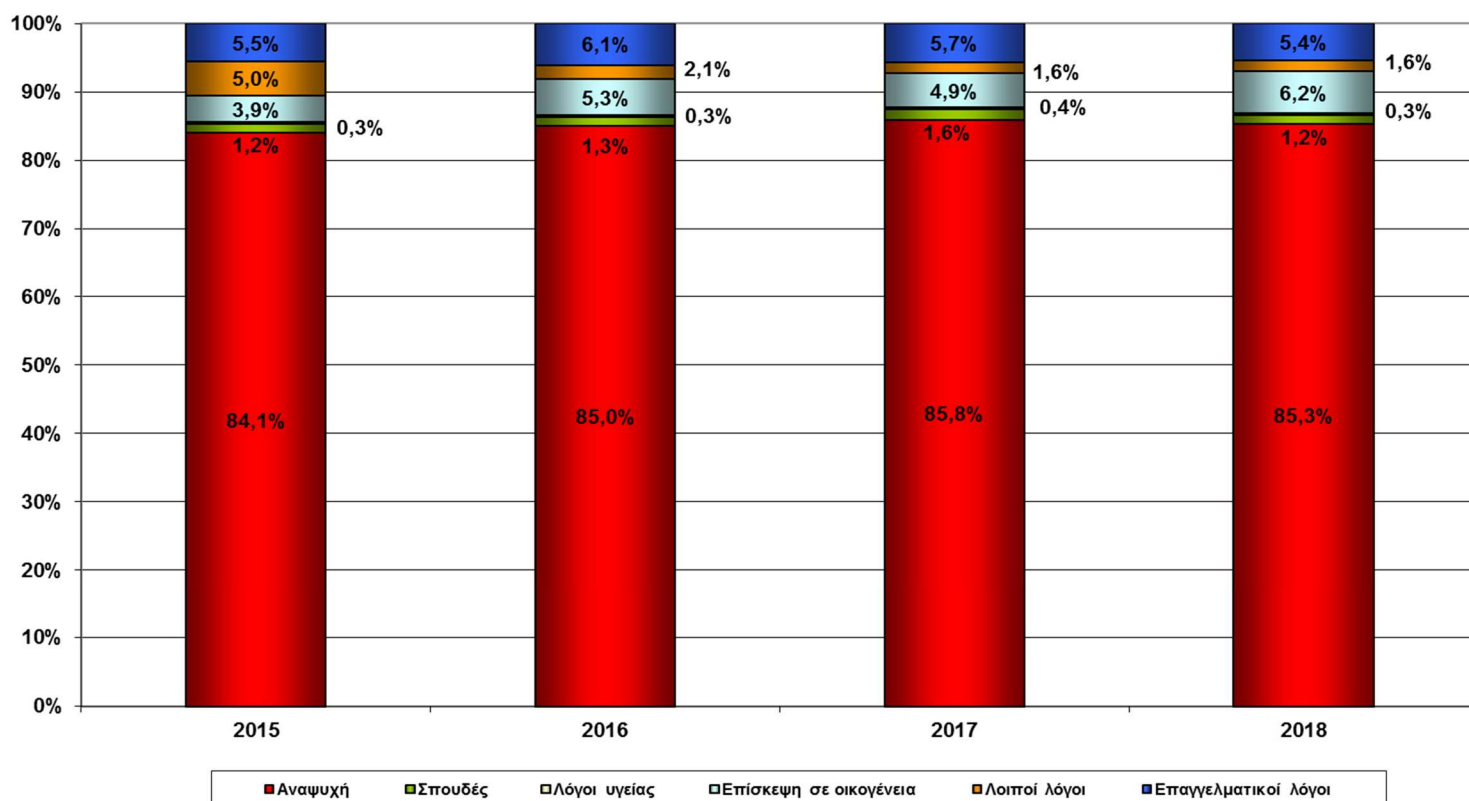
Πηγή: www.bankofgreece.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Ταξιδιωτικές εισπράξεις ανά λόγο ταξιδιού (σε εκατ. ευρώ)

	Ιανουάριος-Δεκέμβριος						
	2015	2016	(%) Μεταβολή	2017	(%) Μεταβολή	2018	(%) Μεταβολή
Προσωπικοί λόγοι	13.343,9	12.406,0	-7,0	13.794,5	11,2	15.216,8	10,3
Αναψυχή	11.876,7	11.225,9	-5,5	12.558,1	11,9	13.727,5	9,3
Σπουδές	170,6	175,9	3,1	226,9	29,0	194,1	-14,4
Λόγοι υγείας	37,3	35,4	-5,2	55,0	55,4	48,7	-11,3
Επίσκεψη σε οικογένεια	553,5	696,7	25,9	719,3	3,3	991,1	37,8
Λοιποί λόγοι	705,7	272,2	-61,4	235,2	-13,6	255,4	8,6
Επαγγελματικοί λόγοι	782,0	800,8	2,4	835,6	4,3	869,0	4,0
ΣΥΝΟΛΟ	14.125,8	13.206,8	-6,5	14.630,1	10,8	16.085,8	10,0

Πηγή: www.bankofgreece.gr

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3
Κατανομή δαπάνης ανά λόγο ταξιδιού

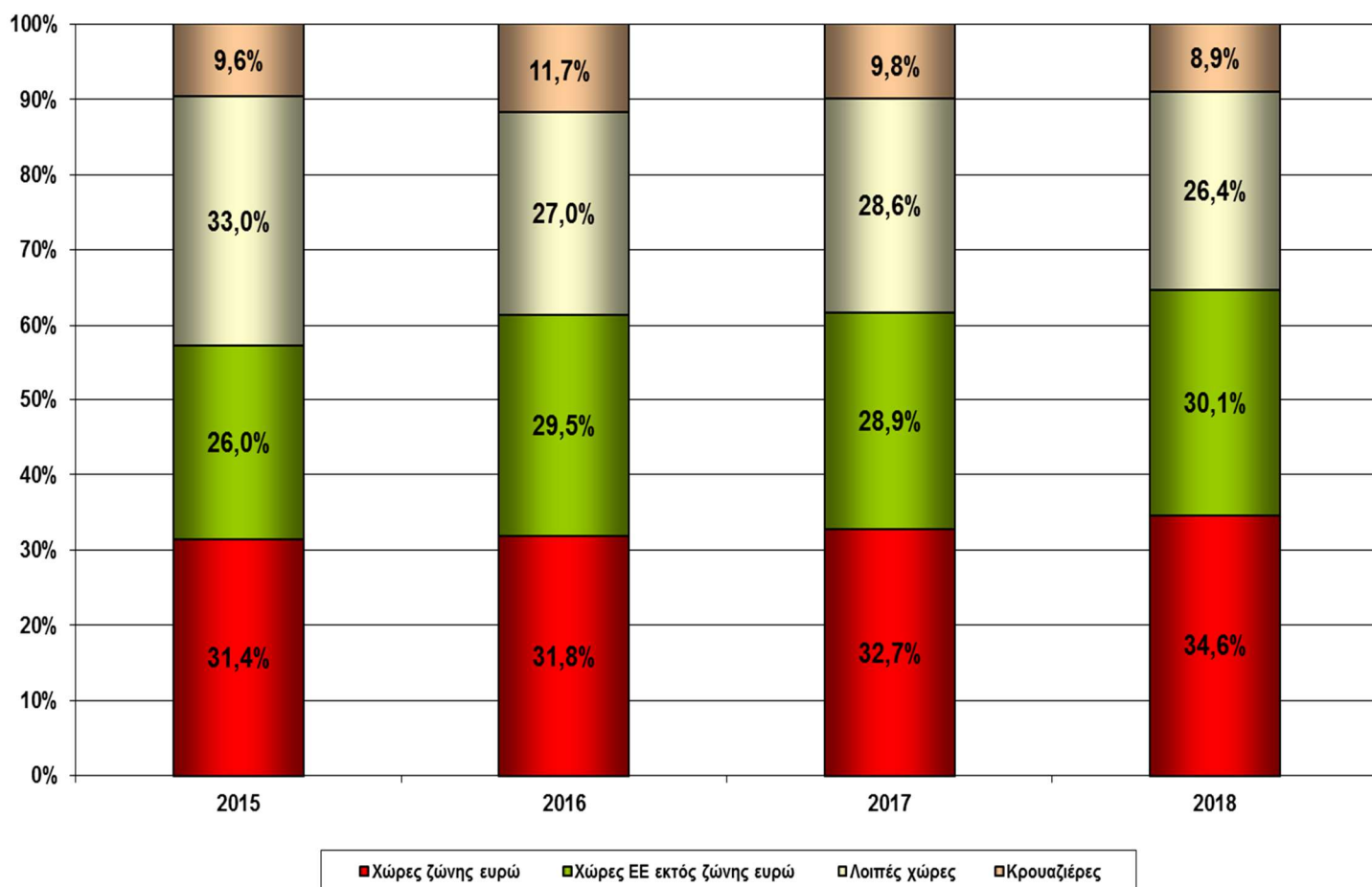
Πηγή: www.bankofgreece.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση ανά προέλευση ταξιδιωτών (χιλ. ταξιδιώτες)

Χώρα προέλευσης	Ιανουάριος-Δεκέμβριος						
	2015	2016	(%) Μεταβολή	2017	(%) Μεταβολή	2018	(%) Μεταβολή
Χώρες ΕΕ-28	14.974,2	17.216,8	15,0	18.583,0	7,9	21.397,5	15,1
Χώρες ζώνης ευρώ	8.189,3	8.934,9	9,1	9.863,4	10,4	11.436,4	15,9
<i>εκ των οποίων:</i>							
Αυστρία	327,1	359,1	9,8	395,9	10,2	520,8	31,6
Βέλγιο	482,5	467,1	-3,2	526,6	12,7	586,7	11,4
Γαλλία	1.522,1	1.313,5	-13,7	1.419,8	8,1	1.524,0	7,3
Γερμανία	2.810,3	3.138,7	11,7	3.706,0	18,1	4.381,4	18,2
Ιταλία	1.355,3	1.386,9	2,3	1.441,3	3,9	1.667,1	15,7
Ολλανδία	639,1	770,7	20,6	947,2	22,9	1.015,0	7,2
Κύπρος	470,1	652,0	38,7	631,8	-3,1	698,0	10,5
Χώρες ΕΕ-28 εκτός ζώνης ευρώ	6.785,0	8.281,9	22,1	8.719,7	5,3	9.961,1	14,2
<i>εκ των οποίων:</i>							
Δανία	237,7	241,7	1,7	279,1	15,5	384,5	37,8
Ηνωμένο Βασίλειο	2.397,2	2.894,7	20,8	3.002,0	3,7	2.942,8	-2,0
Σουηδία	351,6	413,1	17,5	493,4	19,4	508,8	3,1
Βουλγαρία	1.900,6	2.522,8	32,7	2.546,3	0,9	3.135,3	23,1
Λοιπές χώρες	8.625,2	7.582,5	-12,1	8.611,2	13,6	8.725,3	1,3
<i>εκ των οποίων:</i>							
Ελβετία	391,2	437,8	11,9	448,9	2,5	520,8	16,0
ΗΠΑ	750,3	778,6	3,8	864,9	11,1	1.097,4	26,9
Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας	3.023,1	1.721,1	-43,1	1.571,5	-8,7	1.187,2	-24,5
Ρωσία	512,8	595,5	16,1	588,7	-1,1	520,2	-11,6
ΣΥΝΟΛΟ ΚΙΝΗΣΗΣ (ΠΛΗΝ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ)	23.599,5	24.799,3	5,1	27.194,2	9,7	30.122,8	10,8
Κρουαζιέρες*	2.514,8	3.271,5	30,1	2.966,8	-9,3	2.949,4	-0,6
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	26.114,2	28.070,8	7,5	30.161,0	7,4	33.072,2	9,7

Πηγή: www.bankofgreece.gr

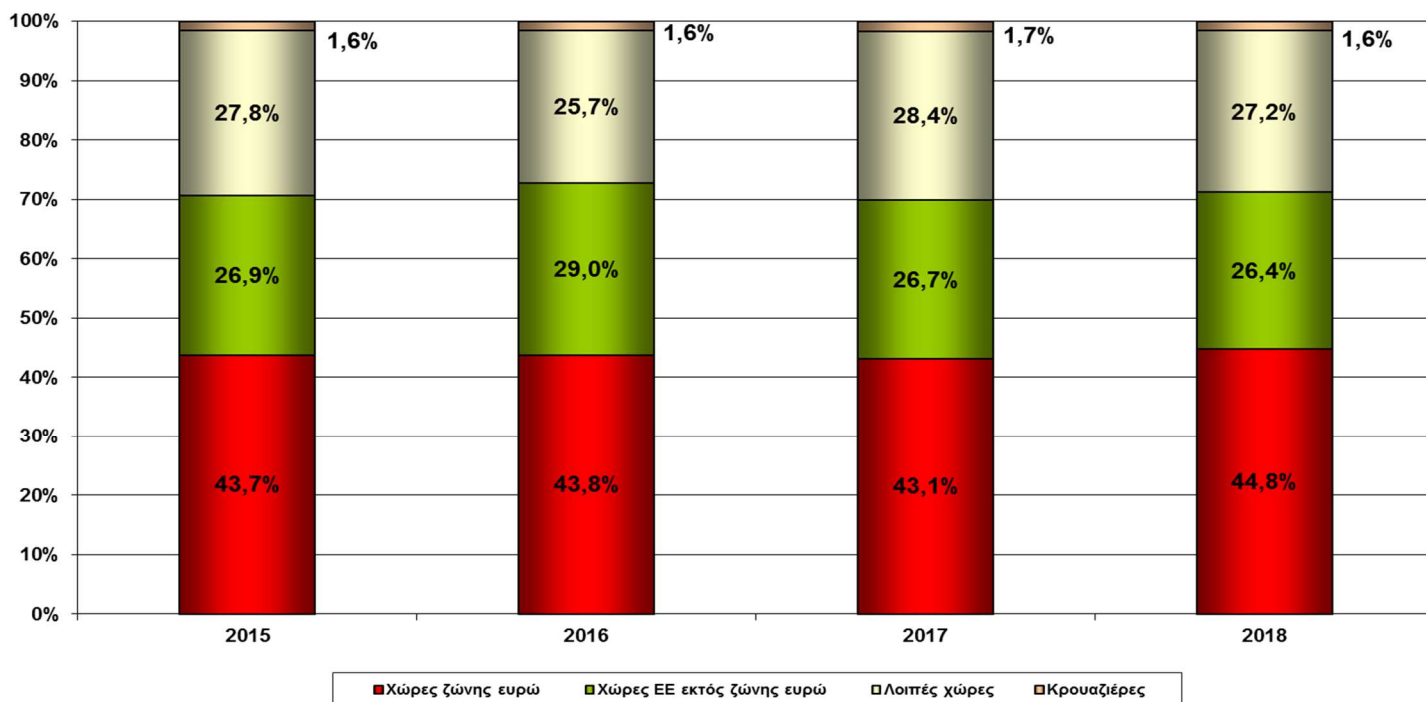
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4
Κατανομή εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης ανά κατηγορία χώρας προέλευσης

Πηγή: www.bankofgreece.gr

Η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση το 2018 αυξήθηκε κατά 9,7% και διαμορφώθηκε στις 33.072 χιλ. ταξιδιώτες, έναντι 30.161 χιλ. ταξιδιωτών το 2017. Ειδικότερα, η ταξιδιωτική κίνηση μέσω αεροδρομίων αυξήθηκε κατά 13,6%, ενώ αυτή μέσω οδικών σταθμών αυξήθηκε κατά 6,4%. Στη διαμόρφωση της ταξιδιωτικής κίνησης συνέβαλαν οι χώρες της ΕΕ-28, με ποσοστό συμμετοχής 64,7%, και οι χώρες εκτός της ΕΕ-28, με ποσοστό 26,4%. Το 2018 η ταξιδιωτική κίνηση από τις χώρες της ΕΕ-28 αυξήθηκε κατά 15,1% σε σύγκριση με το 2017. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην αύξηση κατά 15,9% της ταξιδιωτικής κίνησης από τις χώρες της ζώνης του ευρώ, η οποία διαμορφώθηκε στις 11.436 χιλ. ταξιδιώτες, καθώς και στην αύξηση κατά 14,2% της ταξιδιωτικής κίνησης από τις χώρες της ΕΕ-28 εκτός της ζώνης του ευρώ, η οποία διαμορφώθηκε στις 9.961 χιλ. ταξιδιώτες. Η ταξιδιωτική κίνηση από τις χώρες εκτός της ΕΕ-28 παρουσίασε αύξηση κατά 1,3% και διαμορφώθηκε στις 8.725 χιλ. ταξιδιώτες. Ειδικότερα, αύξηση κατά 18,2% εμφάνισε η ταξιδιωτική κίνηση από τη Γερμανία, η οποία διαμορφώθηκε στις 4.381 χιλ. ταξιδιώτες, ενώ η ταξιδιωτική κίνηση από τη Γαλλία αυξήθηκε κατά 7,3% και διαμορφώθηκε στις 1.524 χιλ. ταξιδιώτες. Η ταξιδιωτική κίνηση από το Ηνωμένο Βασίλειο σημείωσε μείωση κατά 2,0% και διαμορφώθηκε στις 2.943 χιλ. ταξιδιώτες. Τέλος, από τις χώρες εκτός της ΕΕ-28, η ταξιδιωτική κίνηση από τη Ρωσία μειώθηκε κατά 11,6% και διαμορφώθηκε στις 520 χιλ. ταξιδιώτες, ενώ η ταξιδιωτική κίνηση από τις ΗΠΑ αυξήθηκε κατά 26,9% και διαμορφώθηκε στις 1.097 χιλ. ταξιδιώτες.

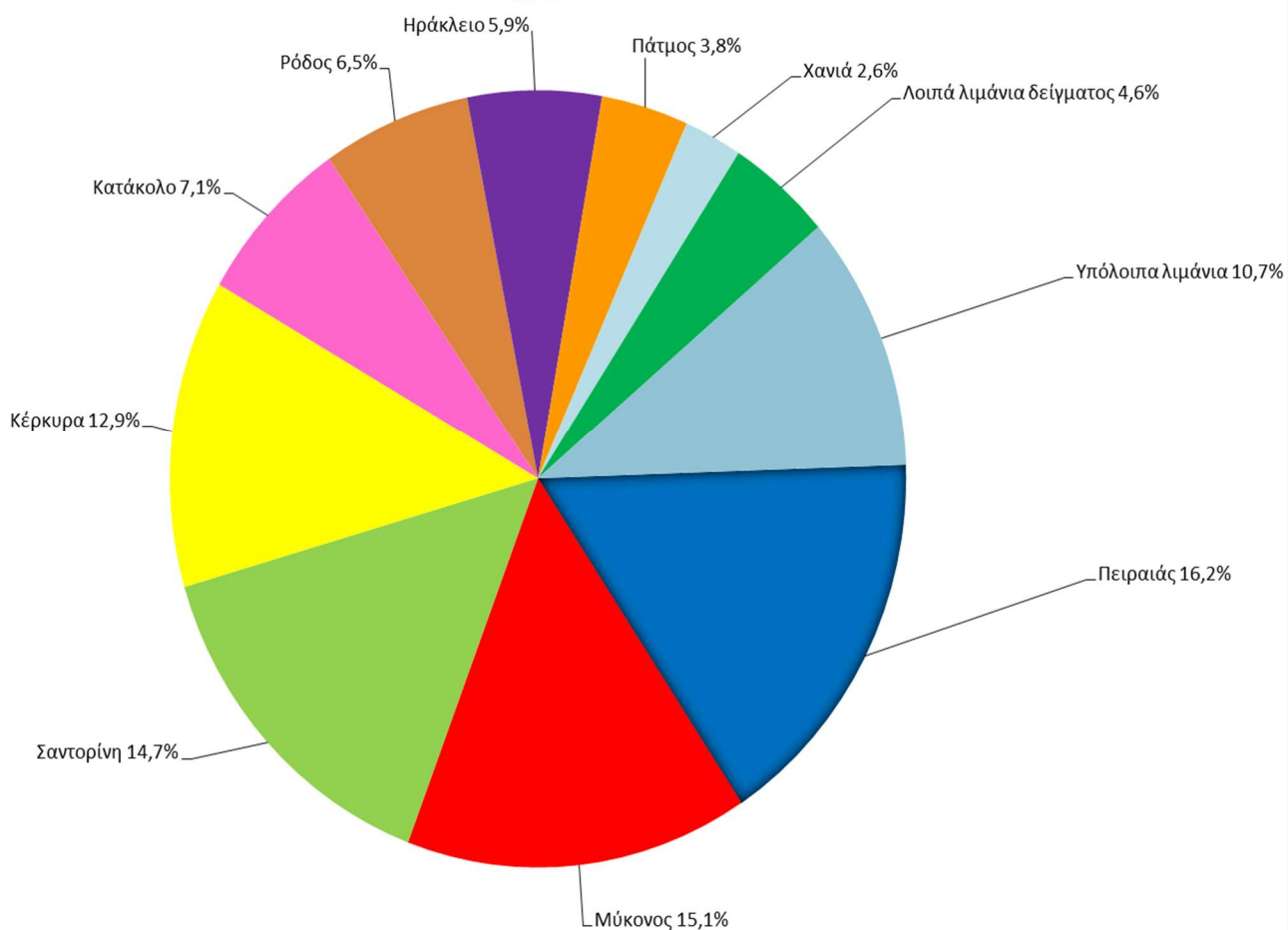
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5
Κατανομή διανυκτερεύσεων ανά κατηγορία χώρας προέλευσης

Πηγή: www.bankofgreece.gr

Οι διανυκτερεύσεις ταξιδιωτών στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν στις 230.727 χιλ. το 2018, έναντι 213.516 χιλ. το 2017, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 8,1%. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην αύξηση κατά 10,1% των διανυκτερεύσεων των κατοίκων των χωρών της ΕΕ-28, καθώς και στην αύξηση των διανυκτερεύσεων των κατοίκων των χωρών εκτός της ΕΕ-28 κατά 3,4%. Η αύξηση των διανυκτερεύσεων των κατοίκων των χωρών της ΕΕ-28 είναι αποτέλεσμα της αύξησης των διανυκτερεύσεων από τις χώρες της ζώνης του ευρώ κατά 12,2%, καθώς και των διανυκτερεύσεων από τις χώρες της ΕΕ-28 εκτός της ζώνης του ευρώ κατά 6,8%. Άνοδο κατά 13,2% και 12,1% παρουσίασαν οι διανυκτερεύσεις από τη Γερμανία και από τη Γαλλία αντίστοιχα, ενώ αυτές από το Ηνωμένο Βασίλειο μειώθηκαν κατά 3,1%. Από τις χώρες εκτός της ΕΕ-28, μείωση κατά 12,3% παρουσίασαν οι διανυκτερεύσεις από τη Ρωσία, ενώ αυτές από τις ΗΠΑ αυξήθηκαν κατά 22,2%.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6
Κατανομή συνολικών αφίξεων κρουαζιερόπλοιων ανά λιμάνι
2018

Πηγή: www.bankofgreece.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Κρουαζιέρες, 2018

	Συνολικές εισπράξεις (σε εκατ. ευρώ)	Εισπράξεις - Έρευνα Συόρων (σε εκατ. ευρώ)	Εισπράξεις εκτός Έρευνας Συόρων (σε εκατ. ευρώ)	Συνολικοί επιβάτες (σε χιλιάδες)	Συνολικές διανυκτερεύσεις εκτός κρουαζιερόπλοιων (σε χιλιάδες)
α' τρ. 2018	7,5	0,9	6,6	45,3	101,2
β' τρ. 2018	159,0	14,4	144,6	1.064,6	1.695,2
γ' τρ. 2018	217,3	24,6	192,7	1.334,4	1.943,7
δ' τρ. 2018	101,9	13,2	88,8	614,7	1.063,7
ΣΥΝΟΛΟ	485,8	53,2	432,6	3.059,0	4.803,8

Πηγή: www.bankofgreece.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Βασικά μεγέθη Έρευνας Κρουαζιέρας

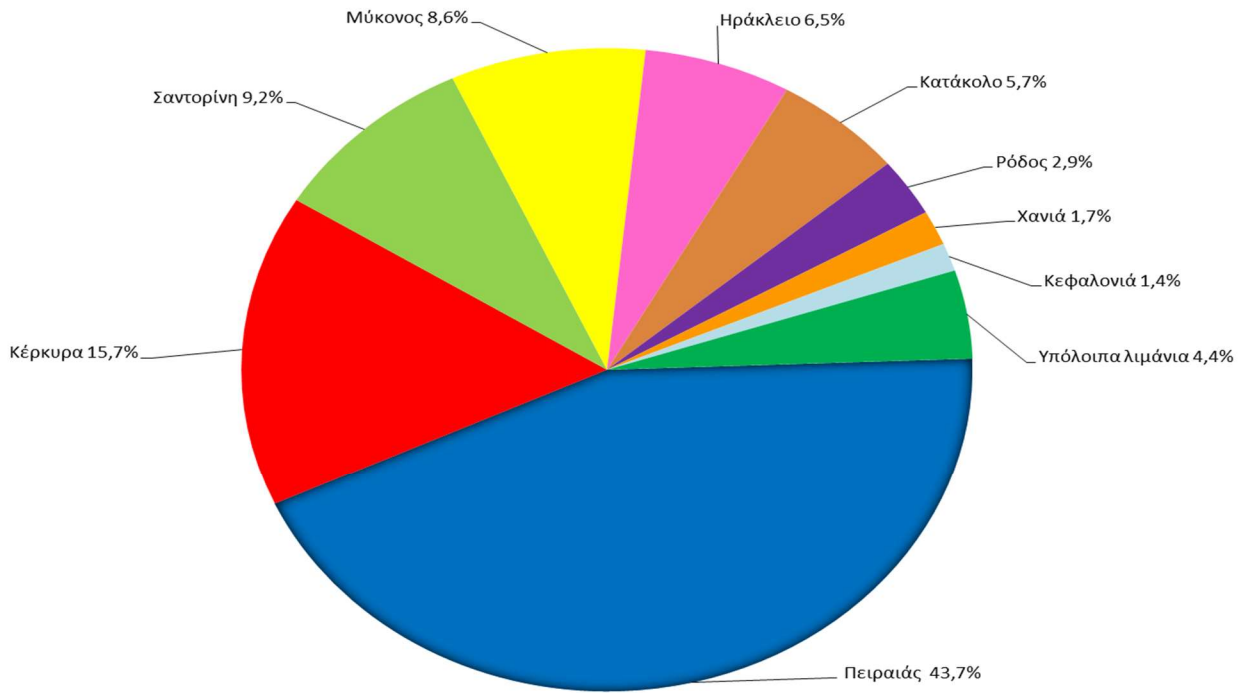
	2017	2018	(%) Μεταβολή
Συνολικές εισπράξεις (σε εκατ. ευρώ)	476,3	485,8	2,0
Συνολικοί επιβάτες (σε χιλιάδες)	3.055,3	3.059,0	0,1
Συνολικές διανυκτερεύσεις εκτός κρουαζιερόπλοιων (σε χιλιάδες)	4.610,9	4.803,8	4,2
Αφίξεις κρουαζιερόπλοιων	3.271	3.214	-1,7
Συνολικές επισκέψεις επιβατών (σε χιλιάδες)	4.600,2	4.733,5	2,9
Διερχόμενοι επισκέπτες (σε χιλιάδες)	4.165,1	4.261,9	2,3

Πηγή: www.bankofgreece.gr

Το 2018 καταγράφηκαν 3.214 αφίξεις κρουαζιερόπλοιων, με 4.734 χιλ. επισκέψεις επιβατών, έναντι 4.600 χιλ. επισκέψεων επιβατών το 2017. Το 2018, οι συνολικές εισπράξεις από επιβάτες κρουαζιέρας αυξήθηκαν κατά 2,0% σε σύγκριση με το 2017 και ανήλθαν στα 486 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 53 εκατ. ευρώ συμπεριλαμβάνονται στα καταγραφόμενα στοιχεία από την Έρευνα Συνόρων, καθώς αφορούν ταξιδιώτες που αναχώρησαν από την Ελλάδα (last port), ενώ 433 εκατ. ευρώ αντιπροσωπεύουν πρόσθετα έσοδα που καταγράφονται στη συμπληρωματική έρευνα.

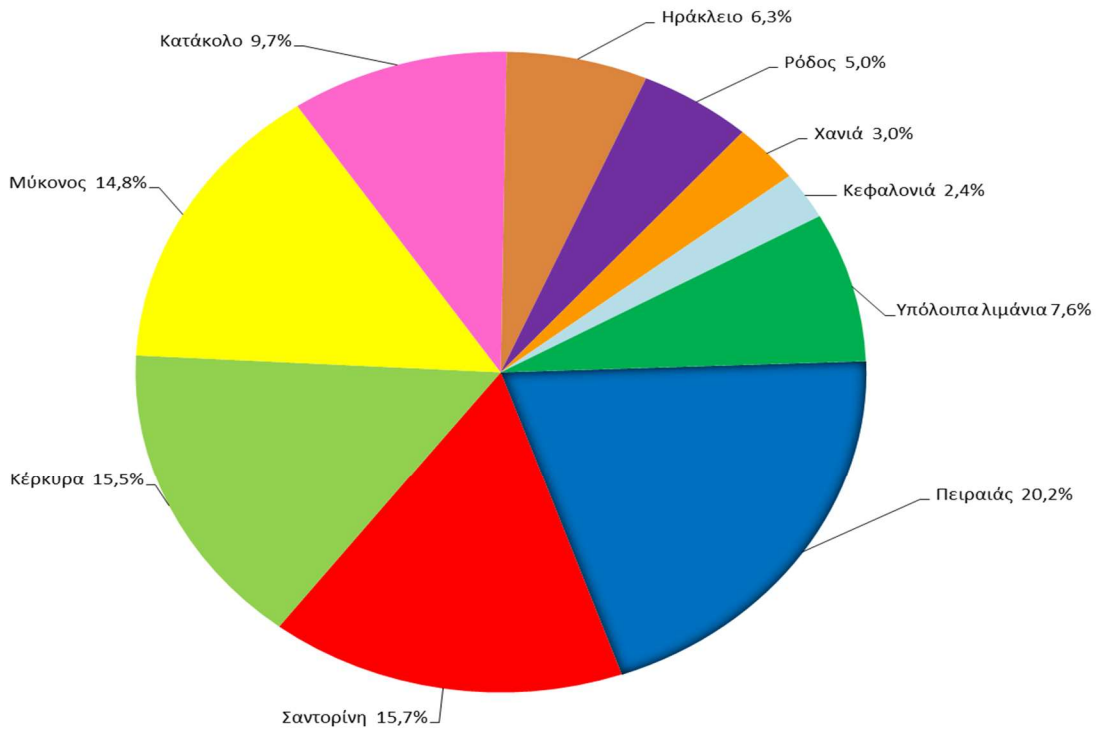
Στο Διάγραμμα 7 παρουσιάζεται η κατανομή των συνολικών εισπράξεων κρουαζιέρας ανά λιμάνι. Το κυριότερο λιμάνι από πλευράς εισπράξεων κρουαζιέρας είναι το λιμάνι του Πειραιά, με συμμετοχή 43,7% επί του συνόλου. Ακολουθούν το λιμάνι της Κέρκυρας και το λιμάνι της Σαντορίνης, με 15,7% και 9,2% των εισπράξεων αντίστοιχα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7
Κατανομή συνολικών εισπράξεων κρουαζιέρας ανά λιμάνι
2018

Πηγή: www.bankofgreece.gr

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8
Κατανομή συνολικών επισκέψεων επιβατών κρουαζιέρας ανά λιμάνι
2018

Πηγή: www.bankofgreece.gr

Οι επτά σημαντικότεροι λιμένες αφίξεως κρουαζιερόπλοιων καλύπτουν το 92,4% των συνολικών εισπράξεων από κρουαζιέρες και το 87,1% των συνολικών επισκέψεων επιβατών.

Πίνακας 8: Βασικά μεγέθη ταξιδιωτικών εισπράξεων, επισκέψεων και διανυκτερεύσεων ανά περιφέρεια, 2018¹

Περιφέρεια ²	Ταξιδιωτικές εισπράξεις (σε εκατ. ευρώ)	Επισκέψεις ³ (σε χιλ.)	Διανυκτερεύσεις (σε χιλ.)
ΑΤΤΙΚΗ (EL3)	2.278,9	5.680,8	31.385,5
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ (EL41)	164,2	388,9	3.113,2
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ (EL42)	4.414,1	6.629,4	51.084,2
ΚΡΗΤΗ (EL43)	3.133,9	5.228,4	43.819,0
ΑΝΑΤΟΛ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ (EL51)	321,6	1.929,9	6.466,6
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ (EL52)	2.275,4	7.830,2	44.690,4
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ (EL53)	60,6	348,9	1.315,9
ΗΠΕΙΡΟΣ (EL54)	221,9	823,2	3.362,3
ΘΕΣΣΑΛΙΑ (EL61)	270,5	675,0	4.217,1
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ (EL62)	1.691,1	3.162,3	24.761,8
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ (EL63)	211,8	699,2	3.183,5
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ (EL64)	193,8	548,9	2.998,5
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ (EL65)	415,5	886,0	6.614,1
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	15.653,2	34.831,1	227.012,0

Πηγή: www.bankofgreece.gr

Οι διανυκτερεύσεις ταξιδιωτών στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν στις 227.012 χιλ. την επισκοπούμενη περίοδο. Σύμφωνα με την κατανομή των διανυκτερεύσεων στις 13 περιφέρειες της χώρας, το 86,2% των διανυκτερεύσεων πραγματοποιήθηκε σε πέντε περιφέρειες ως εξής: Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου (51.084 χιλ.), Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (44.690 χιλ.), Περιφέρεια Κρήτης (43.819 χιλ.), Περιφέρεια Αττικής (31.386 χιλ.) και Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (24.762 χιλ.). Στο σύνολο των υπόλοιπων περιφερειών (Πελοποννήσου, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Θεσσαλίας, Ηπείρου, Δυτικής Ελλάδας, Βορείου Αιγαίου, Στερεάς Ελλάδας και Δυτικής Μακεδονίας) πραγματοποιήθηκαν 31.271 χιλ. διανυκτερεύσεις.

3.2 ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ HOME PORTING

Τα λιμάνια διακρίνονται σε:

- λιμάνια αφετηρίας ή αλλιώς home ports
- λιμάνια διέλευσης ή αλλιώς stopover ports

Εφόσον, ένας λιμένας καταστεί ως λιμάνι εκκίνησης ή διαφορετικά λιμάνι home port μπορεί να έχει αρκετά οικονομικά οφέλη, τα οποία θα ενισχύσουν τόσο τον λιμένα όσο και την ευρύτερη περιοχή. Βέβαια, δεν είναι εύκολο κάποιος λιμένας να καταστεί home port, καθώς πρέπει να υπάρχουν οι κατάλληλες εξειδικευμένες υποδομές στα τερματικά για την υποδοχή κρουαζιερόπλοιων και επιβατών. Η ελάχιστη απαίτηση για να καταστεί ένας λιμένας ως home port, είναι οι λιμενικές υποδομές μεγάλου βάρους, λιμενικές υπηρεσίες με σύγχρονα μέσα πλοήγησης και ρυμούλκησης αλλά και ειδικός χώρος παραμονής των επιβατών και αποθήκευσης των αποσκευών τους.

Ακόμη, σημαντικό στοιχείο αποτελεί η περιοχή στην οποία επισκέπτονται οι τουρίστες να είναι ελκυστική, με φυσική ομορφιά, ιστορία, κουλτούρα και τουριστική αγορά. Απαραίτητη είναι η εύκολη πρόσβαση στον λιμένα μέσω οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου (drive and cruise), αλλά και η αεροπορική σύνδεση του λιμένα με την ενδοχώρα στην περίπτωση ταξιδιωτικού πακέτου fly and cruise.

Επομένως, η έλλειψη υποδομών και απουσία ενός συγκροτημένου εθνικού σχεδίου ανάπτυξης της κρουαζιέρας στην κρουαζιέρα home port στερούν από την Ελλάδα σημαντικά οφέλη, όπως είναι το συνάλλαγμα, οι δαπάνες και οι θέσεις εργασίας. Το γεγονός πως τα ελληνικά λιμάνια χαρακτηρίζονται μόνο ως «λιμάνια διέλευσης» (ports of call) και όχι «λιμάνια εκκίνησης» (home ports) αποτελεί ένα μεγάλο πρόβλημα που οφείλεται στην επιφυλακτικότητα που έχουν οι ξένες εταιρίες να χρησιμοποιήσουν τα ελληνικά λιμάνια ως λιμάνια αφετηρίας της κρουαζιέρας λόγω των συχνών απεργιών.

3.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ

3.3.1 ΘΕΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Η ανάπτυξη της κρουαζιέρας στην χώρας μας μπορεί να αυξήσει το εισαγόμενο συνάλλαγμα και τα φορολογικά έσοδα από τους τουρίστες, οι οποίοι καθώς επισκέπτονται τη χώρα μας καταναλώνουν αγαθά και υπηρεσίες. Τα έσοδα που προκύπτουν μέσω των φόρων περιλαμβάνουν τα εξής: φόρους επί των δαπανών των επιβατών και των πληρωμάτων στην τοπική οικονομία, φορολογικά έσοδα από τους εργαζόμενους στον κλάδο της κρουαζιέρας,

φόρους που καταβάλλουν οι επιχειρήσεις που πωλούν αγαθά και υπηρεσίες στους τουρίστες, έσοδα από αμοιβές που πληρώνουν οι εταιρείες όπως λιμενικά τέλη, απόρριψη αποβλήτων κλπ.

Ο κλάδος της κρουαζιέρας έχει τη δυνατότητα να προσφέρει αρκετές θέσεις εργασίας σε πολλούς τομείς που σχετίζονται είτε άμεσα (εταιρείες κρουαζιέρας, πλήρωμα), είτε έμμεσα (εμπορικά καταστήματα, τουριστικά γραφεία, γραφεία πρακτόρων, ερευνητικά ιδρύματα), σε ξηρά και θάλασσα. Ο τουρισμός κρουαζιέρας παίζει πολύ σημαντικό ρόλο για τις τοπικές κοινωνίες. Επίσης, αποτελεί μία μεγάλη ευκαιρία ανάπτυξης περιοχών που βρίσκονται κοντά σε λιμάνια κρουαζιέρας, κυρίως οικονομικά. Σε περίπτωση οποιασδήποτε αλλαγής στις αφίξεις των κρουαζιερόπλοιων και των επιβατών υπάρχει άμεση επιρροή στο εισόδημα τους και γενικότερα στην κοινωνία, καθώς αλλάζει και η ζήτηση στην αγορά εργασίας.

Επιπλέον, στις θετικές επιδράσεις του κλάδου συγκαταλέγονται και οι υποδομές λιμενικές και χερσαίες, που προσελκύουν περισσότερες εταιρείες κρουαζιέρας και αναβαθμίζουν την κάθε περιοχή. Οι εταιρείες κρουαζιέρες προχωρούν σε δαπάνες, όπως πιλοτάρισμα, παροχή νερού, καταβάλλοντας τοπικούς και εθνικούς φόρους. Καθώς ο κλάδος της κρουαζιέρας αναπτύσσεται με γρήγορους ρυθμούς καθώς τα πλοία γιγαντώνονται και η ζήτηση αυξάνεται, οπότε θεωρείται σκόπιμο να βελτιωθούν οι υποδομές σε κάθε λιμάνι με παράλληλη δημιουργία νέων. Με αυτόν τον τρόπο, το κάθε λιμάνι θα γίνει πιο ανταγωνιστικό και θα προσεγγίζουν περισσότερα και μεγαλύτερης χωρητικότητας πλοία.

Σύμφωνα με τους Lekakou and Pallis (2004) οι πηγές κατά τις οποίες ο τουρισμός της κρουαζιέρας μπορεί να συνεισφέρει στην οικονομία της χώρας είναι οι εξής:

- Οι δαπάνες των επιβατών και του πληρώματος της κρουαζιέρας που σχετίζονται με αυτήν. Κυρίως περιλαμβάνουν τα έξοδα μετάβασης από τον τόπο διαμονής στον λιμένα επιβίβασης, τις δαπάνες κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, αλλά και κατά την προετοιμασία γι' αυτό.
- Δαπάνες για την στελέχωση των γραφείων της εταιρείας στην ξηρά, το marketing, τον εξοπλισμό και τα λειτουργικά του έξοδα.
- Οι δαπάνες των εταιρειών κρουαζιέρας για την πραγματοποίηση του κάθε ταξιδιού, συμπεριλαμβανομένων καυσίμων, τροφίμων, ποτών, πλοήγησης, επικοινωνιών κλπ.
- Δαπάνες των εταιρειών για λιμενικές υπηρεσίες στα λιμάνια επιβίβασης, αποβίβασης και ενδιάμεσους σταθμούς.
- Οι δαπάνες των εταιρειών κρουαζιέρας για την επισκευή και την συντήρηση του στόλου τους στα ναυπηγεία.
- Δαπάνες για την στελέχωση των κρουαζιερόπλοιων και των γραφείων ξηράς.

3.3.2 ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Από την άλλη πλευρά, ο τομέας της κρουαζιέρας εκτός από τις θετικές επιπτώσεις μπορεί να έχει και αρνητικές. Η κυριότερη αρνητική επίπτωση της κρουαζιέρας είναι η εποχικότητα. Συγκεκριμένα, τα περισσότερα λιμάνια υποδέχονται κρουαζιερόπλοια κατά τους θερινούς μήνες, συνήθως από τον Μάρτιο μέχρι τον Νοέμβριο. Λόγω αυτής της έντονης εποχικότητας κατά τους θερινούς μήνες, οι τοπικές κοινωνίες οι οποίες εξαρτώνται από τον τουρισμό κρουαζιέρας πλήττονται τους χειμερινούς μήνες, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου δεν έχουν αναπτύξει άλλους τρόπους ανάπτυξης τουρισμού.

Η εποχικότητα έχει καθορίσει ακόμη και τα εισοδήματα στρέφοντας στην αύξηση τιμών για αγαθά και υπηρεσίες τους μήνες που υπάρχει τουριστική κίνηση, προκειμένου να καταφέρνουν να «επιβιώνουν» τις περιόδους που δεν προσεγγίζουν κρουαζιερόπλοια. Επομένως, για να αναπτυχθεί η χειμερινή κρουαζιέρα αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση να βελτιωθούν οι υποδομές, ώστε να πραγματοποιηθεί επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Ένα μεγάλο οικονομικό πρόβλημα παρουσιάζεται στον απεριόριστο αριθμό των τουριστικών αναγκών και τους περιορισμένους τουριστικούς πόρους που προορίζονται για την ικανοποίηση των αντίστοιχων αναγκών. Αυτό οδηγεί στην αντιμετώπιση των βασικών οικονομικών προβλημάτων που είναι η άριστη κατανομή ή χρησιμοποίηση των περιορισμένων τουριστικών πόρων, η διατήρηση της σταθερότητας της τουριστικής οικονομίας και η τουριστική μεγέθυνση και ανάπτυξη. Τα προβλήματα αυτά αντιμετωπίζονται τόσο με τον μηχανισμό των τιμών που λειτουργεί στην ανταγωνιστική τουριστική αγορά όσο και με κρατική παρέμβαση. (Λαγός Δ., 2018)

Τέλος, συχνό φαινόμενο παρατηρείται ότι στα τουριστικά μέρη οι τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών είναι αυξημένες καθώς, ακόμη αυξάνεται η ζήτηση για κάποια προϊόντα με αποτέλεσμα οι επιχειρηματίες να κερδοφορούν λόγω της αυξημένης ζήτησης.

3.4 ΑΜΕΣΑ, ΕΜΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΠΑΓΩΓΙΚΑ ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ

Οι δαπάνες του τουρισμού κρουαζιέρας ασκούν άμεσες, έμμεσες και επαγωγικές επιπτώσεις για την οικονομία (Contribution of cruise tourism to the economies of Europe 2017). Συγκεκριμένα:

Τα **άμεσα** οφέλη περιλαμβάνουν τα έσοδα από επιχειρήσεις, εταιρείες και προμηθευτές που παρέχουν αγαθά και υπηρεσίες στα κρουαζιερόπλοια, τους επιβάτες και το πλήρωμα. Οι δαπάνες για τα κρουαζιερόπλοια αφορούν τα λιμενικά τέλη, τις επισκευές, τη συντήρηση, την παροχή νερού, ενώ για τους επιβάτες στα άμεσα αποτελέσματα περιλαμβάνονται οι δαπάνες που πραγματοποιούνται εκτός κρουαζιέρας, όπως φαγητό, μεταφορές, αγορά αναμνηστικών,

προαιρετικές εκδρομές κλπ. Σχετικά με το πλήρωμα τα έσοδα προέρχονται από τις δαπάνες που πραγματοποιούν για διατροφή, μεταφορά κλπ. Τέλος στα άμεσα αποτελέσματα περιλαμβάνονται οι προσλήψεις προσωπικού, ο μισθός και η αποζημίωσή του σε περίπτωση απόλυσής τους.

Τα **έμμεσα** οφέλη προκύπτουν από δαπάνες εταιρειών ώστε να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των εταιρειών κρουαζιέρας.

Και τέλος, τα **επαγωγικά** οφέλη προκύπτουν από τις δαπάνες σε αγαθά και υπηρεσίες του προσωπικού που ωφελήθηκε από την κρουαζιέρα. Συγκεκριμένα, όλοι όσοι αναφέρθηκαν παραπάνω (στις άμεσες και τις έμμεσες επιπτώσεις) ξοδεύουν το εισόδημά τους σε άλλες επιχειρήσεις δημιουργώντας οικονομικά οφέλη και νέες θέσεις εργασίας.

Οι επιπτώσεις αυτές αφορούν τόσο τη χώρα, όσο και τις τοπικές κοινωνίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΛΙΜΕΝΕΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΟΛΟΥ

4.1 ΟΙ ΛΙΜΕΝΕΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η Ελλάδα χαρακτηρίζεται ως ένας από τους πιο σημαντικούς και ξεχωριστούς προορισμούς στην Ευρώπη, καθώς τα τελευταία χρόνια παρατηρείται σημαντική άνοδος της τουριστικής κίνησης εξαιτίας των λιμένων που διαθέτει η κάθε περιοχή.

Σύμφωνα με την ΚΥΑ (Κοινή Υπουργική Απόφαση) Αρ. 8315, ΦΕΚ Β' 202/16.02.07 διακρίνονται τέσσερις κατηγορίες λιμένων, οι οποίες είναι οι εξής:

1. **Λιμένες Διεθνούς Ενδιαφέροντος:** Πειραιώς, Θεσσαλονίκης, Βόλου, Πάτρας, Ηγουμενίτσας, Καβάλας, Αλεξανδρούπολης, Ηρακλείου, Κέρκυρας, Ελευσίνας, Λαυρίου, Ραφήνας, Μυκόνου, Μυτιλήνης, Ρόδου και Σούδας Χανίων.
2. **Λιμένες Εθνικής Σημασίας:** Αργοστολίου, Ζακύνθου, Θήρας, Καλαμάτας, Κατακόλου, Κορίνθου, Κυλλήνης, Κω, Λάγος, Πάρου, Πρέβεζας, Ρεθύμνου, Βαθέως Σάμου, Σύρου, Χαλκίδος και Χίου.
3. **Λιμένες Μείζονος Ενδιαφέροντος:** Αγ. Κηρύκου Ικαρίας, Αγ. Κωνσταντίνου Φθιώτιδας, Αγ. Νικολάου Λασιθίου, Αίγινας, Αιγίου, Γυθείου, Θάσου, Ιτέας, Κύμης, Λευκάδας, Μεσολογγίου, Μύρινας Λήμνου, Νάξου, Ναυπλίου, Ν. Μουδανίων, Πάτμου, Σαμοθράκης, Πόρου Κεφαλληνίας, Σκιάθου, Σκοπέλου, Σητείας, Σπετσών, Στυλίδας, Τήνου και Ύδρας.
4. **Λιμένες Τοπικής σημασίας:** Περιλαμβάνει όλους του υπόλοιπους λιμένες της χώρας.

4.2 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΟΛΟΥ

Το Κατάκολο αποτελεί το λιμάνι του Πύργου, την πρωτεύουσα του νομού Ηλείας και απέχει 13 χιλιόμετρα από το κέντρο του Πύργου. Η ονομασία του χαρακτηρίστηκε ως «ένα γραφικό λιμάνι», το οποίο από την αρχαιότητα χρησίμευε στις προσεγγίσεις των πλοίων. Καθίσταται ως ένα από τα μεγαλύτερα και σημαντικότερα τουριστικά λιμάνια της χώρας,

διότι αποτελεί την κυριότερη πύλη εισόδου τουριστών στην Ελλάδα από τη Δυτική Μεσόγειο.

Η περιοχή στην οποία βρίσκεται το Κατάκολο είναι μία παραλιακή κωμόπολη και αποτελεί ένα πανέμορφο τουριστικό θέρετρο που συνδυάζει βουνό, πράσινη φύση και θάλασσα. Χάρη σε αυτή τη δυνατότητα ο επισκέπτης έχει πολλές εναλλακτικές επιλογές προκειμένου να αξιοποιήσει ευχάριστα τον ελεύθερο χρόνο του. Διαθέτει πλούσια ιστορία, με έντονο το παραδοσιακό χρώμα και την παράδοση το Κατάκολο υποδέχεται στο λιμάνι του τους επισκέπτες δίνοντας παράλληλα πολλές επιλογές για ευχάριστες διακοπές.

Χτίστηκε κοντά στα ερείπια της Αρχαίας Φειάς. Κατά την είσοδο δεσπόζουν οι παλιές σταφιδαποθήκες, οι οποίες τότε χρησίμευαν για την αποθήκευση της σταφίδας που έφευγε με πλοία προς τις δυτικές περιοχές. Σήμερα έχουν μετατραπεί σε καφετέριες και ταβέρνες.

Πάνω από το Κατάκολο βρίσκονται οι τοποθεσίες του Αγίου Ανδρέα και το Ποντικόκαστρο, οι οποίες θυμίζουν έντονα την πλούσια ιστορία τους μέχρι και σήμερα.

Οι παραλίες γύρω από το Κατάκολο συγκαταλέγονται στις ωραιότερες παραλίες της Πελοποννήσου. Μερικές από αυτές είναι Ντόζη, η Ρενάτα, ο Άγιος Ηλίας, Αλκυόνα, Αύρα, Καβούρι, Λεβεντοχώρι. Οι περισσότερες είναι αμμώδεις, διαθέτουν εύκολη πρόσβαση και απέχουν 3 με 8 χιλιόμετρα από το λιμάνι.

Η ονομασία

Τεράστια σύγχυση έχει προκαλέσει σε ιστορικούς και σε ερευνητές η προέλευση της ονομασίας «Κατάκολο» καθώς οι περισσότεροι από αυτούς θεωρούν πως πρόκειται για τοπωνύμιο που ετυμολογικά προέρχεται από τη θέση του λιμανιού. Η ονομασία παραπέμπει σε κωμικές στιχομυθίες κακόβουλες ή μη ενώ παλαιότερα είχε επικρατήσει να αναγράφεται «Κατάκωλο».

Σύμφωνα με μια εκδοχή, το Κατάκολο μπορεί να πήρε την ονομασία του από έναν Ρωμαίο αξιωματούχο, ο οποίος είχε αναλάβει την εποπτεία της περιοχής και διατηρούσε έπαυλη απασχολώντας εργάτες. Επομένως, ο αξιωματούχος της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας που αποίκησε εκεί, ονομαζόταν Κατάκαλος και έτσι λέγεται ότι παραφράστηκε και έμεινε το σημερινό τοπωνύμιο Κατάκολο. Μια άλλη εκδοχή, η οποία δεν ευσταθεί πλήρως και για πολλούς θεωρείται κακόβουλη θεωρεί πως έστειλαν τους ανεπιθύμητους και τους μικροκακοποιούς από την Κεφαλονιά και την Ζάκυνθο στο Κατάκολο ως τόπο εξορίας τους.

Ο πληθυσμός του Κατακόλου προέρχεται από οικογένειες με καταγωγή την Ζάκυνθο και την Κεφαλονιά εξαιτίας της συνεχούς μετακίνησης τους στον τόπο της επαγγελίας όπως είχε χαρακτηριστεί για τους νησιώτες, η Ηλεία.

Ο σιδηρόδρομος

Κατά το τελευταίο τέταρτο του 18ου αιώνα ο «μαύρος χρυσός» στην περιοχή άκουγε στο όνομα Κορινθιακή σταφίδα και ως τότε την εμπορεύονταν μόνο με μουλάρια ζωσμένα με το προϊόν και καΐκια που έφτανε στον Πειραιά και από εκεί μέσω πλοίων κατέληγε στην Αγγλία. Την εποχή εκείνη ο σιδηρόδρομος έδωσε καθοριστική λύση για το εμπόριο.

Το 1878, ο Πέτρος Αυγερινός ως δήμαρχος Λετρίνων και Πύργου καθιέρωσε τη σιδηροδρομική γραμμή Πύργου- Κατακόλου και το 1881 με νόμο παραχωρήθηκε στον δήμο το δικαίωμα κατασκευής της. Ο σιδηρόδρομος αυτός ήταν ο δεύτερος της Ελλάδας και ο πρώτος υπεραστικός.

Ο μηχανικός Αλέξανδρος Στρέϊτ κοστολόγησε το έργο με σκοπό την επέκταση 13 χιλιομέτρων γραμμής όπου η εργολαβία ξεκίνησε το 1881 και ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο του 1882.

Πριν τον δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο η γραμμή του σιδηρόδρομου έφτανε ως το λιμάνι με ενδιάμεση στάση τον σταθμό με την ονομασία «Λουτρά» επειδή υπήρχε παραλία εκεί για τους λουόμενους.

Το 1951 υλοποιήθηκε η ενωτική γραμμή Νοσοκομείο (Μανωλοπούλειο)-ΣΠΑΠ (Σιδηρόδρομοι Πειραιώς- Αθηνών- Πελοποννήσου) και το 1975 καταργήθηκε ο σταθμός ΣΠΚ Πύργου.

Τον τελευταίο καιρό επικρατεί πλέον με πρωτοβουλία της ΤΡΑΙΝΟΣΕ, το ιστορικό δρομολόγιο του «Κωλοσούρτη» ή «Τρένο της Αγάπης» όπως έμεινε να λέγεται η γραμμή Πύργος- Κατάκολο. Το τρένο πραγματοποιεί το δρομολόγιο από το Κατάκολο στον Πύργο και την Ολυμπία και αποτελεί το ιδανικότερο μέσο μεταφοράς τουριστών και ντόπιων.

Αξιοθέατα του νομού

Στην περιοχή του Κατάκολου:

Άγιος Ανδρέας: Ανήκει στην κοινότητα Κορακοχωρίου όμως οι περισσότεροι το θεωρούν ως μια επέκταση του Κατακόλου διότι υπάρχει η δυνατότητα να συνδυάσουν οι επισκέπτες καφέ στο Κατάκολο και φαγητό στον Άγιο Ανδρέα ή και το αντίστροφο. απέχει 12 χιλιόμετρα από το κέντρο του Πύργου καθώς επίνειο του Κατακόλου θεωρείται ο Άγιος Ανδρέας. Η ονομασία του προήλθε από τον απόστολο Ανδρέα, ο οποίος κατέπλευσε με ένα

πλοιάριο τα χρόνια του διωγμού των χριστιανών και μαρτύρησε για την πίστη του. Το εκκλησάκι αυτό τιμά κάθε χρόνο τη μνήμη του καθώς κάθε άνοιξη και καλοκαίρι τελεί μυστήρια γάμων και βαπτίσεων. Επίσης, σε αυτή την τοποθεσία υπάρχουν αρκετά αρχαιολογικά ευρήματα, το έδαφος είναι αργιλώδες και οι περισσότεροι λουόμενοι επιδιώκουν να αλείφονται με φυσικό άργιλο από την παραλία Αγίου Ανδρέα και Ματζάκουρα, λειτουργώντας ευεργετικά στην επιδερμίδα τους. Ορισμένα εκπληκτικά εστιατόρια και καφέ της περιοχής είναι το «Κάστρο», ο «Βρυνιώτης» και ο «Λυρής».

Βουνό Κατακόλου: Στην κορυφή του βουνού Κατακόλου σε απόσταση ενός χιλιομέτρου από το λιμάνι βρίσκεται ο Φάρος με τον οικίσκο του και με μόνιμο φύλακα από την αρμόδια υπηρεσία. Εδώ και έναν αιώνα το φως του χρησιμεύει προκειμένου τα καράβια να προσεγγίζουν το λιμάνι στο αρχαίο ακρωτήριο Ιχθύς. Ο φάρος κατασκευάστηκε το 1985, το ύψος του πέτρινου πύργου του φθάνει τα 9 μέτρα και το εστιακό του ύψος τα 45 μέτρα. Ακόμη, διαθέτει τέσσερα δωμάτια, τα οποία χρησιμοποιούσαν οι φαροφύλακες για υπνοδωμάτια και τον πυργίσκο, που μέσα σε αυτόν έχει τοποθετηθεί ο τρόπος λειτουργίας του φάρου. Σύμφωνα με το Υπουργείο Πολιτισμού ο φάρος του Κατακόλου θεωρείται διατηρητέος και το νεώτερο ιστορικό μνημείο της περιοχής, ενώ ακόμη έχουν απαγορευθεί οι παρεμβάσεις στο συγκεκριμένο κτίριο και η όποια κατασκευή στους χώρους γύρω από αυτόν.

Εικόνα¹ (Ο φάρος στη κορυφή του βουνού Κατακόλου). Ανακτήθηκε από 22 Αυγούστου 2019 από <http://katakoloport.gr/>

Το βουνό είναι αρκετά ψηλό, έχει έντονο κόκκινο χρώμα και άγριες παραλίες. Τα πετρώματα του βουνού είναι εβαπορίτες, που πρόκειται για ένα μείγμα λάσπης, κόκκινου χρώματος και θειαφιού που υπάρχει στην περιοχή. Για αυτόν το λόγο υπάρχει και η έντονη οσμή σε διάφορες πλευρές του λιμανιού. Το μέρος είναι ιδανικό για περιπάτους και πικνίκ διότι η βλάστηση στην περιοχή είναι θαμνώδης και υπάρχουν διάφορα αγριολούλουδα. Το βουνό Κατακόλου κατοικείται από οικογένειες βοσκών και κτηνοτρόφων. Στις αρχές του 2000 η περιοχή απέκτησε μονοπάτια με φανοστάτες για μεγαλύτερη διευκόλυνση. Στην κορυφή του βουνού λειτουργεί ένα σύγχρονο ξενοδοχειακό συγκρότημα, το οποίο παρέχει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες, ποιότητας και αισθητικής. Χάρη στη θέα που προσφέρει στον επισκέπτη πήρε και την ονομασία «Ορίζοντες». Είναι ιδανικό για διανυκτέρευση, εκδηλώσεις, χαλάρωση και συνέδρια.

Μουσεία: Το Κατάκολο διαθέτει δύο μουσεία τα οποία βρίσκονται στην είσοδο του και απέχουν περίπου 50 μέτρα μεταξύ τους. Συγκεκριμένα πρόκειται για το Μουσείο Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας, το οποίο φιλοξενείται στο κτίριο των πρώην λουτρών και βρίσκεται απέναντι από τον σταθμό του ΟΣΕ. Διαθέτει 200 περίπου αξιόπιστα και λειτουργικά ομοιώματα μηχανισμών και επινοήσεων της αρχαιοελληνικής τεχνολογίας, έπειτα από μελέτη και κατασκευή του Κώστα Κοτσανά. Δίπλα από το μουσείο υπάρχει αρκετός χώρος στάθμευσης για τους ανθρώπους που επιθυμούν να το επισκεφθούν.

Εικόνα² (Το μουσείο της Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας). Ανακτήθηκε από 28 Αυγούστου 2019 από <http://katakoloport.gr/>

Το Μουσείο Αρχαίων Ελληνικών Μουσικών Οργάνων και Παιχνιδιών είναι εγκατεστημένο στο εσωτερικό της πατρικής οικίας του καπετάν Γιάννη Λάτση, μεγάλου ευεργέτη του Κατάκολου και κορυφαίου Έλληνα ναυσιπλόου. Το μουσείο περιλαμβάνει 42

αρχαιοελληνικά μουσικά όργανα, στα οποία υπάρχουν και οι αντίστοιχες λεπτομερές περιγραφές και διαγράμματα, σύμφωνα με μελέτη και κατασκευή του Κώστα Κοτσανά. Τα όργανα είναι πλήρως λειτουργικά και η κατασκευή τους βασίζεται στην αρχαία ελληνική γραμματεία και τις αγγειογραφικές απεικονίσεις.

Εικόνα³ (Το μουσείο των Αρχαίων Ελληνικών Μουσικών Οργάνων και Παιχνιδιών). Ανακτήθηκε από 28 Αυγούστου 2019 από <http://katakoloport.gr/>

Η Ιερή Πόλη

Η Αρχαία Ολυμπία ονομαζόμενη ως ιερή και παγκόσμια πόλη στην οποία διεξάγονταν κάθε τέσσερα χρόνια οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Συμβόλιζαν τα ιδανικά της Ειρήνης και ήταν αφιερωμένοι στον Δία. Στην Ιερή Άλτη (Άλσος) της Ολυμπίας, η ζωή άρχισε με την αυγή των προϊστορικών χρόνων το 2300-2100π.Χ. Το ιερό της περιβαλλόταν από τείχος που διαχώριζε τους ναούς και τα θρησκευτικά οικοδομήματα από τα κοσμικά. Ιδιαίτερη θέση ανάμεσα στα κτήρια, είχε ο ναός του Ολυμπίου Διός, ο οποίος ήταν κτισμένος από τον αρχιτέκτονα Λίβωνα. Ακόμη, ο ναός της Ήρας, το Μητρώο, το Πρυτανείο και το Φιλιπείο αποτελούσαν αριστουργηματικά οικοδομήματα που κοσμούσαν τον εσωτερικό χώρο του ιερού Αλσυλλίου. Επίσης, η Παλαίστρα, το περίφημο Στάδιο, το Γυμνάσιο, το εργαστήριο του Φειδία καθώς και ο Θεηκολεώνας, το Βουλευτήριο, η οικία και αψίδα του Νέρωνα και το Λεωνίδαίο κατείχαν σημαντική θέση στην ιστορία της Ολυμπίας. Σήμερα η Αρχαία Ολυμπία διαθέτει τον αρχαιολογικό της χώρο, τα μουσεία των Αρχαίων και Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων και το μουσείο των ανασκαφών.

Ναοί/ Μονές

Γύρω από την ευρύτερη περιοχή υπάρχουν μονές και ναοί. Πιο συγκεκριμένα πρόκειται για την Ιερά Μονή Σκαφιδιάς, γυναικεία κοινοβιακή, όπου το καθολικό της Μονής κτίστηκε τον 6ο αιώνα. Διαθέτει μουσείο με διάφορα κειμήλια.

Ο Ιερός Ναός της Αγίας Κυριακής είναι η παλαιότερη εκκλησία και βρίσκεται στον Πύργο. Είναι γοτθικού ρυθμού και στο εσωτερικό της υπάρχουν αγιογραφίες του Ζακυνθινού Ταμβάκη.

Και ο Ιερός Ναός του Αγίου Νικολάου, ο οποίος βρίσκεται στην πλατεία του Επαρχείου και είναι η Μητρόπολη του Πύργου.

4.3 ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ

Το Κατάκολο αποδίδεται ως ένα γραφικό λιμάνι που από την αρχαιότητα κιόλας ο φυσικός όρμος του σημερινού λιμανιού χρησίμευε προσεγγίσεις πλοίων. Σύμφωνα με ιστορικές πηγές οι Φοίνικες και οι Λέλεγες, οι οποίοι ήταν μια φυλή των Ιονίων νήσων ήταν οι πρώτοι που γνώριζαν το λιμάνι και επιχειρούσαν να εμπορεύονται τα προϊόντα τους στην περιοχή.

Ενώ είχε ξεκινήσει ο Πελοποννησιακός πόλεμος οι Αθηναίοι απέπλευσαν στο λιμάνι με σκοπό να λεηλατήσουν την Ηλεία όμως ένας νότιος άνεμος τους ανάγκασε να στραφούν στον ορμίσκο της αρχαίας Φειάς και να συνεχίσουν εκεί την λεηλασία τους με αποτέλεσμα να χάσουν αρκετό στόλο εξαιτίας εκείνης της θαλασσοταραχής.

Αναφορές του λιμανιού υπάρχουν και κατά την εποχή του Ομήρου. Ορισμένοι μπλέκουν την υπόσταση του με αυτήν του ορμίσκου της αρχαίας Φειάς αλλά τελικώς υπήρχαν και τα δυο. Το λιμάνι Κατακόλου ως φυσικό άκρο του ακρωτηρίου Ιχθύς, όπου στην κορυφή του οποίου χτίστηκε το Ποντικόν κάστρο (Ποντικόκαστρο) επί Φραγκοκρατίας και ο ορμίσκος της Φειάς ως απάνεμος, με σκοπό να τροφοδοτεί την πόλη με εμπορεύματα.

Η περιοχή πέρασε από την επιβολή όλων των αποικιοκρατιών. Συγκεκριμένα, από τον Μεσαίωνα (395μΧ-1458μΧ), των Ρωμαίων 145πΧ με 395μΧ, Βυζαντινών χρόνων, από 395μΧ μέχρι 1204μΧ, των Φράγκων, 1204-1430, των Βενετών 1687-1715 και Οθωμανών από το 1458 έως και το 1821, σε δυο χρονικές περιόδους από 1458 έως και το 1687 η μία και η δεύτερη, από το 1715 έως και το 1821.

Το λιμάνι του Πύργου ιδρύθηκε το 1857 και λειτουργεί μέχρι σήμερα ως λιμάνι προσέγγισης για την εξυπηρέτηση των κρουαζιερόπλοιων. Κατέχει τρεις προβλήτες για να

εξυπηρετηθούν τα κρουαζιερόπλοια, από τις οποίες οι δύο χρησιμεύουν για πλοία έως 300 μέτρα μήκος και η άλλη για πλοία έως 200 μέτρα μήκος. Ο μέσος βάθος των προβλητών κυμαίνεται από 7,5 μέτρα έως 10,5 μέτρα. Το λιμάνι του Κατάκολου εφαρμόζει εγκεκριμένα Σχέδια Ασφάλειας Λιμενικών Εγκαταστάσεων (ΣΑΛΕ) στα πλαίσια του «Διεθνούς Κανονισμού Πλοίων και Λιμενικών Εγκαταστάσεων» (ISPS).

4.4 ΕΡΓΑ ΣΤΟΝ ΛΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΟΛΟΥ

4.4.1 ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΕΙ

Τη χρονιά 2013 έως και το 2014 ξεκίνησαν σημαντικά έργα στο λιμάνι του Κατάκολου με στόχο να βελτιωθεί ο λιμένας αλλά και να ενισχυθεί ο τουρισμός της κρουαζιέρας. Το ποσό έφτανε περίπου στα 12.000.000€ και η ολοκλήρωση επιδιώχθηκε τον Ιανουάριο του 2016.

Τα έργα αυτά αφορούσαν την επέκταση του παραλιακού κρηπιδώματος, καθώς και την επέκταση του προσήνεμου μόλου και της κεντρικής προβλήτας. Επομένως, ο στόχος των έργων που πραγματοποιήθηκαν αλλά και αυτών που θα πραγματοποιηθούν στο μέλλον είναι να βελτιώσουν και να εκσυγχρονίσουν τις υποδομές του λιμανιού.

Χάρη σε αυτή την δυνατότητα, οι υποδομές του λιμανιού αναβαθμίζονται και δημιουργούνται χώροι υποδοχής και εξυπηρέτησης των επισκεπτών από όπου επιβιβάζονται από τα κρουαζιερόπλοια.

Οι διαδικασίες ήταν οι εξής:

- Επέκταση προσήνεμου μόλου κατά 160 μέτρα από την υφιστάμενη θέση του.
- Επέκταση του παραλιακού κρηπιδώματος (προκυμαία) προ των καταστημάτων κατά 8 μέτρα. Στην επέκταση αυτή εντάσσεται και η κατασκευή εσωτερικού κυματοθραύστη (κατά μήκος της επέκτασης), με στόχο την εξασθένηση των ρευμάτων σε περιπτώσεις επικράτησης μποφόρ.
- Δημιουργία νησίδας στην κεντρική προβλήτα για την καλύτερη πρόσδεση μεγάλων πλοίων.

Αξίζει να σημειωθεί, πως παρέχεται η δυνατότητα στα άτομα με κινητικά προβλήματα που επισκέπτονται την περιοχή, να χρησιμοποιούν την παραλία Κατάκολου, η οποία είναι λίγα

μέτρα από το λιμάνι. Συγκεκριμένα, πρόκειται για την παραλία «Πλάκες» στην οποία έχει τοποθετηθεί SEATRAC, που είναι ένας βοηθητικός εξοπλισμός και διευκολύνει την πρόσβαση στη θάλασσα για τα άτομα με περιορισμένη κινητικότητα.

4.4.2 ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ ΝΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΟΥΝ

Ύστερα από την ολοκλήρωση των έργων στο λιμένα που αναφέρθηκαν, στόχος είναι η έναρξη έργων που αφορούν την ανάπλαση της χερσαίας ζώνης. Συγκεκριμένα, αναμένεται να κατασκευαστεί ένα νέο σύγχρονο κτίριο Schengen, το οποίο θα εξυπηρετεί επιβάτες από χώρες μη κράτη μέλη της ΕΕ, νέα γραφεία Λιμενικού Ταμείου και θέατρο με χωρητικότητα 300 θέσεων εντός του λιμένα αλλά και χώρος διεξαγωγής πολιτιστικών δράσεων, όπου θα πραγματοποιούνται εκδηλώσεις για τους τουρίστες που θα φτάνουν στην περιοχή με κρουαζιερόπλοια.

Επιπλέον, ο πρωταρχικός στόχος είναι η δημιουργία στεγάστρων μπροστά από τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος που λειτουργούν στο σημείο της προκουμιάς.

Ακόμη, πραγματοποιείται μελέτη για τη δημιουργία νέας προβλήτας στην θέση της μαρίνας, η οποία θα εξυπηρετεί πλοία της νέας γενιάς μήκους 380-390 μέτρων, ενώ θα κατασκευαστεί νέα μαρίνα προς την πλευρά της παραλίας, στο σημείο που βρισκόταν η παλιά της θέση. Επίσης, θα δημιουργηθεί χώρος στάθμευσης για τα αυτοκίνητα των επισκεπτών και αλιευτικό καταφύγιο.

Σύμφωνα με τα τωρινά δεδομένα, οι προβλήτες που υπάρχουν στο Κατάκολο έχουν τα εξής χαρακτηριστικά:

- Προβλήτα 1: 270 μέτρα μήκος και 10 μέτρα βύθισμα
- Προβλήτα 2: 200 μέτρα μήκος και 7,5 μέτρα βύθισμα
- Προβλήτα 3: 240 μέτρα μήκος και 10 μέτρα βύθισμα

Σκοπός είναι να γίνει ένα από τα πιο ασφαλή λιμάνια της Ελλάδας για τους εκατοντάδες επιβάτες που το επισκέπτονται ετησίως και για αυτό τον λόγο προβλέπεται να τοποθετηθεί ένα ηλεκτρονικό σύστημα ελέγχου, το οποίο θα καταγράφει την κίνηση στο λιμάνι επί 24ώρου.

Επίσης, αναμένεται να ξεκινήσει η κατασκευή του υδατοδρομίου, που θα αναβαθμίσει πολύ την περιοχή.

Επομένως, ο στόχος σχετικά με τα έργα που πραγματοποιήθηκαν αλλά και με αυτά που αναμένονται να πραγματοποιηθούν είναι να βελτιωθεί η εικόνα που έχει το Κατάκολο καθώς και η βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρει σε κρουαζιερόπλοια και επιβάτες.

Μακροπρόθεσμα, το Κατάκολο θα αποτελεί ένα από τα υπερσύγχρονα ευρωπαϊκά λιμάνια κρουαζιέρας με υψηλές προδιαγραφές αλλά και σεβασμό στην φυσική ομορφιά του τόπου. Ακόμη, η βελτίωση των υποδομών και των υπηρεσιών θα δώσει κίνητρα σε ακόμα περισσότερες εταιρείες να εντάξουν το Κατάκολο στους προορισμούς τους. Εξίσου σημαντικό όφελος θα αποκομίσει η τοπική κοινωνία και η οικονομία διότι θα αυξηθεί ακόμη περισσότερο η τουριστική κίνηση στην συγκεκριμένη περιοχή.

4.5 ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΟΛΟΥ

Στο λιμάνι παρέχονται οι εξής υπηρεσίες:

- ✓ Duty Free (δυο καταστήματα επί των κεντρικών προβλητών)
- ✓ Internet Cafe
- ✓ Wi Fi
- ✓ Αγκυροβόλιο επαγγελματικών σκαφών
- ✓ Αγορά
- ✓ Απόβλητα μηχανών (συλλογή τους)
- ✓ Αποδυτήρια και οργανωμένες πλαζ
- ✓ Ασθενοφόρο με προοπτική για εγκατάσταση μόνιμου υγειονομικού σταθμού
- ✓ ΑΤΜ (τρία εντός της αγοράς)
- ✓ Βιολογικός καθαρισμός
- ✓ Καρνάγιο και τεχνικός σκαφών
- ✓ Κιόσκι γενικών πληροφοριών (δυο εντός κεντρικών προβλητών)
- ✓ Λιμενική αρχή
- ✓ Μαρίνα
- ✓ Μέσα μαζικής μεταφοράς-αστικά δρομολόγια
- ✓ Μετεωρολογικός σταθμός που παρέχει αξιόπιστα και ασφαλή στοιχεία για τις επικρατούσες καιρικές συνθήκες (κατεύθυνση και διεύθυνση ανέμων, υγρασία, θερμοκρασία κλπ)
- ✓ Νοσοκομείο σε πολύ κοντινή απόσταση
- ✓ Παρκινγκ για 180 θέσεις λεωφορείων
- ✓ Παροχή νερού
- ✓ Πεζές αστυνομικές περιπολίες
- ✓ Πιλότος και ρυμουλκό
- ✓ Προμήθεια καυσίμων

- ✓ Συλλογή και διαχείριση στερεών αποβλήτων
- ✓ Σώμα ασφαλείας λιμένος
- ✓ Ταχυδρομείο
- ✓ Τελωνείο
- ✓ Τουαλέτες σε τρία σημεία εντός της χερσαίας λιμενικής ζώνης για ΑΜΕΑ
- ✓ Τουριστικά γραφεία και ιδιωτικές τουριστικές επιχειρήσεις (tour operators e.t.c.)
- ✓ Υπηρεσία συναλλάγματος (ταχυδρομείο και ιδιώτης)
- ✓ Φαρμακείο
- ✓ Φωτογραφείο
- ✓ Χρωματισμοί πλοίων εντός λιμανιού
- ✓ Χώρος προμηθειών
- ✓ Χώροι εστίασης

4.6 ΠΛΟΙΟΚΤΗΤΡΙΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΟΠΛΟΙΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΥΝ ΤΟ ΚΑΤΑΚΟΛΟ

Οι εταιρείες κρουαζιέρας που προσεγγίζουν το λιμάνι είναι οι εξής:

- A1 YACHTING
- AIDA CRUISES
- ARGALIA CRUISES
- ATLANTAGENT
- AZAMARA CRUISES
- BLUE WATER ALLIANCE
- CELEBRITY CRUISES
- CELESTYAL CRUISES
- COSTACRUISE
- CRUISE WEST
- CRYSTAL CRUISES
- CUNARD CRUISES LTD
- ENTERPRISES SHIPPING AND TRADING S.A
- HAPAG LLOYD
- HAPPY CRUISES
- HOLLAND AMERICA LINE
- KD BEREEDERUNG
- KRISTINA CRUISES
- MANO MARITIME CRUISES
- MSC CRUISES
- MTC HAMBURG CRUISES

- NATIONAL GEOGRAPHIC CRUISES
- NCL (NORWEGIAN CRUISE LINE)
- OCEAN VILLAGE CRUISES
- OCEANIA CRUISES
- P&O CRUISES
- PASSAT SHIP MANAGEMENT
- PETER DEILMANN
- PRINCESS CRUISES
- PULLMANN TOURS
- QUAIL CRUISES
- RCI (ROYAL CARRIBEAN INTERNATIONAL)
- REGENT CRUISES
- SAGA CRUISES
- SEABOURN CRUISES
- SILVER CRUISES
- STAR CLIPPERS
- SWAN HELLENIC CRUISES
- THOMSON
- TRANSOCEAN TOURS
- UNICOM
- VSHIPS
- WIND STAR CRUISES

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Συνοψίζοντας τις πληροφορίες που αναφέρθηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως ο τουρισμός κρουαζιέρας μπορεί να προσφέρει αρκετά πλεονεκτήματα για την περιοχή του Κατακόλου αλλά μόνο με τις κατάλληλες παρεμβάσεις και προδιαγραφές μπορεί να αποτελέσει σημείο αναφοράς. Σκοπός της έρευνας ήταν να καταγραφθεί κατά πόσο οι επιβάτες είναι ικανοποιημένοι με την επίσκεψη τους στο λιμάνι του Κατακόλου, να προσδιοριστεί ο λόγος για τον οποίο θεωρούν πως η κρουαζιέρα είναι σημαντική αλλά και ακόμη να προτείνουν προτάσεις προκειμένου να βελτιωθεί η περιοχή.

5.2 ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το δεύτερο βήμα που θα ακολουθήσει να σχεδιάσει ένας μελετητής είναι η μεθοδολογία που θα ακολουθήσει με σκοπό να διαμορφώσει το ερευνητικό του πλάνο. Υπάρχουν δύο μέθοδοι έρευνας, η ποσοτική και η ποιοτική. Η ποσοτική μέθοδος έρευνας είναι προκαθορισμένη και εμπλέκεται ένας μεγάλος αριθμός ερωτηθέντων. Εξ' ορισμού, η μέτρηση πρέπει να είναι αντικειμενική, ποσοτική και στατιστικά έγκυρη. Με απλά λόγια, πρόκειται για αριθμούς και σταθερά και αντικειμενικά δεδομένα.

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε στη παρούσα πτυχιακή εργασία είναι η ποσοτική ανάλυση με ερευνητικό εργαλείο το ερωτηματολόγιο. Περιλαμβάνει μια σειρά δομημένων ερωτήσεων, οι οποίες παρουσιάζονται σε μια συγκεκριμένη σειρά και με βάση αυτές τις ερωτήσεις ο ερωτώμενος καλείται να απαντήσει γραπτά. Ο σκοπός της διεξαγωγής ποσοτικής έρευνας είναι να προσδιοριστεί ο βαθμός ικανοποίησης των επισκεπτών της κρουαζιέρας στο λιμάνι του Κατακόλου.

Το ερωτηματολόγιο αποτελεί στοιχείο για κάθε δειγματοληπτική έρευνα καθώς είναι ευκολότερο να συγκεντρώσουμε πληροφορίες, στοιχεία και δεδομένα από μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού και σε χαμηλότερο κόστος και χρόνο, συγκριτικά με τις δυνατότητες που προσφέρει η ποιοτική έρευνα. Βέβαια, προκειμένου να σχεδιαστεί αποτελεσματικά ένα ερωτηματολόγιο θα πρέπει να γίνει επιλογή σχετικά με την μορφή των ερωτήσεων. Οι ερωτήσεις χαρακτηρίζονται ως κλειστού τύπου και ανοιχτού τύπου. Στις ερωτήσεις κλειστού τύπου ο ερωτώμενος πρέπει να επιλέξει μεταξύ συγκεκριμένων απαντήσεων που είναι διαθέσιμες στο ερωτηματολόγιο, ενώ στις ερωτήσεις ανοιχτού τύπου ο ερωτώμενος έχει τη δυνατότητα να συμπληρώσει από μόνος του την απάντηση (λαμβάνοντας υπόψη τους

περιορισμούς που έχει θέσει ο ερευνητής κυρίως σε θέματα έκτασης). Αν και οι ερωτήσεις του ανοιχτού τύπου δίνουν τη δυνατότητα στον ερωτώμενο να εκφράσει ελεύθερα τη σκέψη και άποψή του χωρίς περιορισμούς επιλογών, από την άλλη όμως οι κλειστές ερωτήσεις διευκολύνουν την ανάλυση των απαντήσεων.

Ένα σημαντικό στοιχείο ενός ερωτηματολογίου είναι η εμφάνιση του καθώς επηρεάζει από τεχνικής άποψης το βαθμό ανταποκρίσεως του κοινού για λόγους όπως, η ποιότητα του χαρτιού, της εκτύπωσης, κ.λπ., δημιουργεί ευνοϊκή διάθεση για τη σοβαρότητα της έρευνας, με αποτέλεσμα να δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον και να καταβάλλουν μεγαλύτερη προσπάθεια για πλήρεις και σωστές απαντήσεις.

Σχετικά με την διατύπωση των ερωτήσεων που αφορούν το λεξιλόγιο και την φρασεολογία του ερωτηματολογίου, αποφασίστηκε (Javeau 2000) ότι οι ερωτήσεις να ακολουθούν τους κανόνες της γραμματικής και του συντακτικού. Είναι διατυπωμένες με σαφήνεια και με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι κατανοητές από όλους τους χρήστες. Δεν περιέχουν τεχνικούς όρους, ιδιωτισμούς, λέξεις σπάνιες και δύσκολες και είναι απλές και περιεκτικές.

Τα ερωτήματα της παρούσας ερευνητικής μελέτης είναι κλειστού τύπου και αφορούν στο πρώτο σκέλος τα δημογραφικά στοιχεία στα οποία καλείται ο ερωτώμενος να συμπληρώσει το φύλο, την ηλικία, την εκπαίδευση, την εθνικότητα και την απασχόληση.

Στο δεύτερο και στο τρίτο σκέλος του ερωτηματολογίου ακολούθησε η τεχνική της κλίμακας Likert. Πρόκειται για μια μορφή ερωτημάτων, την οποία δημιούργησε ο Rensis Likert, που βασίζεται στη σχετική ένταση διαφορετικών στοιχείων ερωτηματολογίου. Τα στοιχεία της κλίμακας Likert χρησιμοποιούν κατηγορίες απαντήσεων όπως «συμφωνώ έντονα», «συμφωνώ», «διαφωνώ» και «διαφωνώ έντονα». Τέτοιου είδους στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή κλιμάκων Likert, αλλά και άλλων ειδών σύνθετων μέτρων. Πιο συγκεκριμένα, ο ερωτώμενος ζητείται να βαθμολογήσει κατηγορίες ερωτήσεων επιλέγοντας μια συγκεκριμένη επιλογή και με αυτόν τον τρόπο οι συμμετέχοντες διευκολύνονται να εκφράσουν γρήγορα και εύκολα τις απόψεις τους και έτσι αυξάνεται η πιθανότητα να απαντηθούν όλες οι ερωτήσεις. Βέβαια, εγκυμονεί ο κίνδυνος ο ερωτώμενος να επιλέξει βεβιασμένα μια από τη λίστα των απαντήσεων που δεν θα είχε σκεφτεί διαφορετικά και να εμφανίσει έτσι απόψεις που δεν αντιστοιχούν στις γνώσεις του ή που έχουν επιφανειακό χαρακτήρα.

Η τελευταία ερώτηση επιλέχθηκε να είναι κλειστού τύπου επομένως, ο ερωτώμενος καλείται να επιλέξει μια απάντηση από απαντήσεις που είναι ήδη συμπεριλαμβανόμενες στο ερωτηματολόγιο. Συγκεκριμένα, η ερώτηση αυτή αφορούσε τι πιστεύουν οι επισκέπτες πως είναι χρήσιμο να βελτιωθεί στην συγκεκριμένη περιοχή.

5.3 ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ

Σύμφωνα με τον Earl Babbie (2011) θα πρέπει πέραν της επεξεργασίας του στόχου της έρευνας να επιλέξουμε σε ποιον ή τι θέλουμε να μελετήσουμε. Δειγματοληψία λοιπόν είναι η συλλογή παρατηρήσεων από ένα δείγμα του πληθυσμού για τους οποίους θέλουμε να εξάγουμε συμπεράσματα.

Στην δική μας περίπτωση, το ερωτηματολόγιο μοιράστηκε σε 125 άτομα, τα οποία ήταν επιβάτες και πραγματοποιούσαν κρουαζιέρα κάνοντας στάση στο λιμάνι του Κατακόλου.

5.4 ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Το πρόγραμμα που χρησιμοποιήθηκε για τη εξαγωγή των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων και τη στατιστική τους ανάλυση είναι το “SPSS data analysis”. Η στατιστική αρχικά είναι μία μέθοδος σύμφωνα με την οποία μπορούμε να συλλέξουμε, να ταξινομήσουμε, να επεξεργαστούμε, να αναλύσουμε, να ερμηνεύσουμε και να παρουσιάσουμε τελικώς διάφορα δεδομένα ικανά να μας βοηθήσουν να εξάγουμε συμπεράσματα και να προβούμε σε ορθές αποφάσεις και προτάσεις. Σήμερα αποτελεί κλάδο των εφαρμοσμένων μαθηματικών και εφαρμόζεται σε διάφορους τομείς όπως η ιατρική, η οικονομία, η κοινωνιολογία, η ψυχολογία κλπ. Το SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) πρόκειται για ένα πρόγραμμα, το οποίο δίνει τη δυνατότητα στον ερευνητή να αναλύσει αποτελεσματικά δεδομένα και να τα αναπαραστήσει γραφικώς.

Στην παρούσα έρευνα το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε αφορά 125 άτομα, σύμφωνα με τα οποία το SPSS μας βοήθησε να κατηγοριοποιήσουμε, να επεξεργαστούμε και να αναλύσουμε. Με τη χρήση ποσοστών, διαγραμμάτων και πινάκων διεξάχθηκαν τα αποτελέσματα, τα οποία μας βοήθησαν να κριθεί το τελικό συμπέρασμα και σε δεύτερο στάδιο να ακολουθήσει και ο απαραίτητος σχολιασμός τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

6.1 ΔΙΑΔΙΑΚΑΣΙΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε κατά την χρονική περίοδο του Νοεμβρίου του 2018 στο λιμάνι του Κατακόλου. Τα ερωτηματολόγια, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για να πραγματοποιηθεί η έρευνα μοιράστηκαν σε 140 άτομα εκ των οποίων λάβαμε απαντήσεις από τους 125. Επομένως, η έρευνα απευθύνεται σε επιβάτες, οι οποίοι πραγματοποιούσαν το ταξίδι τους κάνοντας μια στάση στο λιμάνι του Κατακόλου. Στόχος της έρευνας είναι να προσδιοριστεί ο βαθμός ικανοποίησης των επιβατών από την μετακίνησή τους με κρουαζιέρα, ο βαθμός ικανοποίησης από την επίσκεψή τους στο λιμάνι και τρόπους βελτίωσης για τη συγκεκριμένη περιοχή.

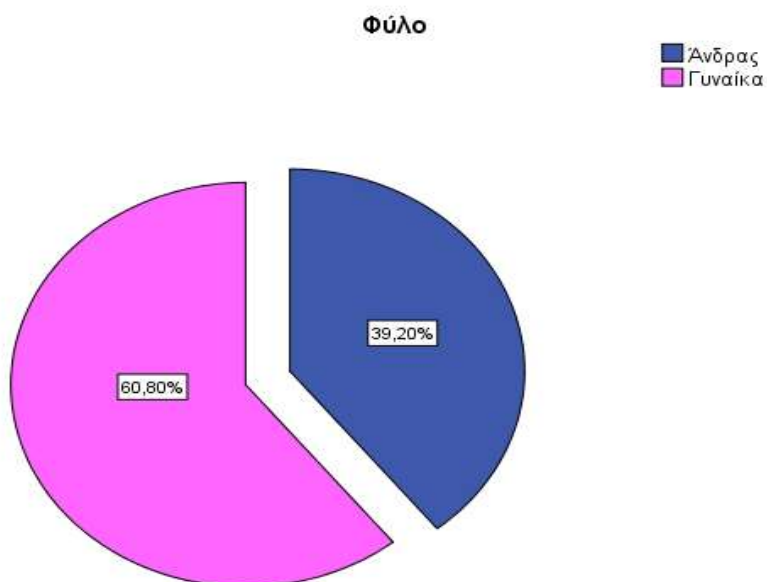
6.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Σε αυτό το σημείο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που αποκομίστηκαν από το ερωτηματολόγιο προς τουρίστες της περιοχής.

Φύλο

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Άνδρας	49	39,2	39,2	39,2
Valid Γυναίκα	76	60,8	60,8	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 1 : Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019).
Το φύλο των ερωτηθέντων

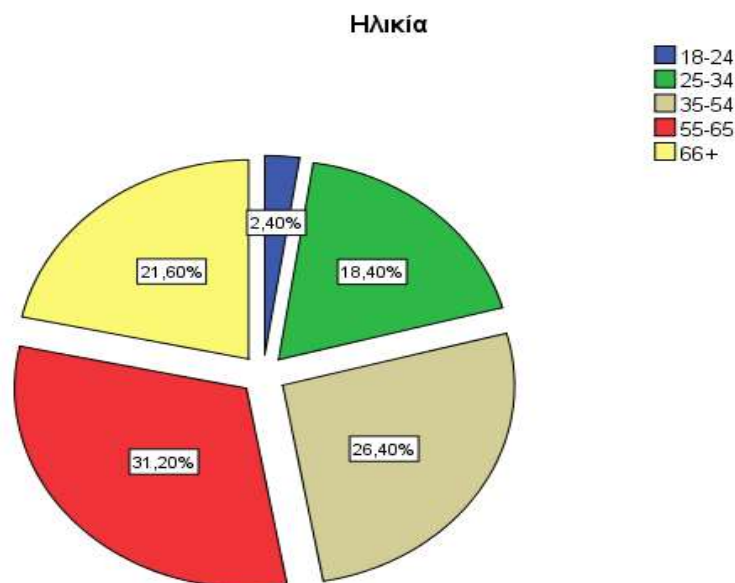
Γράφημα 1: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση φύλου με SPSS

Σχετικά με το φύλο των ερωτηθέντων, οι γυναίκες απάντησαν σε ποσοστό 60,80% και οι άντρες σε ποσοστό 39,20%.

Ηλικία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 18-24	3	2,4	2,4	2,4
25-34	23	18,4	18,4	20,8
35-54	33	26,4	26,4	47,2
55-65	39	31,2	31,2	78,4
66+	27	21,6	21,6	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 2 : Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019).
Στοιχεία για την ηλικία των ερωτηθέντων

Γράφημα 2 : Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση ηλικίας με SPSS

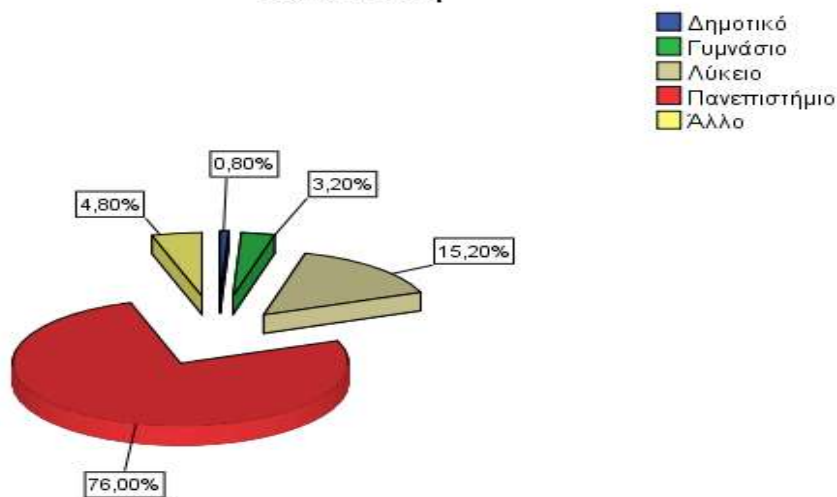
Όσον αναφορά την ηλικία των ερωτηθέντων διαχωριστήκαν πέντε διαφορετικές κλίμακες, όπως παρουσιάζονται στο παραπάνω κυκλικό διάγραμμα. Συγκεκριμένα παρατηρείται ότι η «πρώτη θέση» στο κυκλικό διάγραμμα με ποσοστό 31,20% ανήκει στους ανθρώπους από 55 έως 65 ετών. Την «δεύτερη θέση» καταλαμβάνουν με ποσοστό 26,40% άτομα από 35 μέχρι 54 χρονών. Στη συνέχεια, οι άνθρωποι που βρίσκονται στην ηλικία των 66 ετών και άνω καταλαμβάνουν την «τρίτη θέση» της κατάταξης στο διάγραμμα με ποσοστό 21,60%. Την «τέταρτη θέση» κατέχουν άτομα από 25 έως 34 ετών σε ποσοστό που ανέρχεται στο 18,40%. Τέλος στην «πέμπτη θέση» συγκεντρώνεται το 2,40% των ερωτηθέντων από 18 έως 24 ετών.

Εκπαίδευση

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δημοτικό	1	,8	,8	,8
Γυμνάσιο	4	3,2	3,2	4,0
Λύκειο	19	15,2	15,2	19,2
Πανεπιστήμιο	95	76,0	76,0	95,2
Άλλο	6	4,8	4,8	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 3: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ανάλυση στοιχείων SPSS για την εκπαίδευση

Εκπαίδευση

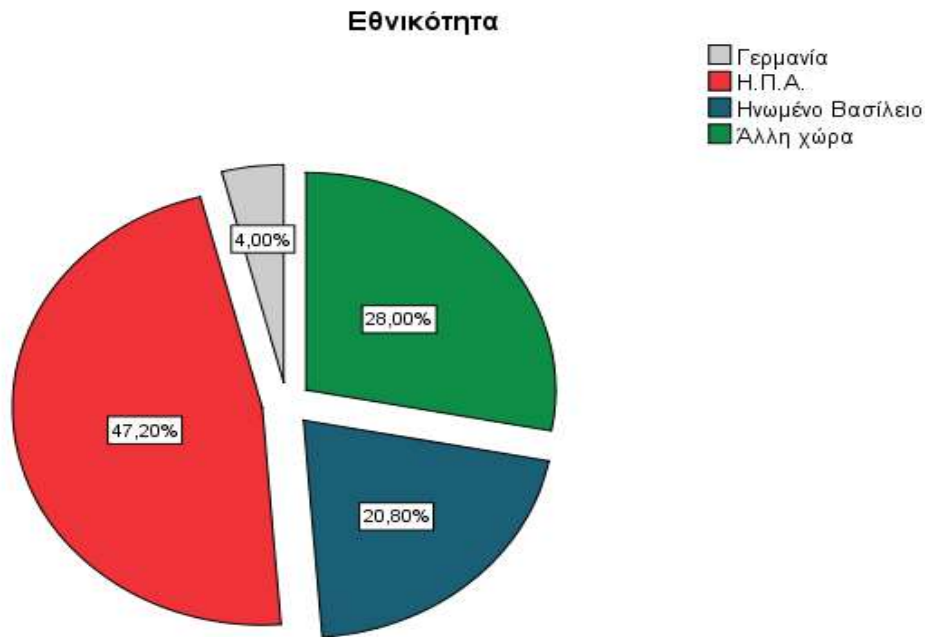
Γράφημα 3: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση εκπαίδευσης

Η ερώτηση που αφορούσε την εκπαίδευση των ερωτηθέντων παρουσιάζει το μεγαλύτερο ποσοστό να συγκεντρώνεται στα άτομα που έχουν πάρει τίτλο Πανεπιστημίου σε ποσοστό 76%. Ακολουθεί το 15,20% των ατόμων που έχουν τελειώσει το Λύκειο, το 4,80% δηλώνει πως έχει πάρει κάποιον άλλο τίτλο σπουδών, το 3,20% των ερωτηθέντων έχει τελειώσει και το γυμνάσιο και το 0,80% έχει τελειώσει το δημοτικό.

Εθνικότητα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Γερμανία	5	4,0	4,0	4,0
Η.Π.Α.	59	47,2	47,2	51,2
Valid Ηνωμένο Βασίλειο	26	20,8	20,8	72,0
Άλλη χώρα	35	28,0	28,0	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 4: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Κατάσταση εθνικότητας των ερωτηθέντων

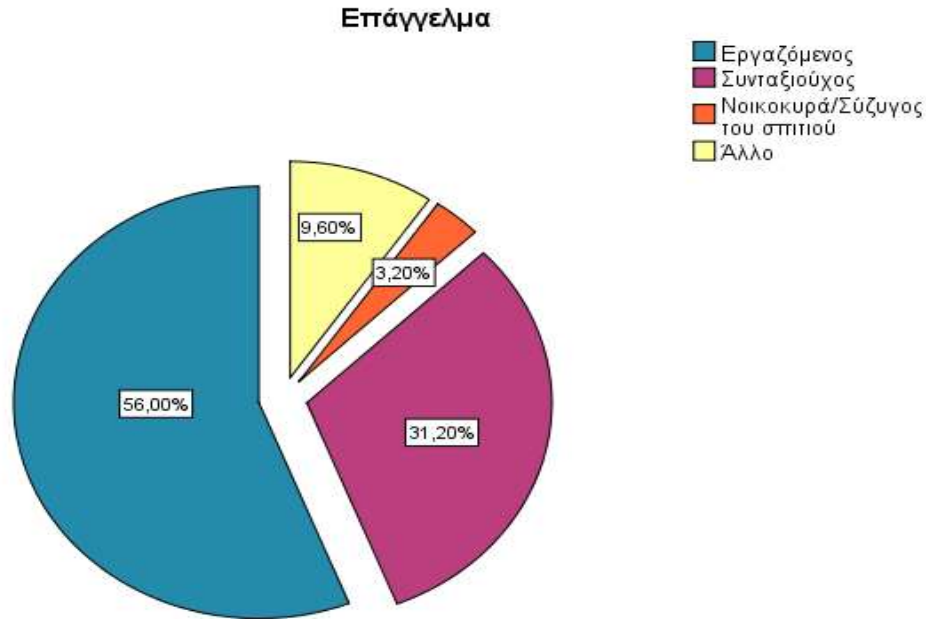
Γράφημα 4: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση εθνικότητας

Άλλο ένα δημογραφικό στοιχείο, στο οποίο κλήθηκαν να απαντήσουν οι ερωτηθέντες ήταν η εθνικότητα τους. Συγκεκριμένα το 47,20% αντιστοιχεί στους ερωτηθέντες από τις Η.Π.Α. , ακολουθεί το 28% των ατόμων που δηλώνουν άλλη χώρα, το 20,80% αφορά τους ερωτηθέντες από το Ηνωμένο Βασίλειο και το 4% των ερωτηθέντων δήλωσαν ως εθνικότητα τους τη Γερμανία.

Επάγγελμα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Εργαζόμενος	70	56,0	56,0	56,0
Συνταξιούχος	39	31,2	31,2	87,2
Νοικοκυρά/Σύζυγος του σπιτιού	4	3,2	3,2	90,4
Άλλο	12	9,6	9,6	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 5: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Επαγγελματική κατάσταση

Γράφημα 5: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση επαγγελματικής απασχόλησης με SPSS

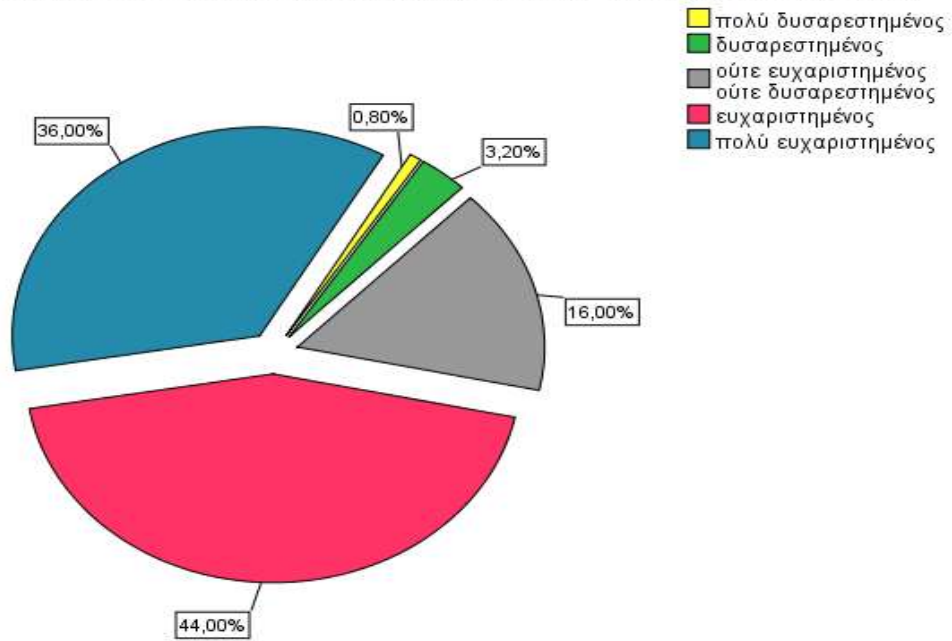
Σχετικά με το επάγγελμα των ερωτηθέντων, όπως φαίνεται και στο παραπάνω διάγραμμα το 56% απάντησε πως εργάζεται, το 31,20% είναι συνταξιούχοι, το 9,60% δεν διασαφηνίζει με ακρίβεια ποιο είναι το επάγγελμα ή η ασχολία της και διαλέγει να επιλέξει την επιλογή: «άλλο» και το 3,20% απάντησε πως είναι η νοικοκυρά ή ο σύζυγος του σπιτιού.

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Περιβάλλον

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
πολύ δυσαρεστημένος	1	,8	,8	,8
δυσαρεστημένος	4	3,2	3,2	4,0
ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	20	16,0	16,0	20,0
Valid ευχαριστημένος	55	44,0	44,0	64,0
πολύ ευχαριστημένος	45	36,0	36,0	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 6: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών για το περιβάλλον

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Περιβάλλον

Γράφημα 6: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες για το περιβάλλον

Στη συνέχεια οι ερωτηθέντες καλούνται να ορίσουν το βαθμό ικανοποίησης από την επίσκεψη τους με κλίμακα διαβάθμισης από «πολύ δυσαρεστημένος» έως «πολύ ευχαριστημένος». Πιο συγκεκριμένα, το 44% των ερωτηθέντων απάντησε ότι είναι ευχαριστημένοι με το περιβάλλον. Βέβαια παρατηρείται με μικρή διαφορά σε ποσοστό μόλις 36%, άτομα που απάντησαν ότι είναι πολύ ευχαριστημένοι με το περιβάλλον. Το ποσοστό 16% αντιπροσωπεύει τους ερωτηθέντες που απάντησαν ότι είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι, ενώ το 3,20% απαντά πως είναι δυσαρεστημένοι και το 0,80% απάντησε πως είναι πολύ δυσαρεστημένοι με το περιβάλλον.

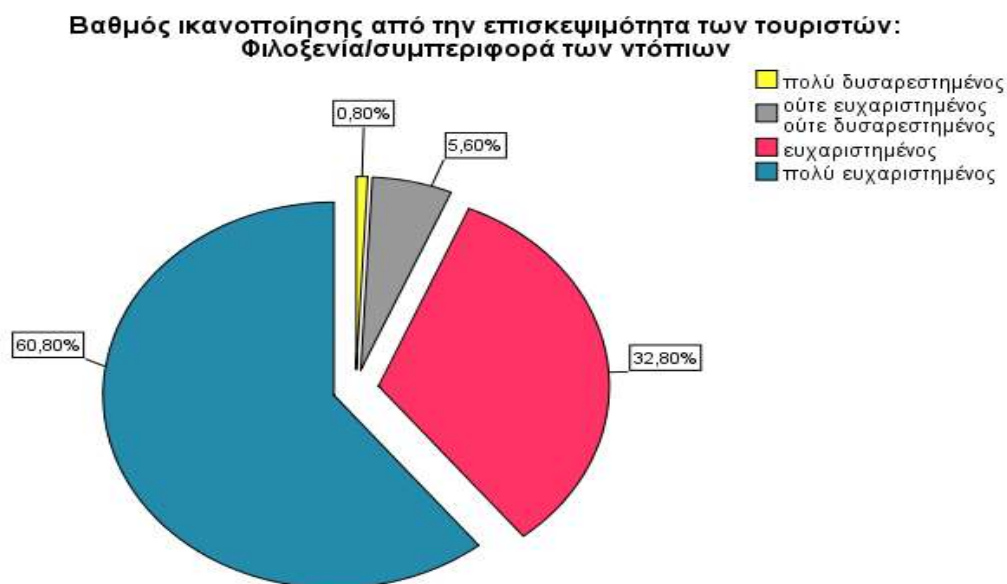
Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών:

Φιλοξενία/συμπεριφορά των ντόπιων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
πολύ δυσαρεστημένος	1	,8	,8	,8
ούτε ευχαριστημένος Valid ούτε δυσαρεστημένος	7	5,6	5,6	6,4
ευχαριστημένος	41	32,8	32,8	39,2
πολύ ευχαριστημένος	76	60,8	60,8	100,0

Total	125	100,0	100,0
-------	-----	-------	-------

Πίνακας 7: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών ως προς την φιλοξενία και την συμπεριφορά των ντόπιων κατοίκων

Γράφημα 7: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες ως προς την φιλοξενία και την συμπεριφορά των ντόπιων κατοίκων

Όσον αναφορά τη φιλοξενία και τη συμπεριφορά των ντόπιων κατοίκων οι τουρίστες απάντησαν πως είναι πολύ ευχαριστημένοι απέναντι τους σε ποσοστό μάλιστα 60,80%. Το ποσοστό 32,80% απάντησε ότι είναι ευχαριστημένοι μαζί τους, ενώ το 5,60% απαντά ότι είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι και το ποσοστό 0,80% απάντησε πως είναι πολύ δυσαρεστημένοι.

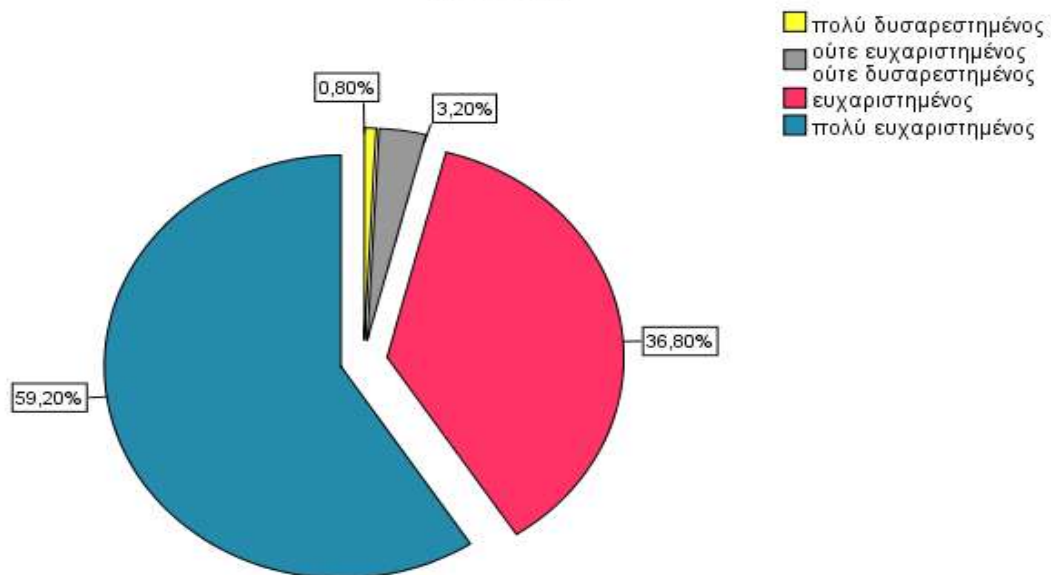
Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Αίσθημα ασφάλειας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
πολύ δυσαρεστημένος	1	,8	,8	,8
ούτε ευχαριστημένος Valid ούτε δυσαρεστημένος	4	3,2	3,2	4,0
ευχαριστημένος	46	36,8	36,8	40,8
πολύ ευχαριστημένος	74	59,2	59,2	100,0

Total	125	100,0	100,0
-------	-----	-------	-------

Πίνακας 8: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών ως προς το αίσθημα ασφάλειας

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Αίσθημα ασφάλειας

Γράφημα 8: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες ως προς το αίσθημα ασφάλειας

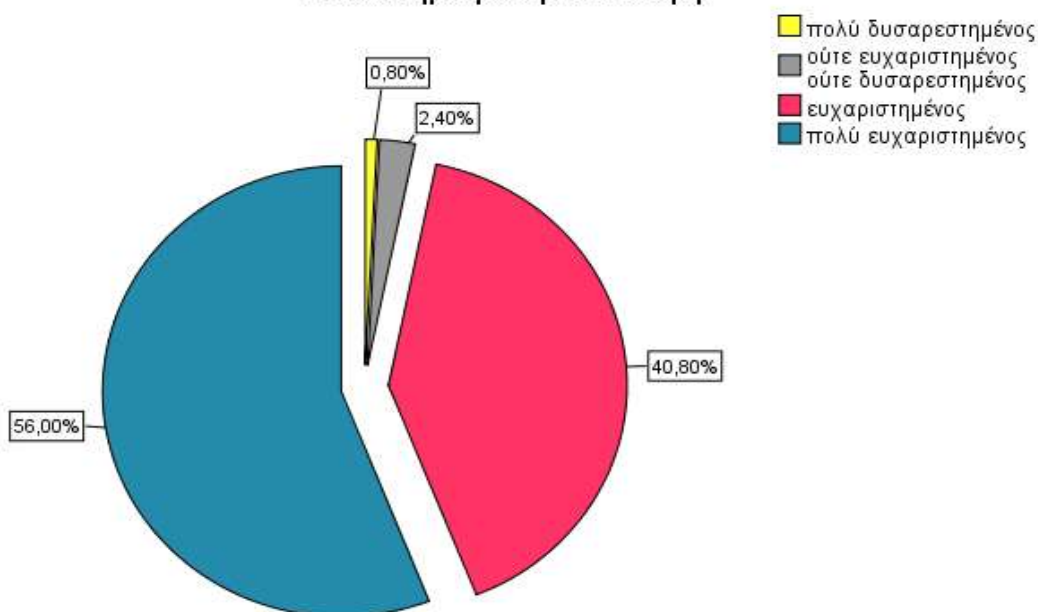
Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα οι τουρίστες φαίνεται να είναι πολύ ευχαριστημένοι από την επίσκεψη τους σχετικά με το αίσθημα ασφάλειας σε ποσοστό μάλιστα 59,20%. Βέβαια, ορισμένοι απάντησαν σε ποσοστό της τάξεως 36,80% πως είναι ευχαριστημένοι, ενώ το 3,20% απαντά πως είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι και το 0,80% απάντησε πως είναι πολύ δυσαρεστημένοι.

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Γενικό συναίσθημα για την επίσκεψη

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
πολύ δυσαρεστημένος	1	,8	,8	,8
ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	3	2,4	2,4	3,2
Valid ευχαριστημένος	51	40,8	40,8	44,0
πολύ ευχαριστημένος	70	56,0	56,0	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 9: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών ως προς το γενικό συναίσθημα

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Γενικό συναίσθημα για την επίσκεψη

Γράφημα 9: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες ως προς το γενικό τους συναίσθημα

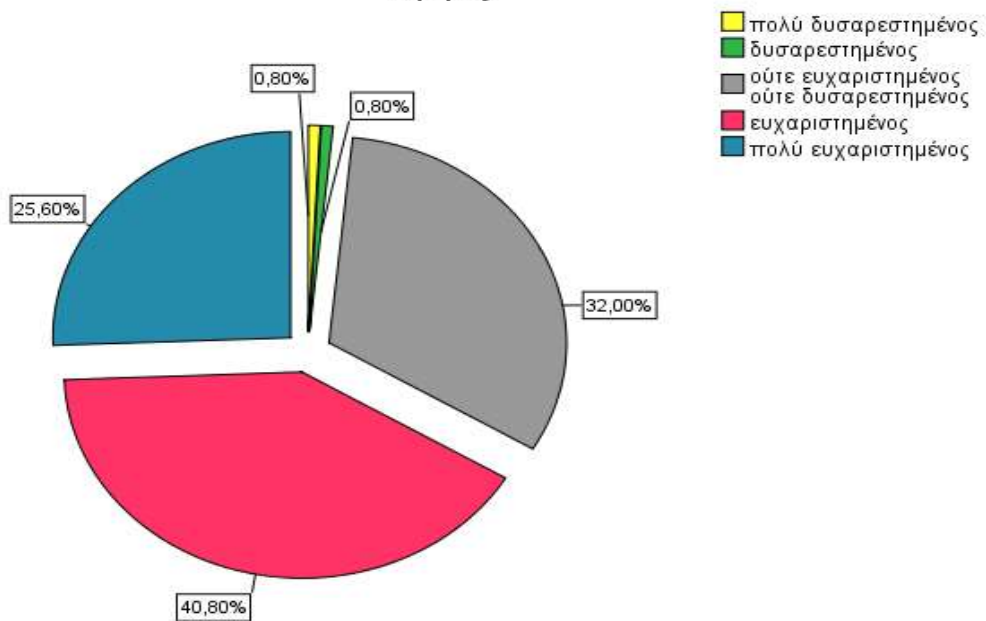
Σχετικά με την ερώτηση για το γενικό συναίσθημα των τουριστών διαπιστώνεται πως οι ερωτηθέντες είναι πολύ ευχαριστημένοι από την επίσκεψη τους σε ποσοστό μάλιστα 56%, το 40,80% απαντά πως είναι ευχαριστημένοι, το 2,40% απάντησε πως είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι και το 0,80% απαντά πως είναι πολύ δυσαρεστημένοι.

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Υποδομές για αγορές

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
πολύ δυσαρεστημένος	1	,8	,8	,8
δυσαρεστημένος	1	,8	,8	1,6
Valid ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	40	32,0	32,0	33,6
ευχαριστημένος	51	40,8	40,8	74,4
πολύ ευχαριστημένος	32	25,6	25,6	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 10: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών ως προς τις υποδομές για αγορές

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Υποδομές για αγορές

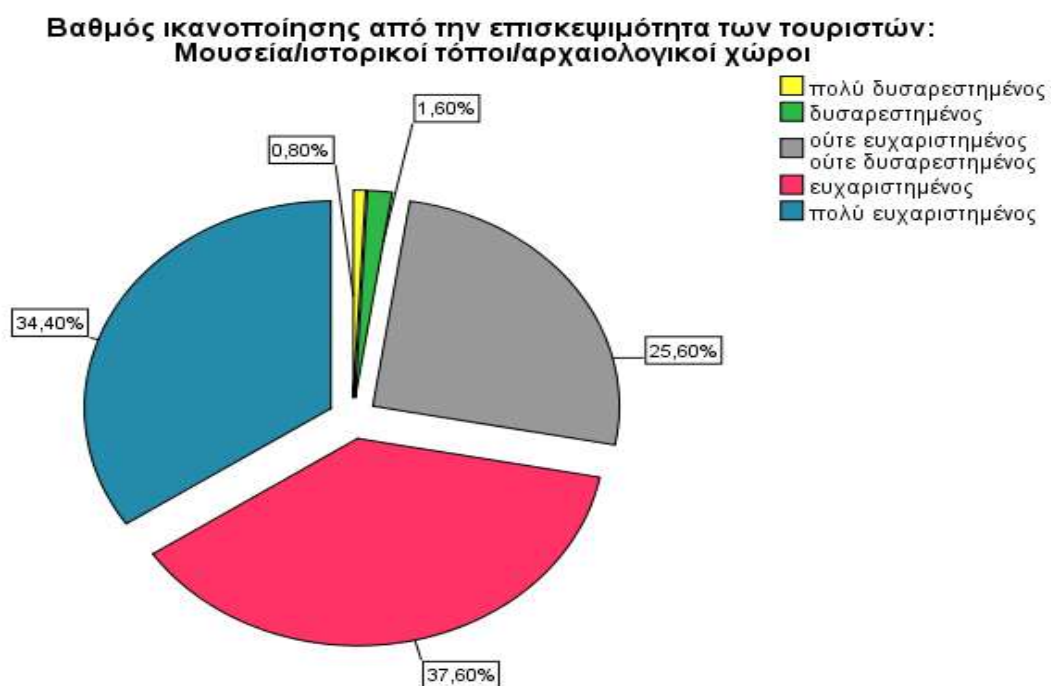
Γράφημα 10: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες ως προς τις υποδομές για αγορές

Σχετικά με τις υποδομές για αγορές, το 40,80% των ερωτηθέντων απάντησε πως είναι ευχαριστημένοι, ενώ το 32% απαντά πως είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι και το 25,60% των ερωτηθέντων απαντούν πως είναι πολύ ευχαριστημένοι. Οι ερωτηθέντες δήλωσαν δυσαρεστημένοι και πολύ δυσαρεστημένοι σχετικά με τις υποδομές για αγορές κατά 0,80% αντίστοιχα.

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Μουσεία/ιστορικοί τόποι/αρχαιολογικοί χώροι

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
πολύ δυσαρεστημένος	1	,8	,8	,8
δυσαρεστημένος	2	1,6	1,6	2,4
ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	32	25,6	25,6	28,0
Valid ευχαριστημένος	47	37,6	37,6	65,6
πολύ ευχαριστημένος	43	34,4	34,4	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 11: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών ως προς τα μουσεία, τους ιστορικούς τόπους και τους αρχαιολογικούς χώρους

Γράφημα 11: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες ως προς τα μουσεία, τους ιστορικούς τόπους και τους αρχαιολογικούς χώρους

Σχετικά με τα μουσεία, τους ιστορικούς τόπους και τους αρχαιολογικούς χώρους οι επισκέπτες απαντούν πως είναι ευχαριστημένοι σε ποσοστό 37,60%, ενώ το 34,40% απαντά πως είναι πολύ ευχαριστημένοι. Ένα ακόμη ποσοστό της τάξεως 25,60% των ερωτηθέντων

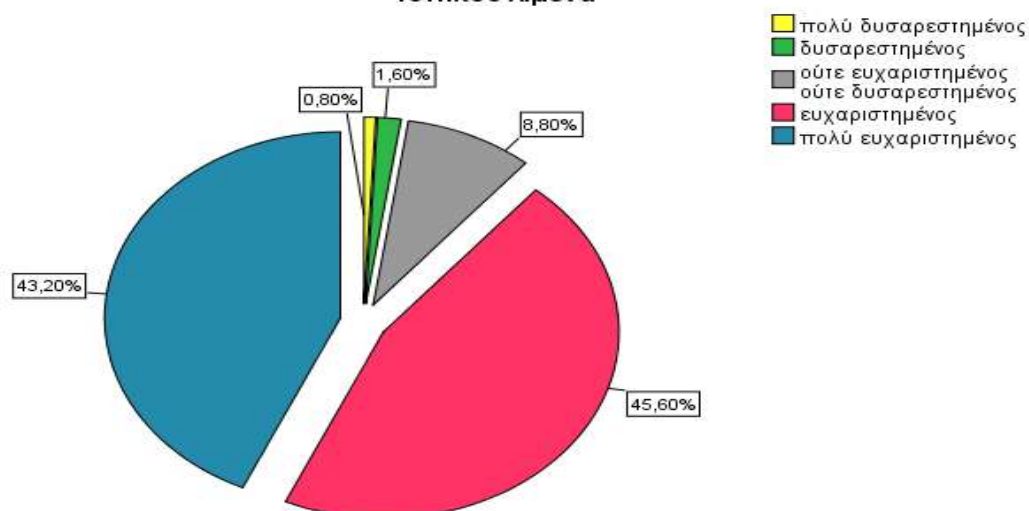
θεωρούν πως είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι, το 1,60% απαντά ότι είναι δυσαρεστημένοι και το 0,80% απάντησε πως είναι πολύ δυσαρεστημένοι.

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Καθαριότητα του τοπικού λιμένα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
πολύ δυσαρεστημένος	1	,8	,8	,8
Δυσαρεστημένος	2	1,6	1,6	2,4
ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	11	8,8	8,8	11,2
Valid Ευχαριστημένος	57	45,6	45,6	56,8
πολύ ευχαριστημένος	54	43,2	43,2	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 12: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών ως προς τη καθαριότητα του τοπικού λιμένα

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Καθαριότητα του τοπικού λιμένα

Γράφημα 12: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες ως προς τη καθαριότητα του τοπικού λιμένα

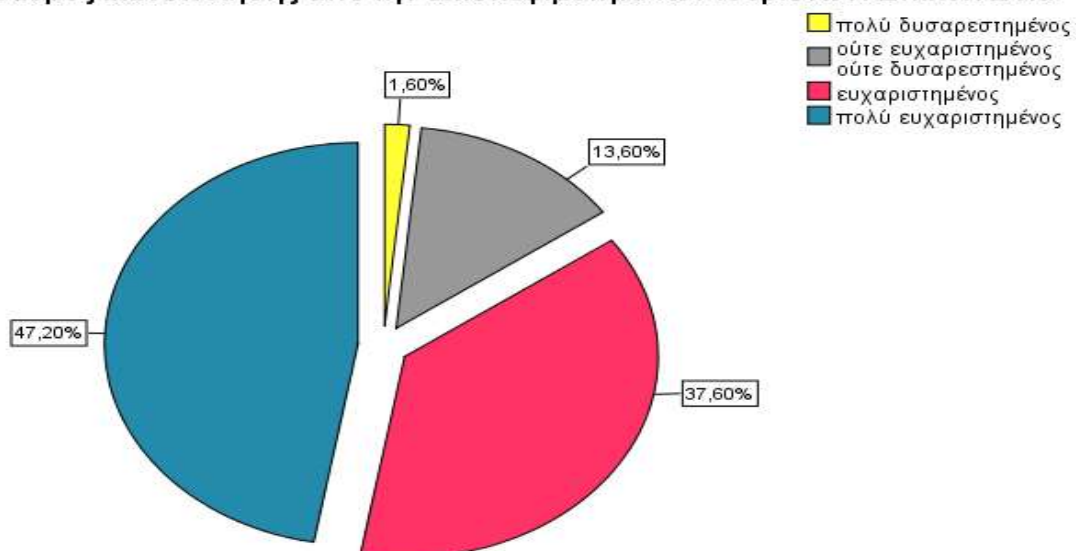
Όπως φαίνεται και στο παραπάνω κυκλικό διάγραμμα, οι τουρίστες απάντησαν ότι είναι ευχαριστημένοι με την καθαριότητα του τοπικού λιμένα σε ποσοστό της τάξεως 45,60%, ενώ το 43,20% δηλώνουν πως είναι πολύ ευχαριστημένοι. Ακολουθεί, ένα ποσοστό 8,80%, το οποίο απαντά ότι είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι, το ποσοστό 1,60% απαντάει ότι είναι δυσαρεστημένοι και το 0,80% απάντησε ότι είναι πολύ δυσαρεστημένοι με την καθαριότητα του τοπικού λιμένα. Παρατηρείται πως η καθαριότητα του τοπικού λιμένα δεν προκάλεσε άσχημη εντύπωση στους τουρίστες.

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Επικοινωνία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
πολύ δυσαρεστημένος	2	1,6	1,6	1,6
ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	17	13,6	13,6	15,2
Valid Ευχαριστημένος	47	37,6	37,6	52,8
πολύ ευχαριστημένος	59	47,2	47,2	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 13: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών ως προς την επικοινωνία τους

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Επικοινωνία

Γράφημα 13: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
 Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες ως προς την επικοινωνία τους

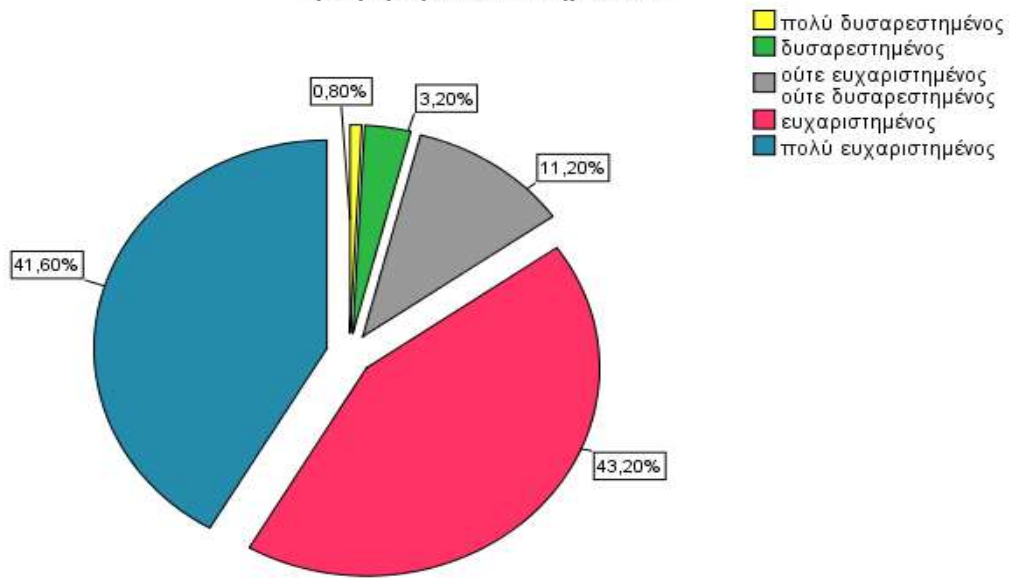
Οι τουρίστες απάντησαν πως έμειναν πολύ ευχαριστημένοι σε ποσοστό 47,20% όσον αφορούσε την επικοινωνία τους. Επίσης, το ποσοστό 37,60% απάντησε πως είναι εξίσου ευχαριστημένοι. Το ποσοστό 13,60% απαντά πως είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι και το 1,60% απάντησε ότι είναι πολύ δυσαρεστημένοι.

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Ποιότητα των προφερόμενων υπηρεσιών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
πολύ δυσαρεστημένος	1	,8	,8	,8
Δυσαρεστημένος	4	3,2	3,2	4,0
ούτε ευχαριστημένος Valid ούτε δυσαρεστημένος	14	11,2	11,2	15,2
Ευχαριστημένος	54	43,2	43,2	58,4
πολύ ευχαριστημένος	52	41,6	41,6	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 14: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
 Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών ως προς τη ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Ποιότητα των προφερόμενων υπηρεσιών

Γράφημα 14: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες ως προς τη ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών

Όσον αναφορά την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, οι τουρίστες παρέμειναν ευχαριστημένοι σε ποσοστό 43,20%, ενώ κάποιοι άλλοι με ελάχιστη διαφορά δήλωσαν ότι είναι πολύ ευχαριστημένοι σε ποσοστό 41,60%. Ακολουθεί, το ποσοστό 11,20% των ερωτηθέντων που απάντησαν ότι είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι, το 3,20% απάντησαν ότι είναι δυσαρεστημένοι και το 0,80% απαντά πως είναι πολύ δυσαρεστημένοι.

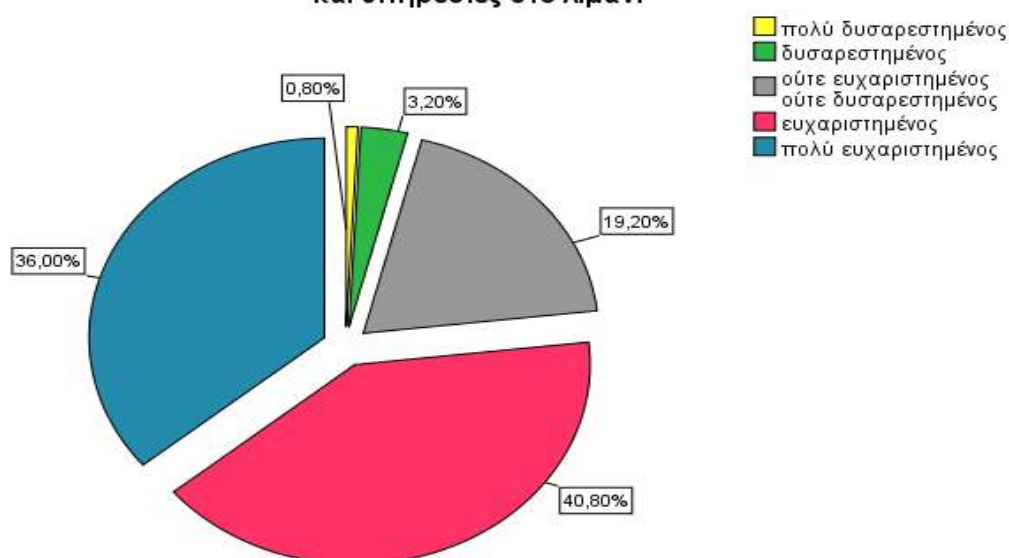
Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Εγκαταστάσεις και υπηρεσίες στο λιμάνι

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
πολύ δυσαρεστημένος	1	,8	,8	,8
δυσαρεστημένος	4	3,2	3,2	4,0
Valid ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	24	19,2	19,2	23,2
ευχαριστημένος	51	40,8	40,8	64,0

πολύ ευχαριστημένος	45	36,0	36,0	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 15: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών ως προς τις εγκαταστάσεις και τις υπηρεσίες στο λιμάνι

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Εγκαταστάσεις και υπηρεσίες στο λιμάνι

Γράφημα 15: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες ως προς τις εγκαταστάσεις και τις υπηρεσίες στο λιμάνι

Το 40,80% των ερωτηθέντων απάντησε πως έμειναν ευχαριστημένοι με τις εγκαταστάσεις και τις υπηρεσίες στο λιμάνι, το 36% απάντησε πως είναι πολύ ευχαριστημένοι, το 19,20% απαντά πως είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι, το 3,20% απάντησε ότι είναι δυσαρεστημένοι και το ποσοστό 0,80% απάντησε πως είναι πολύ δυσαρεστημένοι.

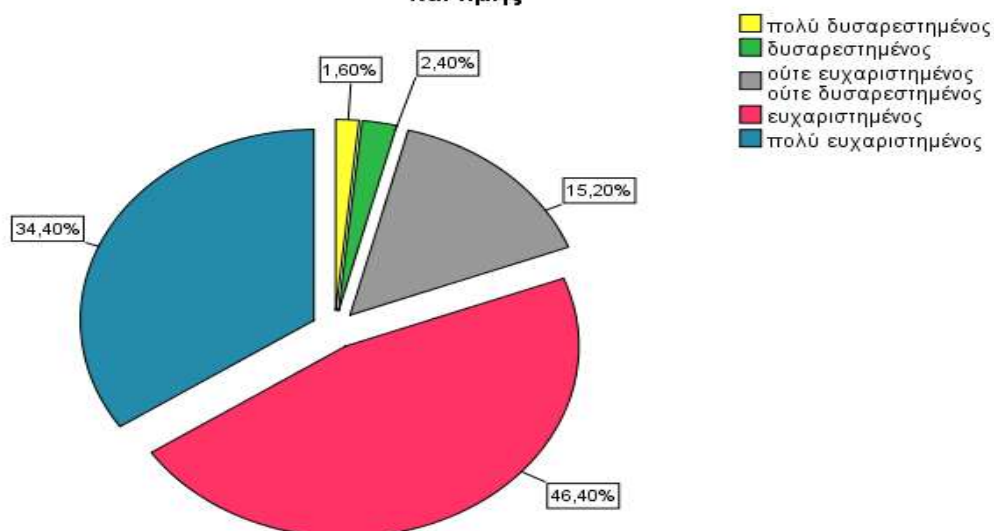
Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Σχέση ποιότητας και τιμής

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid πολύ δυσαρεστημένος	2	1,6	1,6	1,6
δυσαρεστημένος	3	2,4	2,4	4,0

ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	19	15,2	15,2	19,2
ευχαριστημένος	58	46,4	46,4	65,6
πολύ ευχαριστημένος	43	34,4	34,4	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 16: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών μεταξύ ποιότητας και τιμής

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Σχέση ποιότητας και τιμής

Γράφημα 16: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες μεταξύ ποιότητας και τιμής

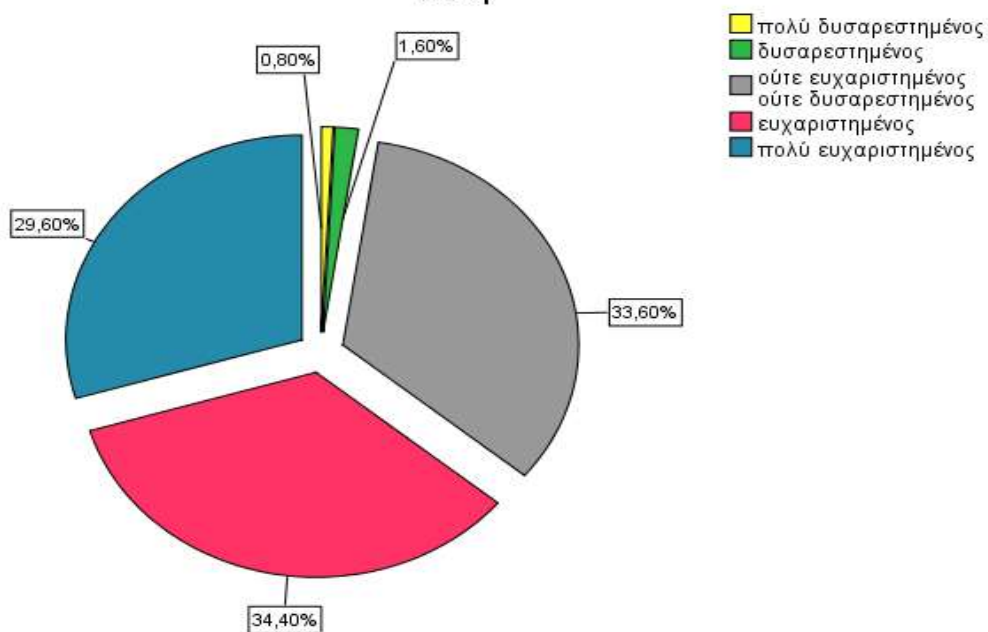
Σχετικά με τη σχέση της ποιότητας και της τιμής, οι τουρίστες απάντησαν πως έμειναν ευχαριστημένοι σε ποσοστό 46,40%, ενώ το 34,40% των ερωτηθέντων απάντησε πως είναι πολύ ευχαριστημένοι. Ακολουθεί, το ποσοστό 15,20%, στο οποίο οι τουρίστες δηλώνουν ότι είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι, το ποσοστό 2,40% αντιστοιχεί στους τουρίστες που απάντησαν ότι είναι δυσαρεστημένοι και το ποσοστό 1,60% αντιπροσωπεύει τους τουρίστες που απάντησαν ότι είναι πολύ δυσαρεστημένοι.

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Βόλτες στην πόλη

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
πολύ δυσαρεστημένος	1	,8	,8	,8
Δυσαρεστημένος	2	1,6	1,6	2,4
ούτε ευχαριστημένος Valid ούτε δυσαρεστημένος	42	33,6	33,6	36,0
Ευχαριστημένος	43	34,4	34,4	70,4
πολύ ευχαριστημένος	37	29,6	29,6	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 17: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών για βόλτες
στην γύρω περιοχή

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Βόλτες στην πόλη

Γράφημα 17: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες για
βόλτες στην γύρω περιοχή

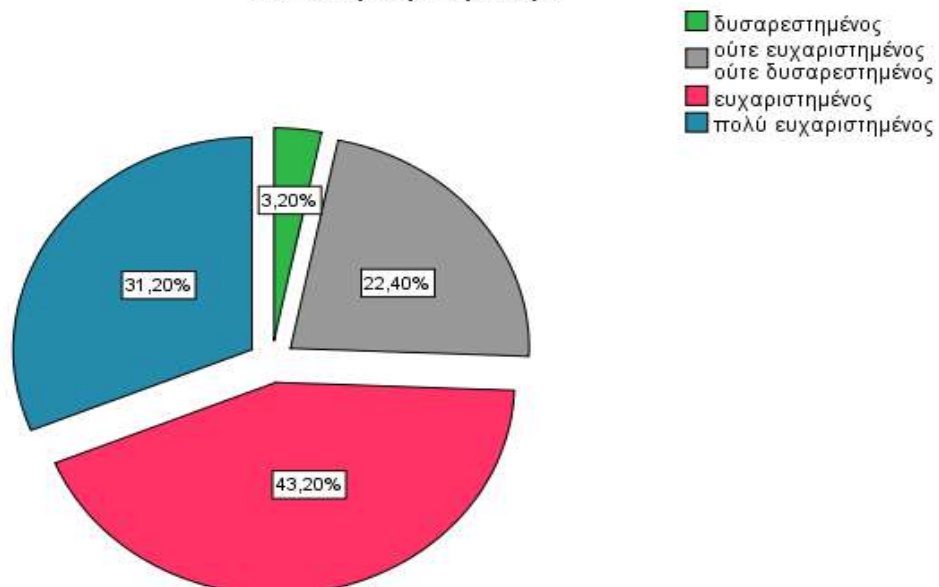
Σχετικά με το βαθμό ικανοποίησης των τουριστών για βόλτες στην πόλη το 34,40% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι είναι ευχαριστημένοι ενώ το ποσοστό 33,60% θεωρεί πως είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι. Ακόμη, το 29,60% των ερωτηθέντων απάντησε πως είναι πολύ ευχαριστημένοι, το 1,60% δήλωσε ότι είναι δυσαρεστημένοι και το 0,80% είναι πολύ δυσαρεστημένοι.

**Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών:
Εστιατόρια/μπαρ/καφέ**

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
δυσανεστημένος	4	3,2	3,2	3,2
ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	28	22,4	22,4	25,6
Valid ευχαριστημένος	54	43,2	43,2	68,8
πολύ ευχαριστημένος	39	31,2	31,2	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 18: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών ως προς τα
εστιατόρια, μπαρ και καφέ

**Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών:
Εστιατόρια/μπαρ/καφέ**

Γράφημα 18: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες
ως προς τα εστιατόρια, μπαρ και καφέ

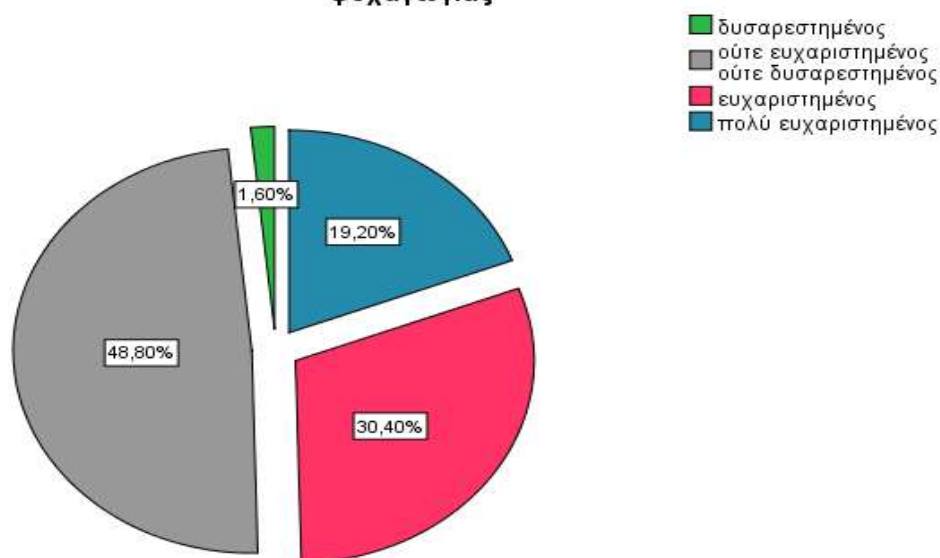
Σχετικά με τα εστιατόρια, τα μπαρ και τα καφέ που διαθέτει η περιοχή, οι τουρίστες απάντησαν πως είναι ευχαριστημένοι με αυτά σε ποσοστό της τάξεως 43,20%. Το 31,20% των ερωτηθέντων απαντά πως είναι πολύ ευχαριστημένοι, το 22,40% απάντησε ότι είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι και το 3,20% αντιστοιχεί στους ερωτηθέντες που απάντησαν πως έμειναν δυσαρεστημένοι.

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Δραστηριότητες ψυχαγωγίας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
δυσανεστημένος	2	1,6	1,6	1,6
ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	61	48,8	48,8	50,4
Valid ευχαριστημένος	38	30,4	30,4	80,8
πολύ ευχαριστημένος	24	19,2	19,2	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 19: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών ως προς τις δραστηριότητες ψυχαγωγίας

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Δραστηριότητες ψυχαγωγίας

Γράφημα 19: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες ως προς τις δραστηριότητες ψυχαγωγίας

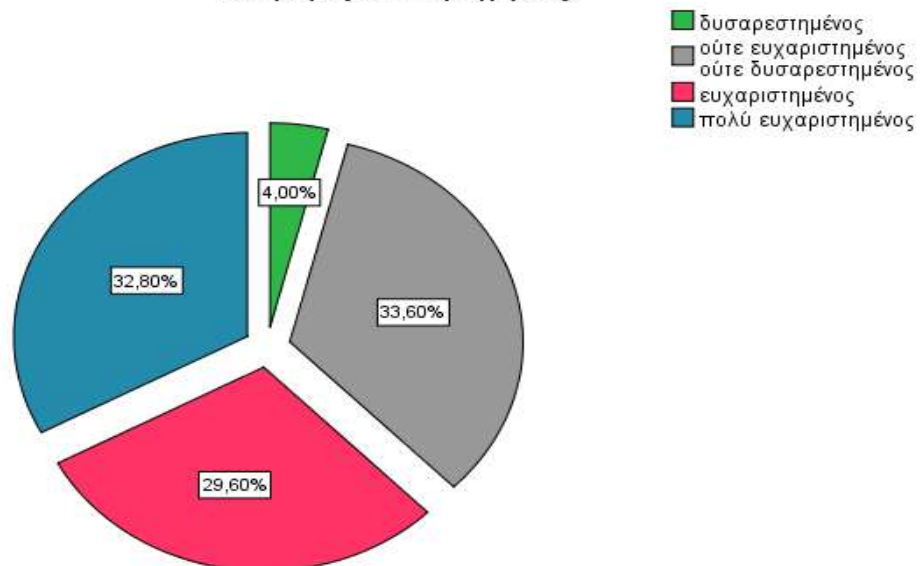
Όπως παρατηρείται στο παραπάνω διάγραμμα, οι δραστηριότητες ψυχαγωγίας παρέμειναν αμετάβλητες. Συγκεκριμένα, το ποσοστό 48,80% των ερωτηθέντων απάντησε πως είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι, το 30,40% είναι ευχαριστημένοι, το 19,20% είναι πολύ ευχαριστημένοι και το 1,60% δηλώνουν δυσαρεστημένοι. Ο τομέας της ψυχαγωγίας είναι και ο τομέας που χρειάζεται την μεγαλύτερη βελτίωση.

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Οργανωμένες εκδρομές και περιηγήσεις

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δυσανεστημένος	5	4,0	4,0	4,0
ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	42	33,6	33,6	37,6
Valid Ευχαριστημένος	37	29,6	29,6	67,2
πολύ ευχαριστημένος	41	32,8	32,8	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 20: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών ως προς τις οργανωμένες εκδρομές και τις περιηγήσεις

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Οργανωμένες εκδρομές και περιηγήσεις

Γράφημα 20: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες ως προς τις οργανωμένες εκδρομές και τις περιηγήσεις

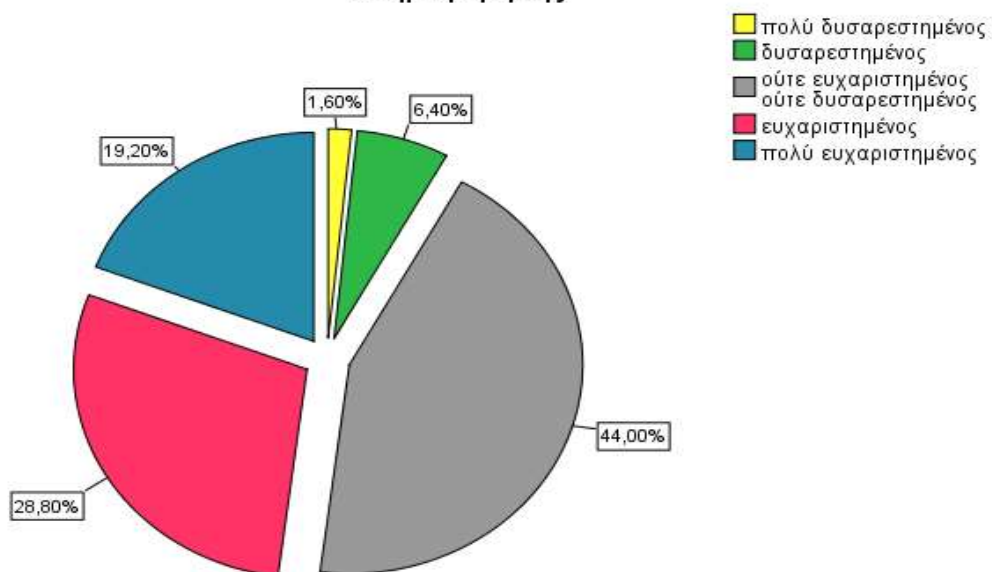
Σχετικά με τις οργανωμένες εκδρομές και τις περιηγήσεις, οι τουρίστες δήλωσαν ότι είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι σε ποσοστό μόλις 33,60%. Με ελάχιστη διαφορά το 32,80% των ερωτηθέντων απάντησαν πως είναι πολύ ευχαριστημένοι, ενώ το 29,60% είναι ευχαριστημένοι και το 4% είναι δυσαρεστημένοι. Οι οργανωμένες εκδρομές και οι περιηγήσεις είναι αυτές που θα πρέπει να αξιοποιηθούν σωστά και να βελτιωθούν.

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Ύπαρξη κέντρου πληροφόρησης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
πολύ δυσαρεστημένος	2	1,6	1,6	1,6
δυσαρεστημένος	8	6,4	6,4	8,0
ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	55	44,0	44,0	52,0
Valid ευχαριστημένος	36	28,8	28,8	80,8
πολύ ευχαριστημένος	24	19,2	19,2	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 21: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών ως προς την ύπαρξη κέντρου πληροφόρησης

Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών: Ύπαρξη κέντρου πληροφόρησης

Γράφημα 21: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Γραφική απεικόνιση, η οποία αφορά τον βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι τουρίστες ως προς την ύπαρξη κέντρου πληροφόρησης

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, οι τουρίστες απάντησαν πως είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι με την ύπαρξη κέντρου πληροφοριών σε ποσοστό 44%. Στη συνέχεια ακολουθεί το ποσοστό 28,80% των ερωτηθέντων, το οποίο απάντησε ότι είναι ευχαριστημένοι, το 19,20% δηλώνουν πολύ ευχαριστημένοι, το 6,40% είναι δυσαρεστημένοι και το 1,60% είναι πολύ δυσαρεστημένοι. Επομένως, η ύπαρξη κέντρου πληροφόρησης είναι αυτή που χρειάζεται περισσότερη βελτίωση.

Στη συνέχεια της έρευνας ακολούθησε η μέθοδος της περιγραφικής στατιστικής (Descriptive Statistics), η οποία ασχολείται με τη συνοπτική και αποτελεσματική παρουσίαση των δεδομένων μας. Ο παρακάτω πίνακας αναλύει αυτή τη μέθοδο όπου N είναι το πλήθος των ατόμων, το minimum είναι η ελάχιστη τιμή, το maximum αφορά την μέγιστη τιμή, το mean δείχνει τον μέσο όρο και το Std. Deviation παρουσιάζει τη σχετική απόκλιση.

Descriptive Statistics

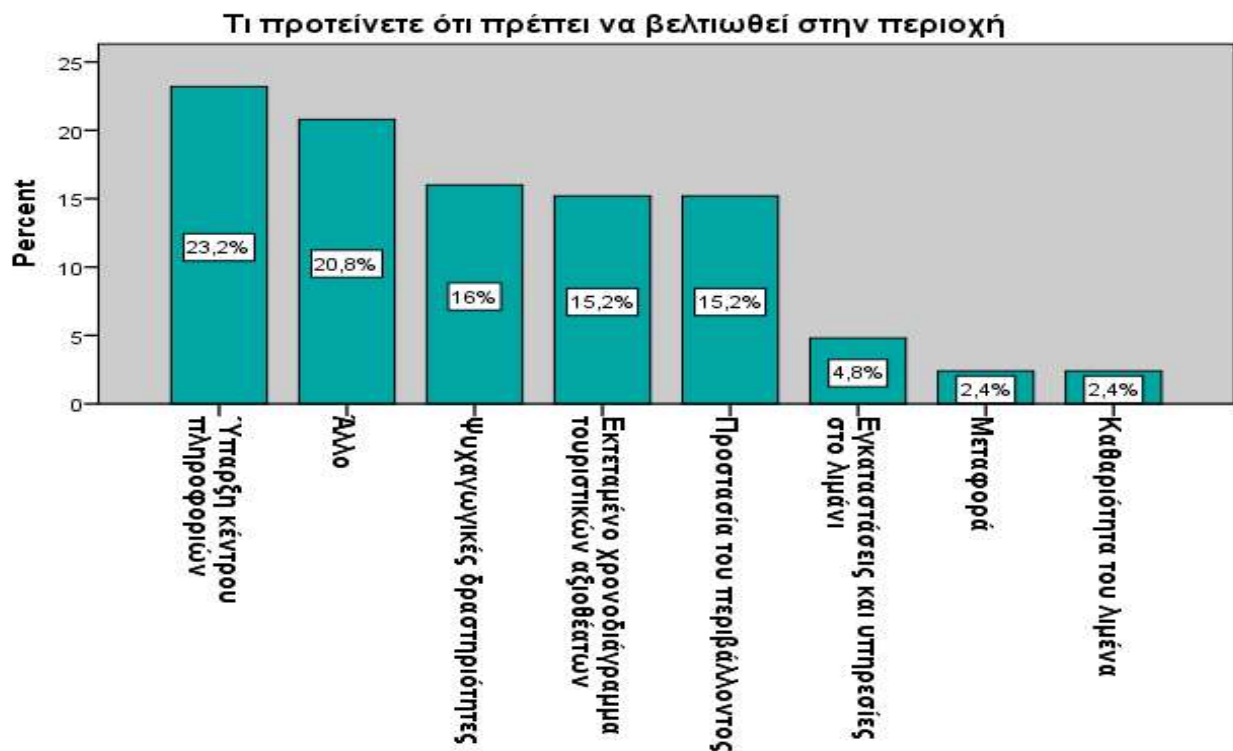
Βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Περιβάλλον	125	1	5	4,11	,844
Φιλοξενία/συμπεριφορά των ντόπιων	125	1	5	4,53	,679
Αίσθημα ασφάλειας	125	1	5	4,54	,642
Γενικό συναίσθημα για την επίσκεψη	125	1	5	4,51	,630
Υποδομές για αγορές	125	2	5	3,67	,801
Μουσεία/ιστορικοί τόποι/αρχαιολογικοί χώροι	125	2	5	4,02	,818
Ποιότητα των προφερόμενων υπηρεσιών	125	1	5	4,22	,829
Σχέση ποιότητας και τιμής	125	1	5	4,10	,856
Βόλτες στην πόλη	125	1	5	3,90	,875
Οργανωμένες εκδρομές και περιηγήσεις	125	2	5	3,91	,907
Ύπαρξη κέντρου πληροφόρησης	125	1	5	3,58	,927
Valid N (listwise)	125				

Πίνακας 22: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Ο βαθμός ικανοποίησης από την επισκεψιμότητα των τουριστών για κάθε κατηγορία

Τι προτείνετε ότι πρέπει να βελτιωθεί στην περιοχή

Valid	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Προστασία του περιβάλλοντος	19	15,2	15,2	15,2
Ύπαρξη κέντρου πληροφοριών	29	23,2	23,2	38,4
Εγκαταστάσεις και υπηρεσίες στο λιμάνι	6	4,8	4,8	43,2
Καθαριότητα του λιμένα	3	2,4	2,4	45,6
Μεταφορά	3	2,4	2,4	48,0
Ψυχαγωγικές δραστηριότητες	20	16,0	16,0	64,0
Εκτεταμένο χρονοδιάγραμμα τουριστικών αξιοθέατων	19	15,2	15,2	79,2
Άλλο	26	20,8	20,8	100,0
Total	125	100,0	100,0	

Πίνακας 23: Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (05 Απριλίου 2019)
Προτάσεις βελτίωσης στην περιοχή

Η τελευταία ερώτηση παρείχε τη δυνατότητα στους τουρίστες να προτείνουν κάτι το οποίο θεωρούν ότι θα πρέπει να βελτιωθεί στη συγκεκριμένη περιοχή. Συγκεκριμένα το 23,20% των ερωτηθέντων απάντησαν πως πρέπει να γίνει άμεση παρέμβαση στην ύπαρξη κέντρου πληροφοριών προκειμένου οι τουρίστες να ενημερώνονται περισσότερο. Αμέσως μετά, το ποσοστό 20,80% θεωρεί πως κάτι άλλο θα πρέπει να βελτιωθεί στη περιοχή, το 16% θεωρεί πως πρέπει να βελτιωθούν οι ψυχαγωγικές δραστηριότητες, διότι δεν αξιοποιούνται επαρκώς. Οι τουρίστες απάντησαν κατά 15,20% πως η προστασία του περιβάλλοντος και το εκτεταμένο χρονοδιάγραμμα των τουριστικών αξιοθέατων αντίστοιχα θα πρέπει να βελτιωθεί στη περιοχή. Ακόμη, το 4,80% των ερωτηθέντων απάντησε πως θα πρέπει να βελτιωθούν οι εγκαταστάσεις και οι υπηρεσίες στο λιμάνι. Τέλος, οι τουρίστες απάντησαν κατά 2,40% αντίστοιχα πως η μεταφορά και η καθαριότητα του λιμένα θα πρέπει να βελτιωθεί στη συγκεκριμένη περιοχή.

6.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Με την ολοκλήρωση του σχολιασμού όλων των διαστάσεων είμαστε πλέον ικανοί να προβούμε σε συμπεράσματα σχετικά με την αποτελεσματικότητα της έρευνας και τα στοιχεία που διεξάχθηκαν από τα αποτελέσματα των πινάκων και διαγραμμάτων.

Ο τουρισμός κρουαζιέρας αποτελεί έναν αρκετά γρήγορο αναπτυσσόμενο τομέα σε παγκόσμιο επίπεδο που μπορεί να αυξήσει τα έσοδα της μέσω αυτού. Αν και η Ελλάδα λόγω της γεωγραφικής της θέσης θεωρείται ο ιδανικότερος προορισμός προκειμένου να πραγματοποιηθεί κρουαζιέρα, στην πραγματικότητα δεν καταφέρνει να αντλήσει τα τουριστικά έσοδα που της αναλογούν, καθώς τα ελληνικά λιμάνια δεν προτιμώνται ως σημεία εκκίνησης κρουαζιέρας. Η αιτία οφείλεται στο γεγονός της έλλειψης των απαραίτητων υποδομών και της χαμηλής ανταγωνιστικότητας.

Από την άλλη όμως η Ελλάδα ως χώρα μπορεί να επωφεληθεί από τον τουρισμό κρουαζιέρας, αν και μόνο αν γίνουν οι απαραίτητες και κατάλληλες παρεμβάσεις. Πιο συγκεκριμένα, το λιμάνι του Κατακόλου συγκαταλέγεται στο δεύτερο λιμάνι προσεγγίσεων μετά του Πειραιά με σημερινό στόχο να επιτευχθεί η επέκταση του λιμανιού προκειμένου να υποδέχεται πλοία τρίτης γενιάς, άνω δηλαδή των 350 μέτρων εκτοπίσματος. Καθώς επίσης και της home port δυνατότητας αποβίβασης και επιβίβασης τουριστών στα κρουαζιερόπλοια που προσεγγίζουν στο λιμάνι Κατακόλου.

Ο τουρισμός κρουαζιέρας είναι μια ανάσα για την τοπική οικονομία καθώς τα οφέλη του είναι αρκετά. Η τοπική οικονομία ενδυναμώνεται καθώς οι επιβάτες αφήνουν χρήματα, τα

οποία παραμένουν στην τοπική οικονομία. Ακόμη, για να αναπτυχθεί περισσότερο η τοπική οικονομία είναι αρκετά χρήσιμο να γίνουν απαραίτητες βελτιώσεις στις υποδομές διότι υπάρχουν ελλείψεις.

Με βάση τα δεδομένα που προέκυψαν από την έρευνα που απευθυνόταν σε επιβάτες κρουαζιερόπλοιων διαπιστώθηκαν ορισμένα συμπεράσματα από τα οποία κρίνεται και ο απαραίτητος σχολιασμός τους. Η γενικότερη εικόνα που αποκομίζει ένας επιβάτης από το λιμάνι του Κατακόλου είναι θετική καθώς ο δείκτης ικανοποίησης από τα μέρη τα οποία επισκέφτηκε, όπως μουσεία, τουριστικά καταστήματα, εστιατόρια, καφέ αλλά και γενικότερα από τις υποδομές, την καθαριότητα του λιμανιού και οι ντόπιοι κάτοικοι, βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο.

Βέβαια υπάρχει ένα ποσοστό των συμμετεχόντων στην έρευνα, το οποίο θεωρεί πως θα πρέπει να γίνουν βελτιώσεις όσον αναφορά την ψυχαγωγία των τουριστών. Επομένως, η επιλογή κατάλληλων υποδομών με σκοπό την ψυχαγωγία των τουριστών θα αποφέρει σημαντικά έσοδα στην ευρύτερη περιοχή.

Οι περισσότεροι επισκέπτες θεωρούν πως η περιοχή χρειάζεται ένα πιο οργανωμένο κέντρο πληροφοριών και για αυτό το λόγο θα πρέπει να βελτιωθεί η καθιέρωση ενός σύγχρονου κέντρου παροχής πληροφοριών.

Μέσα στην κρίση που διανύουμε, η κρουαζιέρα είναι ένας κλάδος που βρίσκεται σε υγιή ανάπτυξη και μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην οικονομική ανάκαμψη της χώρας.

Η ζήτηση για κρουαζιέρες αυξάνεται όμως για να υπάρξουν τα ανάλογα οφέλη από την αυξανόμενη ζήτηση, θα πρέπει επομένως να υπάρξει η ανάλογη βελτίωση από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στην ποιότητα των υπηρεσιών και στην αναβάθμιση της λιμενικής υποδομής και των πλοίων και στην εισαγωγή νέων καινοτόμων υπηρεσιών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

- Ανδριώτης Κωνσταντίνος, (2005) *Τουριστική Ανάπτυξη & Σχεδιασμός*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη ΑΕ
- Διακομιχάλης Μ., (2006) Διδακτορική Διατριβή: Ο θαλάσσιος τουρισμός: Η εκτίμηση των επιδράσεων στην ελληνική οικονομία μέσω του δορυφορικού λογαριασμού τουρισμού και της σύνδεσης του με το εθνικολογιστικό σύστημα, Χίος: Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: <http://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/15241#page/1/mode/2up> [Τελευταία πρόσβαση 3 Ιουνίου 2019]
- Διακομιχάλης Ν. Μιχαήλ, (2009) *Θαλάσσιος τουρισμός και οι οικονομικές επιδράσεις του*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη
- Κοκκώσης Χ., Τσάρτας Π., Γκρίμπα Ε., (2011) *Ειδικές και Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού – Ζήτηση και προσφορά νέων προϊόντων τουρισμού*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.
- Λαγός Δημήτρης Γ.,(2018) *Τουριστική οικονομική*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική
- Μακράκης Βασίλης (1997). *Ανάλυση δεδομένων στην επιστημονική έρευνα με τη χρήση του spss. Από τη θεωρία στη πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μυλωνόπουλος, Δ. & Μοίρα, Π., 2009. Η Κρουαζιέρα ως Τουριστική Υπηρεσία - Κοινωνιολογική Προσέγγιση. e-Journal of Science & Technology (e-JST).
- Chuck Y. Gee, James C. Makens, Dexter J. L. Choy (2004) *Τουριστική & Ταξιδιωτική Βιομηχανία*. Εκδόσεις Έλλην
- Earl Babbie (2011) *Εισαγωγή στην Κοινωνική Έρευνα*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική
- Stephen J. Page (2003). *Εισαγωγή στον τουρισμό, Το τουριστικό μάνατζμεντ στον 21^ο αιώνα*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση
- Javeau Claude (2000) *Η έρευνα με ερωτηματολόγιο. Το εγχειρίδιο του καλού ερευνητή*. 2^η έκδοση- Αθήνα

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

- Wild P. and Dearing J., (2000) ‘*Development of cruise and prospects for cruising in Europe*’, *Maritime policy and management*, 27 (4), 315-333
- Lekakou M.B., Pallis A.A., (2004), “*Cruising the Mediterranean Sea: Market Structures and EU Policy Initiatives*”, *Journal of Transport and Shipping*, Vol 2, 2004.
- Contribution of cruise tourism to the economies of Europe, 2017. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: <https://es.cruiseexperts.org/media/2971/2017-europe-economic-impact-report.pdf> [Τελευταία πρόσβαση 14 Αυγούστου 2019]

Θεσμικό πλαίσιο

- Κοινή Υπουργική Απόφαση Αρ. 8315 (ΦΕΚ Β' 202/16.02.07), «Κατάταξη Λιμένων». Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: https://www.eyath.gr/misc/FEK202B_2007.pdf [Τελευταία πρόσβαση 17 Ιουλίου 2019]

Διαδικτυακές πηγές

- Νίκος Ρουσάνογλου. Δύο δισ. η συνεισφορά του κλάδου της κρουαζιέρας στην οικονομία. *Η καθημερινή*. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: <https://www.kathimerini.gr/817038/article/oikonomia/epixeirhseis/dyo-dis-h-syneisfora-toy-kladoy-ths-kroyazieras-sthn-oikonomia> [Τελευταία πρόσβαση 30 Ιουνίου 2019]
- Τράπεζα της Ελλάδος. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: <https://www.bankofgreece.gr> [Τελευταία πρόσβαση 3 Ιουλίου 2019]
- Τράπεζα της Ελλάδος Ευρωσύστημα. Εξελίξεις στο ταξιδιωτικό ισοζύγιο πληρωμών: 2018. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: <https://www.bankofgreece.gr/enimerosi/grafeio-tyroy/anazhthsh-enhmerwsewn/enhmerwseis?announcement=39df63ac-60f8-45b4-8457-071c50a49829> [Τελευταία πρόσβαση 16 Ιουλίου 2019]
- Ένωση λιμένων Ελλάδος. Διαθέσιμο εδώ: <https://www.elime.gr/index.php/pyrgos> [Τελευταία πρόσβαση 25 Αυγούστου 2019]
- Ένωση λιμένων Ελλάδος. Λιμάνι Κατακόλου. Διαθέσιμο εδώ: <http://www.greekcruise.gr/img/GreekCruiseLeaflets/GR/48/#zoom=z> [Τελευταία πρόσβαση 29 Αυγούστου 2019]
- Μουσείο αρχαίας ελληνικής τεχνολογίας. Διαθέσιμο εδώ: <http://kotsanas.com/museum.php> [Τελευταία πρόσβαση 28 Αυγούστου 2019]
- ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ: Αυτά είναι τα τελικά στοιχεία του ελληνικού Τουρισμού για το 2018. Εισπράξεις, αφίξεις, ανάλυση ανά Περιφέρεια. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: <https://money-tourism.gr/trapeza-ellados-ayta-ta-telika-stoicheia-ellinikoy-toyris moy-to-2018-eispraxeis-afixeis-analysi-ana-perifereia/> [Τελευταία πρόσβαση 23 Ιουλίου 2019]
- Eurostat Statistics Explained. Διευρύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (2014). Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:EU_enlargements/el [Τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2019]

ΕΠΙΣΗΜΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΥΡΓΟΥ

Ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιήθηκε η επίσημη ιστοσελίδα στην παρούσα πτυχιακή εργασία:

- Η περίπτωση του Κατακόλου. Η προέλευση της ονομασίας «Κατάκολο» . Ο σιδηρόδρομος. Διαθέσιμα εδώ:
<http://katakoloport.gr/history-of-katakolon/> [Τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2019]
<http://katakoloport.gr/katakolon-histor> [Τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2019]
- Παροχή υπηρεσιών στο λιμάνι του Κατακόλου. Διαθέσιμο εδώ:
<http://katakoloport.gr/facilities-and-services/> [Τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2019]
- Πλοιοκτήτριες εταιρείες και κρουαζιερόπλοια που προσεγγίζουν το Κατάκολο Διαθέσιμο εδώ: <http://katakoloport.gr/cruisers/> [Τελευταία πρόσβαση 18 Αυγούστου 2019]
- Έργα που έχουν ολοκληρωθεί. Διαθέσιμο εδώ: <http://katakoloport.gr/technical-specs/> [Τελευταία πρόσβαση 19 Αυγούστου 2019]
- Έργα ανάπτυξης που αναμένεται να πραγματοποιηθούν. Διαθέσιμο εδώ: <http://katakoloport.gr/reworks/> [Τελευταία πρόσβαση 21 Αυγούστου 2019]
- Αξιοθέατα του νομού. Στην περιοχή του Κατακόλου. Διαθέσιμο εδώ: <http://katakoloport.gr/places-of-interest/katakolon/> [Τελευταία πρόσβαση 22 Αυγούστου 2019]
- Αξιοθέατα του νομού. Η Ιερή Πόλη. Διαθέσιμο εδώ: <http://katakoloport.gr/places-of-interest/ancient-olympia/> [Τελευταία πρόσβαση 27 Αυγούστου 2019]
- Ναοί/ Μονές. Διαθέσιμο εδώ: <http://katakoloport.gr/places-of-interest/churches-monasteries/> [Τελευταία πρόσβαση 30 Αυγούστου 2019]

ΕΠΙΣΗΜΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΟΛΟΥ

- Η περίπτωση του Κατακόλου. Ο σιδηρόδρομος. Διαθέσιμο εδώ : <http://www.katakolo.info/el/%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1> [Τελευταία πρόσβαση 17 Αυγούστου 2019]

- Μουσεία: Μουσείο αρχαίων ελληνικών μουσικών οργάνων και παιχνιδιών, Μουσείο αρχαίας ελληνικής τεχνολογίας. Διαθέσιμα εδώ:
- <http://www.katakolo.info/el/%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BF%CE%B8%CE%AD%CE%B1%CF%84%CE%B1/78-%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BF%CE%B8%CE%AD%CE%B1%CF%84%CE%B1/189-moyseio-arxaion-ellinikn-moysikn-organon-kai-paixnidin>
[Τελευταία πρόσβαση 28 Αυγούστου 2019]
 - <http://www.katakolo.info/el/%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BF%CE%B8%CE%AD%CE%B1%CF%84%CE%B1/78-%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BF%CE%B8%CE%AD%CE%B1%CF%84%CE%B1/188-moyseio-arxaias-ellinikis-texnologias>
[Τελευταία πρόσβαση 28 Αυγούστου 2019]

Παράρτημα

Αγαπητέ Κύριε/Κυρία,

Είμαι φοιτήτρια του τμήματος Διοίκησης, Οικονομίας και Επικοινωνίας Πολιτιστικών και Τουριστικών του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Δυτικής Ελλάδας και διεξάγω έρευνα για την ικανοποίηση των επιβατών στα κρουαζιερόπλοια. Οι απαντήσεις στο παρόν ερωτηματολόγιο είναι εμπιστευτικές και θα χρησιμοποιηθούν για την ακαδημαϊκή έρευνα.

1.Φύλο:	1. Άνδρας, 2. Γυναίκα
2.Ηλικία:	1. 18-24, 2. 25-34, 3. 35-54, 4. 55-65, 5. 66+
3.Εκπαίδευση:	1. Πρωτοβάθμια, 2. Δευτεροβάθμια, 3. Λύκειο, 4. Πανεπιστήμιο, 5. Άλλο.....
4.Εθνικότητα:	1. Ιταλία, 2. Ισπανία, 3. Γαλλία, 4.Γερμανία, 5.Η.Π.Α, 6. Ηνωμένο Βασίλειο, 7. Άλλη χώρα.....
5.Απασχόληση:	1. Εργαζόμενος, 2. Άνεργος, 3. Συνταξιούχος, 4. Σύζυγος/Νοικοκυρά του σπιτιού, 5. Άλλο.....

Σε μια κλίμακα βαθμολόγησης από 1 έως 5, με 1 έννοια «πολύ δυσαρεστημένη» και 5 που σημαίνει «πολύ ικανοποιημένη», πώς θα βαθμολογούσατε τις ακόλουθες κατηγορίες σχετικά με την ικανοποίησή σας από την επίσκεψή σας:

Ικανοποίηση της επίσκεψης	Πολύ δυσαρεστημένος 1.	Δυσαρεστημένος 2.	Ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος 3.	Ευχαριστημένος 4.	Πολύ ευχαριστημένος 5.
Περιβάλλον					
Φιλοξενία/συμπεριφορά των ντόπιων					
Αίσθημα ασφάλειας					
Γενικό συναίσθημα					

για την επίσκεψη					
Υποδομές για αγορές					
Μουσεία/ιστορικοί τόποι/αρχαιολογικοί χώροι					
Καθαριότητα του τοπικού λιμένα					
Επικοινωνία					
Ποιότητα των προφερόμενων υπηρεσιών					
Εγκαταστάσεις και υπηρεσίες στο λιμάνι					
Σχέση ποιότητας και τιμής					
Βόλτες στην πόλη					
Εστιατόρια/μπαρ/καφέ					
Δραστηριότητες ψυχαγωγίας					
Οργανωμένες εκδρομές και περιηγήσεις					
Ύπαρξη κέντρου πληροφόρησης					

7. Τι προτείνετε ότι πρέπει να βελτιωθεί στην περιοχή;

1. Προστασία του περιβάλλοντος
2. Ύπαρξη κέντρου πληροφοριών
3. Εγκαταστάσεις και υπηρεσίες στο λιμάνι
4. Καθαριότητα του λιμένα
5. Μεταφορά
6. Ψυχαγωγικές δραστηριότητες
7. Εκτεταμένο χρονοδιάγραμμα τουριστικών αξιοθέατων
8. Άλλο.....

Ευχαριστώ πολύ!!!

Παράρτημα Καρακαλίδου Αλεξάνδρα (Ερωτηματολόγιο που μοιράστηκε σε 125 άτομα στο λιμάνι του Κατακόλου με σκοπό την ανάλυση αποτελεσμάτων, την εξαγωγή συμπερασμάτων και τη παρουσίαση προτάσεων. Δημιουργήθηκε με τη βοήθεια του Word και του Excel)